

***Prognoza Oddziaływania na Środowisko
Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji
Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027***

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Luty 2023

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Opracowano przy współpracy
Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju oraz Urzędu Miasta i Gminy Stopnica z firmą

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.

ul. Sienkiewicza 78, piętro IV, 25-501 Kielce

tel./fax 41 3430124 lub 507 048 678

www.inicjatywalokalna.pl

Zespół autorów	Data sporządzenia	Podpis autora
Pod kierownictwem: mgr inż. Klaudia Guzy	21.02.2023 r.	Klaudia Guzy
mgr Paweł Walczyszyn		Paweł Walczyszyn
mgr inż. Klaudia Swat		Klaudia Swat

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wprowadzenie.....	6
1.1. Podstawa prawna	6
1.2. Cele sporządzania opracowania.....	8
1.3. Zakres prognozy wymagany prawem i trybem postępowania	10
1.4. Zastosowana metodyka.....	12
2. Charakterystyka ocenianego dokumentu	14
2.1. Informacje podstawowe.....	14
2.2. Główne cele i założenia Strategii	15
2.3. Powiązania Strategii z innymi dokumentami	17
3. Ocena stanu środowiska Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	46
3.1. Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie	46
3.1.1. Położenie.....	46
3.1.2. Powierzchnia ziemi.....	47
3.1.3. Ludność.....	48
3.1.4. Klimat i powietrze atmosferyczne	48
3.1.5. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	52
3.1.6. Warunki wodne.....	55
3.1.7. Zasoby geologiczne	79
3.1.8. Gleby.....	81
3.1.9. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	84
3.1.10. Krajobraz, zasoby przyrodnicze	86
3.1.11. Strefy ochrony uzdrowskiej	113
3.1.12. Zabytki i dobra materialne	123
3.1.13. Zagrożenie poważnymi awariami	129
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko	130
3.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii	132

4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko	134
4.1. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000.....	138
4.2. Lokalizacja ustaleń Strategii.....	147
4.3. Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska	168
4.3.1. Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta.....	169
4.3.2. Klimat, powietrze atmosferyczne	174
4.3.3. Ludność	177
4.3.4. Wody	180
4.3.5. Powierzchnia ziemi, krajobraz	185
4.3.6. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	188
4.3.7. Zasoby naturalne	189
4.3.8. Dobra materialne, zabytki	191
4.3.9. Obszary chronione, Natura 2000	193
4.4. Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko	205
4.5. Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu	206
5. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii	214
6. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	216
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	218
Spis map	220
Spis rysunków	220
Spis tabel	221

Wykaz skrótów

GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
IOŚ–PIB	Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
IIT	Inne Instrumenty Terytorialne
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
JCWP	jednolite części wód powierzchniowych
JCWpd	jednolite części wód podziemnych
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OSI ŚU	Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	pola elektromagnetyczne
PM	pył zawieszony
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PM10	cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 µm
PM2,5	cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 µm
PPSS	Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
SOPO	System Osłony Przeciwosuwiskowej
SOR	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
Strategia	<i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027</i>

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach, przedstawiony w piśmie z dnia 22 sierpnia 2022 r., znak pisma WOO-III.411.22.2022.MK oraz jest zgodny z pismem z dnia 2 sierpnia 2022 r., wydanym przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, znak: NZ.9022.5.79.2022, dotyczącym zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Strategii.

Zapisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE L 26 z 28.12.2012);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);

- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).*

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);*
- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);*

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);*
- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187);*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 poz. 2000 z późn. zm.).*

1.2. Cele sporządzania opracowania

Wprowadzenie w życie zadań zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Ponadto dotyczy obszaru więcej niż jednej gminy. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego oraz aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją zadań powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym, zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań dążących do minimalizacji negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach, celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowywania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W Prognozie przedstawiono wyniki oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska, wynikających z zapisów projektu dokumentu pn. *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Strategii na środowisko. Określono także możliwości poprawy stanu oraz funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Dla określenia funkcji prognozy znamieny jest art. 8 dyrektywy 2001/42/WE, który wskazuje, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg strategicznej OOS. To oznacza, że w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń – a zatem nie wszystkie, lecz tylko istotne, racjonalnie uzasadnione i mogące mieć realne przełożenie na treść dokumentu będącego przedmiotem strategicznej OOS. Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych wyłącznie ze znaczącym wpływem na środowisko.

1.3. Zakres prognozy wymagany prawem i trybem postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,

- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Natomiast szczegółowy zakres niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 ww. ustawy, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 22 sierpnia 2022 r., znak pisma WOO-III.411.22.2022.MK oraz z Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 2 sierpnia 2022 r., znak pisma NZ.9022.5.79.2022).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych

oddziaływać, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem ustaleń Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4. Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu celów i zadań zawartych w Strategii. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programach Ochrony Środowiska dla gmin należących do Partnerstwa, uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.
- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego ww. gmin oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania,

a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.

- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Powyższe metody są stosunkowo ogólne i mają dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Uwzględniono ustalenia strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz dane wynikające z opracowań ekofizjograficznych. Przeanalizowano uwarunkowania wynikające z map hydrograficznych, geologicznych, hydrogeologicznych, glebowo-rolniczych, map zagrożenia powodziowego oraz innych opracowań kartograficznych. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Sformułowano krótki opis spodziewanych oddziaływań, określając ich charakter pozytywny bądź negatywny, odnosząc się do działań zaproponowanych w Strategii.

Z uwagi na fakt braku możliwości określenia skutków środowiskowych poszczególnych przedsięwzięć w miejscach ich realizacji, oszacowano charakter oddziaływania potencjalnych inwestycji. Ponadto oceniono wpływ Strategii nie tylko biorąc pod uwagę oddziaływanie negatywne, ale także rozważając charakter pozytywny zaproponowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Wskazanie racjonalnych rozwiązań alternatywnych stanowiło poważny problem. Strategia rozwoju jest podsumowaniem wszelkich informacji i działań, jakie zostały zaproponowane w całym procesie planistycznym. Zatem opracowanie rozwiązań alternatywnych w tym przypadku jest procesem prawie niewykonalnym. Analiza rozsądnych alternatyw zaproponowanych działań musiałaby opierać się o dokładną ocenę poszczególnych działań, ich charakteru oddziaływania oraz lokalizacji i wskazania konieczności opracowania innego rozwiązania – technicznego bądź lokalizacyjnego. Dodatkowo sformułowano zalecenia odnośnie sposobów minimalizacji negatywnych skutków.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1. Informacje podstawowe

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 (Strategia) stanowi odpowiedź samorządów gminnych na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju obszaru. Dokument ten pozwoli zmierzyć się ze wspólnymi problemami i wyzwaniem oraz zdefiniować cele rozwoju wykorzystujące wspólne szanse i potencjały samorządów tworzących Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska (OSI ŚU).

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań priorytetowych przedstawiono zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć, wskazano projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na OSI ŚU we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Projekty te mają charakter zintegrowany – obejmują różne sektory (społeczny, gospodarczy, środowiskowy), integrują kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, inne) i obejmują różne terytoria administracyjne (cztery gminy). Projekty strategiczne są ze sobą powiązane i komplementarne nie tylko względem siebie, ale też w stosunku do już zrealizowanych inwestycji na obszarze, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii. Podkreślenia wymaga fakt, że projekty nie są opatrzone żadnym opisem, który wskazywałby na zakres inwestycji (np. długość, zakres rozbudowy lub przebudowy itp.) ustaleniom miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Proces tworzenia Strategii umożliwiał partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój” i zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla obszaru).

2.2. Główne cele i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 określa główne cele i kierunki polityki rozwoju obszaru, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze.

W projekcie Strategii, w wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano Wizję 2027, misję i 2 cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele szczegółowe, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone działania priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze samorządów obszaru, jak i wszystkie zainteresowane jego rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska oraz jego trwały rozwój.

WIZJA

Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój

MISJA

Współpracując międzysektorowo tworzymy kompleksową ofertę uzdrowiskową, która pobudza przedsiębiorczość i podnosi jakość życia mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska

Osiągnięcie celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. W ramach Strategii określono 3 projekty strategiczne w formule IIT, a więc takie, które w pierwszej kolejności powinny być zrealizowane, gdyż są priorytetowe, i których efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Natomiast pozostałe 11 projektów to projekty komplementarne, realizujące cele i założenia wskazane w dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią potencjał rozwojowy obszaru.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych.

I. Projekty strategiczne w formule IIT w ramach Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027:

1. Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowskiego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO;
2. Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrowisk;
3. Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowskiego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrowisk”;

II. Projekty strategiczne komplementarne w ramach Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 i innych:

4. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
5. Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
6. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
7. Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej;
8. Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołozdrowskiej;
9. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
10. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców;
11. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
12. Kompleksowe e-usługi publiczne;
13. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców;
14. Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowskich.

Projekt Strategii zawiera również opis wdrażania i monitoringu Strategii Rozwoju. W dokumencie wskazano, że monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą dwuletnich zmian wskaźników.

Analizowany dokument Strategii zawiera wskaźniki mierzalności rozwoju oraz wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

2.3. Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach strategicznych, celach szczegółowych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na OSI ŚU, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów wyższego szczebla, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. W związku z tym komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ¹
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce ²	Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to: • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> Założenia Strategii Rozwoju OS ŚU wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla działań priorytetowych w Strategii, takich jak: „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, „Zagospodarowanie czasu wolnego”, „Cyfryzacja”, „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców” oraz „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców”. W dokumencie tym opisano Inne Instrumenty Terytorialne, które mogą być wdrażane na obszarach strategicznej interwencji, wyznaczonych na poziomie krajowym lub regionalnym, w szczególności w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie zostaną wyznaczone MOF, na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, a także innych obszarach wymagających dodatkowego wsparcia. Mogą to być wskazane przez samorządy województw w SRW takie obszary, jak: obszary uzdrowiskowe, obszary o szczególnym potencjale turystycznym lub kulturowym, o szczególnych problemach. W ramach instrumentu IIT mogą być realizowane projekty zintegrowane, rozwiązujące wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji.
2.	Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030	<i>Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.

¹ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmiennionej formie.

² Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce.

		Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to: • <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> • <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> • <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> • <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> • <i>Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;</i> • <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> • <i>Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.</i> Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich celach Agendy tj.: 1. Cel 2 <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 8, 11 Agendy; 2. Cel. 3 <i>Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania</i> poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy; 3. Cel. 4 <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 11, 13, 15 Agendy.
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w <i>Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów: 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych. W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi: • Celu 1., tj. cel. 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> • Celu 2., tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i>, cel 2.2. <i>Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</i> oraz cel 2.3. <i>Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;</i>

		• Celu 3., tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem oraz cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
4.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) jest: <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</i> Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w pewien sposób koreluje z wizją OSI ŚU: „Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój”. Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii: <i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru – cele szczegółowe Wysoka jakość usług uzdrowiskowych oraz Wzmocnienie aktywności mieszkańców.</i> <i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru – cel szczegółowy Wzmocnienie aktywności mieszkańców.</i> <i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i>

		<i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego – cel szczegółowy Wysoka jakość i dostępność usług publicznych.</i> <i>Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.):</i> • <i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju.</i> • <i>Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju.</i> • <i>Zrównoważenie systemu energetycznego Polski.</i> • <i>Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.</i> Analizując Plan Operacyjny dla OSI ŚU (tabela 5 Strategii) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> – szczególnie poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienie cyfrowe i rozwój potencjału środowiska naturalnego.
5.	<i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i>	W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska: <i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i> <i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i> <i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i> Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii: Cel szczegółowy <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i>, działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.
6.	<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>	Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi Strategia Rozwoju jest najmocniej powiązana: <i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i> <i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i> <i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i> <i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego;</i> <i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i>

		<i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i> <i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i> <i>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,</i> <i>2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury,</i> <i>2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,</i> <i>2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 jest Wzmocnienie aktywności mieszkańców, cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i>. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, realizację projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do gminy czy wdrażania programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, których nie brakuje na obszarze Świętokrzyskich Uzdrawisk, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez ochronę i udostępnianie zabytków świadczących o tożsamości lokalnej. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.
7.	<i>Polityka energetyczna Polski do 2040 roku</i>	2 lutego 2021 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę dotyczącą Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. (PEP 2040). Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Cele szczegółowe: • Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych: Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych; • Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej: Projekt strategiczny 2: Rynek mocy; Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych; • Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych: Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe; Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego; • Rozwój rynków energii: Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej); Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy; Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności; • Wdrożenie energetyki jądrowej:

		Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej; • Rozwój odnawialnych źródeł energii: Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej; • Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji: Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego; • Poprawa efektywności energetycznej: Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.
8.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	<i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i> przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r. Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>: <i>Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:</i> • <i>Kierunek interwencji II.1 Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;</i> • <i>Kierunek interwencji II.2 Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> • <i>Kierunek interwencji II.3 Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> • <i>Kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;</i> • <i>Kierunek interwencji II.5 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</i> <i>Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:</i> • <i>Kierunek interwencji III.1 Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> • <i>Kierunek interwencji III.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;</i> • <i>Kierunek interwencji III.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> • <i>Kierunek interwencji III.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej terenów OSI ŚU. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i

		seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> . Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych. Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, a także w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.
9.	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ³	Akt ten zachowuje moc do dnia 22 marca 2023 r. i może być zmieniany – pierwotnie okres obowiązywania aktu to 22 grudnia 2021 r., jednak art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r. Na terenie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka nie da się określić stopnia zagrożenia powodziowego od głównych rzek występujących na terenie tych gmin, z uwagi na brak sporządzonych map zagrożenia powodziowego, a tym samym brak wyznaczonych obszarów zagrożenia powodzią, jednak wiadomo, że na terenie gmin Solec–Zdrój i Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Natomiast Gmina Pińczów jest terenem występowania obszarów o szczególnie wysokim zagrożeniu powodzią. Wynika to z położenia Pińczowa nad Nidą, czyli lewym dopływem Wisły. Gminy Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów położone są w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) PLGW2000100⁴: • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: dobry • Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona. Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka leżą w obrębie JCWPd PLGW2000114⁵: • Stan ilościowy: dobry • Stan jakościowy: dobry

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

⁴ Informatyczny System Osłony Kraju, wody.isok.gov.pl

⁵ jw.

		• Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry • Ogólna ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona. Gminy Pińczów, Busko-Zdrój i Solec-Zdrój położone są w obrębie JCWPd PLGW2000115⁶: • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: słaby • Ogólna ocena stanu: JCWPd: poprawny • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona. • Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Antropogeniczne: Przekroczenie wartości progowych jonów: NH₄, Fe. Słaby stan chemiczny spowodowany oddziaływaniem lokalnym ogniska zanieczyszczeń, brak podstaw do wskazania bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia. Oddziaływania presji już nieistniejącej związanej z eksploatacją siarki metodą otworową. Gmina Kazimierza Wielka położona jest także w obrębie JCWPd PLGW2000132⁷: • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: słaby • Ogólna ocena stanu: JCWPd: słaby • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona. • Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Przekroczenie wartości progowych następujących wskaźników: NO₂. Zasięg zanieczyszczenia wynosi 97,22% powierzchni analizowanej jednostki. Z informacji zamieszczonych w rozszerzonej charakterystyce tej jednostki wynika, że rejestrowane są lokalne oddziaływania antropogeniczne na jakość wód w rejonach zabudowanych gospodarstw rolnych i nawożonych pól. Szczególnie związane z uwolnieniami azotanów i fosforanów. Oddziaływanie na wody poziomu gruntowego, szczególnie w obszarach wiejskich (gospodarka wodno-ściekowa, nawożenie pól) powoduje zagrożenie zanieczyszczeniem związkami azotu, fosforu oraz potasu. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój i Gminy Solec-Zdrój⁸: I. Kod JCWP: RW20006216849: • Nazwa JCWP: Ciek od Broniny, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW2000621762: • Nazwa JCWP: Ciek od Gadawy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły,
--	--	--

⁶ jw.

⁷ jw.

⁸ jw.

		• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW20006217649: • Nazwa JCWP: Rząska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW2000621788469: • Nazwa JCWP: Stopniczanka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój i Gminy Pińczów⁹: I. Kod JCWP: RW2000621788429: • Nazwa JCWP: Sanica do Brodu, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW20007216549: • Nazwa JCWP: Struga Podłęska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW20007216712: • Nazwa JCWP: Dopływ spod Marzęcina, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW2000721672: • Nazwa JCWP: Ciek od Skorocic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry,
--	--	---

⁹ jw.

		• Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. V. Kod JCWP: RW2000721685: • Nazwa JCWP: Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny), • Stan/potencjał ekologiczny: zły, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój¹⁰: I. Kod JCWP: RW2000621686: • Nazwa JCWP: Dopływ z Olganowa, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW20006217883: • Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW200062178844: • Nazwa JCWP: Dopływ spod Kołaczkowic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW200092178849: • Nazwa JCWP: Sanica od Brodu do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.
--	--	--

¹⁰ jw.

		Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Solec-Zdrój¹¹: I. Kod JCWP: RW200019217699: • Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: zły, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW20002621763: • Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) do Rząski, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW200026217654: • Nazwa JCWP: Dopływ z Trzebnicy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW20006217652: • Nazwa JCWP: Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Kazimierza Wielka¹²: I. Kod JCWP: RW20001621529: • Nazwa JCWP: Młyńska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW2000621392969: • Nazwa JCWP: Kantorówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry,
--	--	--

¹¹ jw.

¹² jw.

		• Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW200062139298: • Nazwa JCWP: Łękawa, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW2000621398529: • Nazwa JCWP: Stradówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. V. Kod JCWP: RW200062139869: • Nazwa JCWP: Małoszówka z dopływami, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. VI. Kod JCWP: RW200062139874: • Nazwa JCWP: Dopływ z Zięblic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. VII. Kod JCWP: RW2000621398899: • Nazwa JCWP: Jawornik, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. VIII. Kod JCWP: RW20006216789: • Nazwa JCWP: Dopływ z Cieszkowów, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
--	--	--

		• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IX. Kod JCWP: RW2000921392999: • Nazwa JCWP: Szreniawa od Piotrówki do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: słaby, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny. X. Kod JCWP: RW20009213989: • Nazwa JCWP: Nidzica od Nidki do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Pińczów¹³: I. Kod JCWP: RW20001021699: • Nazwa JCWP: Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. II. Kod JCWP: RW200062139829: • Nazwa JCWP: Sancygniówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. III. Kod JCWP: RW2000621398529: • Nazwa JCWP: Stradówka; • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. IV. Kod JCWP: RW20006216714: • Nazwa JCWP: Mozgawka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły,
--	--	--

¹³ jw.

		- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. V. Kod JCWP: RW2000721658: - Nazwa JCWP: Kruczka, - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, - Stan chemiczny: dobry, - Stan ogólny: zły, - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. VI. Kod JCWP: RW20007216716: - Nazwa JCWP: Struga Zagość, - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, - Stan chemiczny: dobry, - Stan ogólny: zły, - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. VII. Kod JCWP: RW2000921669: - Nazwa JCWP: Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia, - Stan/potencjał ekologiczny: słaby, - Stan chemiczny: dobry, - Stan ogólny: zły, - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i>, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury” oraz „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”.
10.	Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)	<i>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i> jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.: - niepogarszanie stanu części wód; - osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych; - spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie); - zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. Działania zaplanowane w <i>Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i> w celu poprawy stanu jednolitych części wód podziemnych:

		• Nazwa/numer JCWPd: 100 – do działań podstawowych należy: ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia oraz coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia. • Nazwa/numer JCWPd: 114 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. • Nazwa/numer JCWPd: 115 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia. Natomiast do zadań uzupełniających należą: prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d, identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. • Nazwa/numer JCWPd: 132 – do działań podstawowych należą: wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP). Natomiast do zadań uzupełniających należy: przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód. Działania zaplanowane w <i>Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju</i> (aPWŚK) w celu poprawy stanu jednolitych części wód powierzchniowych: • W zlewni JCWP Ciek od Broniny zaplanowano działania podstawowe tj.: objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni JCWP Dopływ z Olganowa zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.
--	--	---

		• W zlewni JCWP Ciek od Gadawy zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni JCWP Rząska zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Solec-Zdrój, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni JCWP Sanica do Brodu zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Dopływ spod Kołaczkowic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Stopniczanka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Struga Podłęska zaplanowano działania podstawowe tj.: renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Dopływ spod Marzęcina zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej
--	--	--

		raz na 3 lata oraz regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Ciek od Skorocic zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni JCWP Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny) zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Siesławice, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Busko-Zdrój. • W zlewni JCWP Sanica od Brodu do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Strumień (Kanał Strumień) do Rząski zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ z Trzebnicy zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Świniary, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni Młyńska zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
--	--	---

		• W zlewni Kantorówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Łękawa zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Stradówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Małoszówka z dopływami zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kazimierza Wielka. • W zlewni Dopływ z Zięblic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Jawornik zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ z Cieszkowów zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa
--	--	--

		nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Szreniawa od Piotrówki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Nidzica od Nidki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Nida od Cieków od Korytnicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Pińczów, opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, regularny wywóz nieczystości płynnych Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Pińczów, a także działania uzupełniające: Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, Rewitalizacja zalewu pińczowskiego oraz starorzeczy rzeki Nidy w rejonie oczyszczalni miasta Pińczów. • W zlewni JCWP Sancygniówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Stradówka zaplanowano działania podstawowe: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także jedno działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Mozgawka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Kruczka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działania uzupełniające: renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy, monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Struga Zagość zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód.
--	--	---

		W zlewni JCWP Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia zaplanowano działania podstawowe: regularny wywóz nieczystości płynnych, objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, a także działania uzupełniające: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni, fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa, udrożnienie rzeki Mierzawy dla przywrócenia możliwości wędrówki, restytucji i ochrony ryb dwuśrodowiskowych. Większość działań wskazanych do realizacji w <i>Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju</i> (aPWŚK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli oraz modernizacji oczyszczalni ścieków. W Strategii określono działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, wpisujące się pośrednio w powyższe cele środowiskowe.
11.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły ¹⁴ (PZRP)	Art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 marca 2023 r. i mogą być zmieniane”. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym aktualizowane są co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu – projekt aktualizacji nie został jeszcze przyjęty, w związku z czym odniesiono się do wersji z 2016 r. W <i>Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> wskazano w Gminie Pińczów ryzyko powodziowe w regionie wodnym Górnej Wisły na podstawie POPGW: „Nieakceptowalny poziom ryzyka powodziowego (5 stopień)” oraz „Nadmierny poziom ryzyka powodziowego (4 stopień)”. Gmina Solec-Zdrój położona jest w zlewni Wisły sandomierskiej, gdzie występuje „Podwyższony poziom ryzyka powodziowego (3 stopień)”. Na terenie Gminy Busko-Zdrój planowane są zadania w ramach PZPR: <i>Budowa suchego zbiornika Przybyńów na rzece Sanica w km 4+835 o poj. 2,53 mln m³, msc Żerniki Dolne/Kargów, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 77205, Budowa zbiornika Maskalis na rzece Maskalis w km 15+700 o poj. 0,38 mln m³ na terenie miejscowości Łatanice/Chotelek zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76040.</i> Na terenie Gminy Pińczów planowane są zadania w ramach PZRP, jest to między innymi: <i>Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku msc. Michałów, Budowa polderu na rzece Nida w km 64+080 o poj. 5,03 mln m³, msc. Michałów / Skrzypiów / Pińczów, Budowa pompowni na rzece Nida w km 63+275, msc. Pińczów, Przebudowa prawego wału Mierzawy Kopernia-Michałów w km 0+000 – 2+050, gm. Michałów, Pińczów pow. Pińczowski, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76173, Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Nidy, Pińczów-Kopernia, lewy w km 0+000 – 5+500, prawy w km 0+000 – 3+800, gm. Pińczów, pow. Pińczowski,</i>

¹⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841).

		zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76158, Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Kopernia-Zalesie, w km. 0+000 – 2+520, gm. Pińczów, pow. Pińczowski, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76159, Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Zalesie-Skowronno w km 0+000 – 3+770, gm. Imielno, Pińczów pow. Pińczowski, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76160, Przebudowa prawego wału rzeki Nida, w km. 0+000 – 4+340, gm. Imielno, pow. Jędrzejowski zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76165, Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Branka, lewy w km. 0+000 – 1+320, prawy w km. 1+400, gm. Pińczów, pow. Pińczowski, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76170, Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Nidy, Pińczów-Kopernia, lewy w km. 0+000 – 5+500, prawy w km. 0+000 – 3+800, gm. Pińczów, pow. Pińczowski, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76158, Budowa wału na rzece Struga Podłęska/Unikowska w km. 4+550 – 5+000 w msc. Podłęże, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76063, Budowa polderu na rzece Nida w km. 70+680 o poj. 4,4 mln m³, msc. Skowronno, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76056. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej” oraz „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”.
12.	Plan przeciwdziałania skutkom suszy ¹⁵ (PPSS)	Zgodnie z zapisami Planu: Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak: 1) ochrona oraz odbudowa ekosystemów; 2) ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby; 3) wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury); 4) zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska. W Planie zamieszczono mapy klas zagrożenia: suszą rolniczą na terenach rolnych lub leśnych, suszą hydrologiczną, suszą hydrogeologiczną w JCWPd. Na przedmiotowym terenie występuje przeważnie silne zagrożenie suszą rolniczą, a miejscami nawet ekstremalne zagrożenie tego typu suszą. Rekomendowane działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie OSI ŚU: • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji; • Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych; • Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji;

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Warszawa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

		• Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych; • Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych; • Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania; • Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych; • Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli; • Opracowanie i wdrożenie działań/lekcji dot. tematyki suszy do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutków oraz sposobów identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom; • Propagowanie ponownego wykorzystania wód; • Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu przeciwdziałania skutkom suszy</i>, to: „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”, „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”, „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”.
13.	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	Rada Ministrów w dniu 29.10.2013 r. przyjęła <i>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i> (SPA). Dokument ten wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Celem głównym dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Mają temu służyć następujące cele: Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Projekt <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> jest spójny z dokumentem w kontekście działań priorytetowych: „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w powyższe cele.
POZIOM REGIONALNY		
14.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, to: <i>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:</i> <i>Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,</i>

		<i>Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu,</i> <i>Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.</i> <i>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region:</i> <i>Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego,</i> <i>Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczania skutków zagrożeń naturalnych,</i> <i>Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.</i> <i>Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:</i> <i>Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie,</i> <i>Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,</i> <i>Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.</i> <i>Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem:</i> <i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem,</i> <i>Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,</i> <i>Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.</i> Wszystkie założenia w Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań. Należy również zwrócić uwagę, że w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ Miasto i Gmina Busko-Zdrój, Miasto i Gmina Pińczów, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina Solec-Zdrój zostały wskazane jako obszar strategicznej interwencji – obszar uzdrowiskowy. W Strategii tej wskazano, że: <i>Obszar wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zauważyć, że nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów lokalnych. Głównym kierunkiem interwencji będzie wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Ponidzia.</i> Zadania, które będą wdrażane przez Partnerów OSI ŚU, to m.in.: rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, działania zmierzające do utworzenia nowych uzdrowisk w Pińczowie i Kazimierzy Wielkiej, rozwój turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i przyrodnicze, ochrona i zachowanie bioróżnorodności oraz dziedzictwa kulturowego, wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwój usług publicznych, edukacji, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych.
15.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego ¹⁶	W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przedstawiono cel główny, który brzmi: <i>Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.</i> W dokumencie tym wyznaczono także kierunki rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład OSI ŚU – Gmina Busko-Zdrój,

¹⁶ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

		Gmina Solec-Zdrój i Gmina Pińczów to obszary turystyczno-uzdrowiskowe o największym potencjale rozwoju wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych, przy czym dodatkowo w Gminie Solec-Zdrój występuje kulminacja działań w zakresie poprawy dostępności do usług. Natomiast Gmina Kazimierza Wielka to obszar o największym potencjale rolniczym wraz z występowaniem kulminacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług. <i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w cele warunkujące, które stanowią rozwinięcie celu strategicznego PZPWŚ. Działania priorytetowe OSI ŚU: • „Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej” oraz „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisują się w cel 1 PZPWŚ – <i>Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;</i> • „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców” oraz „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców” wpisują się w cel 3 PZPWŚ – <i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy;</i> • „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisuje się w cel 4 PZPWŚ – <i>Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;</i> • „Cyfryzacja” wpisuje się w cel 5 PZPWŚ – <i>Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.</i> Strategicznymi atutami województwa w kształtowaniu wizerunku regionu konkurencyjnego i otwartego dla inwestorów, który chce uczestniczyć w procesach rozwojowych kraju i Europy jest m.in.: urozmaicony i atrakcyjny turystycznie krajobraz Poniidzia oraz unikalne wody lecznicze umożliwiające rozwój funkcji uzdrowiskowej w rejonie Buska-Zdroju i Solca-Zdroju. W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> uwzględniono aspekty turystyczne i uzdrowiskowe, które dotyczą pośrednio lub bezpośrednio OSI ŚU. Zaznaczono, że na Poniidziu główną rolę spełniać będzie Miasto Busko-Zdrój, które razem z Solcem-Zdrojem winno stać się w perspektywie krajowym ośrodkiem wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego. Przewiduje się też, że Busko-Zdrój w powiązaniu z Pińczowem pełnić będą w perspektywie rolę regionalnego centrum rozrządowego ruchu turystycznego, zaś lecznictwo uzdrowiskowe i turystyka będą tu kształtowane jako wspomagające się wzajemnie funkcje komplementarne. Do wiodących zadań i kierunków polityki wojewódzkiej należy m.in.: <i>Promocja Buska-Zdroju i Solca-Zdroju jako krajowych ośrodków wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej.</i> W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> zawarto kierunki kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, gdzie jednym z nich jest ochrona walorów uzdrowiskowych występujących na terenie województwa. Do celów polityki ochronnej zaliczono: <i>zachowanie i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych (w tym zwłaszcza cennych zasobów wód mineralnych) i klimatycznych dla celów uzdrowiskowych.</i>
--	--	---

		Obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym w województwie to m.in.: obszar turystyczno-uzdrowiskowy: <i>Obszar ten obejmuje kompleks uzdrowiskowy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz miasto i gminę Pińczów. Dominującą na tym obszarze będzie funkcja uzdrowiskowa wsparta turystyką, zwłaszcza zdrowotną. Rozwój tej funkcji bazował będzie na sanatoriach w Busku-Zdroju (które pełnić będzie funkcję ośrodka wyspecjalizowanego o znaczeniu krajowym) i w Solcu-Zdroju oraz walorach turystyczno-kulturowych. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uwzględniono: w przyszłości należałoby wyznaczyć i oznakować kolejne trasy i ścieżki rowerowe. Podejmowane są również próby wykorzystywania wód geotermalnych m.in. Kazimierzy Wielkiej. Obszar uzdrowiskowy Busko-Zdrój – Solec-Zdrój w powiązaniu z obszarem nadnidziańskim posiada duży potencjał uzdrowiskowo-turystyczny, niemniej wymaga większego wypromowania i doinwestowania.</i> W Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 uwzględniono budowę ścieżki rowerowej SPA VELO, obejmującej cały obszar Świętokrzyskich Uzdrawisk, a także wykorzystanie potencjału turystycznego i stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej, które obejmują nie tylko Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, ale także Pińczów i Kazimierz Wielką – dzięki lokalnym potencjałom jak np. wody geotermalne i mineralne do rozwoju przedsiębiorczości.
16.	<i>Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>	Turystyka zdrowotna została wpisana w <i>Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako Świętokrzyskie Inteligentne Specjalizacje. Ważnym aspektem jest fakt, iż cały teren OSI ŚU wpisuje się lub w niedalekim czasie będzie się wpisywać w popularyzację oferty lecznictwa uzdrowiskowego. <i>Zuważa na postępujący proces starzenia się społeczeństwa i przewidywane coraz większe potrzeby w tym zakresie, szczególnego znaczenia nabiera segment, poświęcony potrzebom zdrowotnym osób starszych. Istotą kwestią jest również wdrażanie usług i programów prozdrowotnych mających na celu asymilację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami psychofizycznymi, uzależnieniami i izolowanych społecznie. W zakresie tej inteligentnej specjalizacji znajduje się także działalność badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na opracowanie innowacyjnych form leczenia i rehabilitacji, posiadających duży potencjał dla rynkowego wykorzystania rezultatów tych badań. Tworzone koncepcje projektów inwestycyjnych z tego zakresu, bazujących m.in. na doświadczeniu kadr szpitali uzdrowiskowych (w zakresie różnych rodzajów rehabilitacji) oraz Świętokrzyskiego Centrum Onkologii (w zakresie wykorzystania unikatowych metod i technik inżynierii genetycznej w leczeniu nowotworów), dają podstawę do upatrywania w tym segmencie działalności B+R szansy rozwojowej dla województwa, opartej o wysokospecjalistyczną turystykę medyczną.</i> Cel strategiczny niniejszej Strategii: <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru z uwzględnieniem celu szczegółowego Wysoka jakość usług uzdrowiskowych wpisuje się w wyżej wymienioną inteligentną specjalizację jaką jest turystyka zdrowotna. Z kolei cel strategiczny: Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego wpisuje się w horyzontalną specjalizację – Zrównoważony rozwój energetyczny.</i>
17.	<i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i>	W Strategii terytorialnej Partnerstwo Ponidzie wskazano cele strategiczne, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027, to: Cel 1 Zielone Ponidzie,

		Cel 2 Czyste Ponidzie, Cel 3 Mobilne Ponidzie, Cel 4 Markowe Ponidzie, Cel 5 Konkurencyjne Ponidzie, Cel 6 Silne Ponidzie. Należy zwrócić uwagę, że Partnerstwo Ponidzie tworzy dziewięć gmin, w tym Miasto i Gmina Pińczów. Zarówno <i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i>, jak i <i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, kładą nacisk na zapewnienie czystego i zdrowego środowiska naturalnego, a co za tym idzie – na działania, w ramach których nastąpi między innymi transformacja energetyczna oparta na odnawialnych źródłach energii. Kolejnym powiązaniem tych dwóch Strategii jest rozwój infrastruktury turystycznej, co będzie prowadzić w obu przypadkach do rozwoju funkcji turystycznej i okołoturystycznej, rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz kreowania wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne. Cel strategiczny „Konkurencyjne Ponidzie”, który zawarto w Strategii Partnerstwa Ponidzie pozwoli między innymi na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów. Wobec czego działania będą koncentrować się na kreowaniu konkurencyjnych warunków do inwestowania w regionie, rozwoju wykwalifikowanych kadr oraz wspieraniu kluczowych z perspektywy rozwoju regionu gałęzi gospodarki. Poszczególne cele operacyjne zarówno w <i>Strategii terytorialnej Partnerstwo Ponidzie</i>, jak i w <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> mają charakter horyzontalny i odnoszą się do Partnerstwa oraz współpracy na rzecz rozwoju tych obszarów. Należy wspomnieć, iż <i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i> realizuje projekt pn. <i>Szlak turystyczny NIDA</i>, który jest komplementarny z projektem strategicznym OSI ŚU, odnoszącym się do powstania SPA VELO.
18.	<i>Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015–2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025¹⁷</i>	Uchwałą nr XX/290/16 z dnia 5 lutego 2016 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego. Głównym celem opracowania Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Istotne jest także uwzględnienie w dążeniu do poprawy warunków środowiskowych zasady zrównoważonego rozwoju oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatu. Jako cel nadrzędny Programu wskazano: zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami. Opracowanie określa cele, kierunki działań i zadania w ramach prowadzenia polityki środowiskowej w województwie w zakresie: jakości powietrza, zasobów i jakości wód, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, klimatu akustycznego, pól elektromagnetycznych, zasobów przyrodniczych, zasobów surowców naturalnych, jakości gleb oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w odniesieniu do poważnych awarii przemysłowych oraz zjawisk naturalnych takich jak powodzie i podtopienia, susze, wiatry huraganowe, deszcze nawalne i grad oraz inne zagrożenia.

¹⁷ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.

		Cele Programu zostały podzielone ze względu na horyzont czasowy oraz ich charakter, na operacyjne (krótkoterminowe) oraz strategiczne (długoterminowe do roku 2025), które sformułowano następująco: • Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa; • Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód; • Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim; • Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii; • Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim; • Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; • Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa; • Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi; • Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii; • Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych; • Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. Projekt <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> jest spójny z Programem w kontekście działań priorytetowych „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w powyższe cele.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Analizowany projekt Strategii uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument jest zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego oraz do strategii województwa. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii, ponieważ projekt ocenianego dokumentu:

- uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe;
- uwzględnia strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu;
- zawiera warunki sprzyjające należytemu utrzymaniu i kształtowaniu zieleni (poprzez zapisy dotyczące powierzchni biologicznie czynnych);
- zawiera ustalenia dotyczące infrastrukturalnego i przestrzennego zabezpieczenia newralgicznych aspektów ochrony środowiska.

Przy ocenie projektu Strategii pod kątem zgodności z polityką ochrony środowiska należy pamiętać, że jego ustalenia będą wdrażane równolegle ze stosowaniem innych przepisów oraz ustaleń dokumentów strategicznych. Aby pozytywna ocena pozostała aktualna

na etapie praktycznego wdrażania Strategii, niezbędny jest wysoki poziom dbałości o ochronę środowiska na etapie prowadzonych postępowań administracyjnych.

W ramach prac nad niniejszą Prognozą uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych przyjętych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem OOS. Dokonano analizy prognoz dla innych programów i strategii powiązanych z ocenianym dokumentem, m.in.:

- prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami oraz dla projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym;
- prognozy oddziaływania na środowisko projektu wojewódzkiego programu ochrony środowiska, wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego oraz *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*.

Wyżej wymienione prognozy nie określają wytycznych dla innych dokumentów strategicznych (w tym *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*) oraz konkretnych wskazówek co do monitorowania oddziaływania wpływu strategicznych ustaleń Strategii na środowisko.

Wnioski wyciągnięte z analizy powyższych dokumentów wskazały, że oceniane dokumenty odzwierciedlają zapisy krajowych aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska. Analizowany projekt Strategii pozostaje zgodny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla (poziom międzynarodowy, krajowy i regionalny).

Część projektów wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* może być realizowana na terenach, na których obowiązują ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumentach tych mogą być wyznaczone tereny zezwalające na realizację przedsięwzięć wpisujących się w ustalenia projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Dokumenty te, co do zasady, poddawane są strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Przegląd dokumentacji tych ocen pozwala na stwierdzenie, że w ramach Prognozy wskazano na dopuszczalność wprowadzenia ustaleń wynikających z ocenianych dokumentów.

3. Ocena stanu środowiska Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

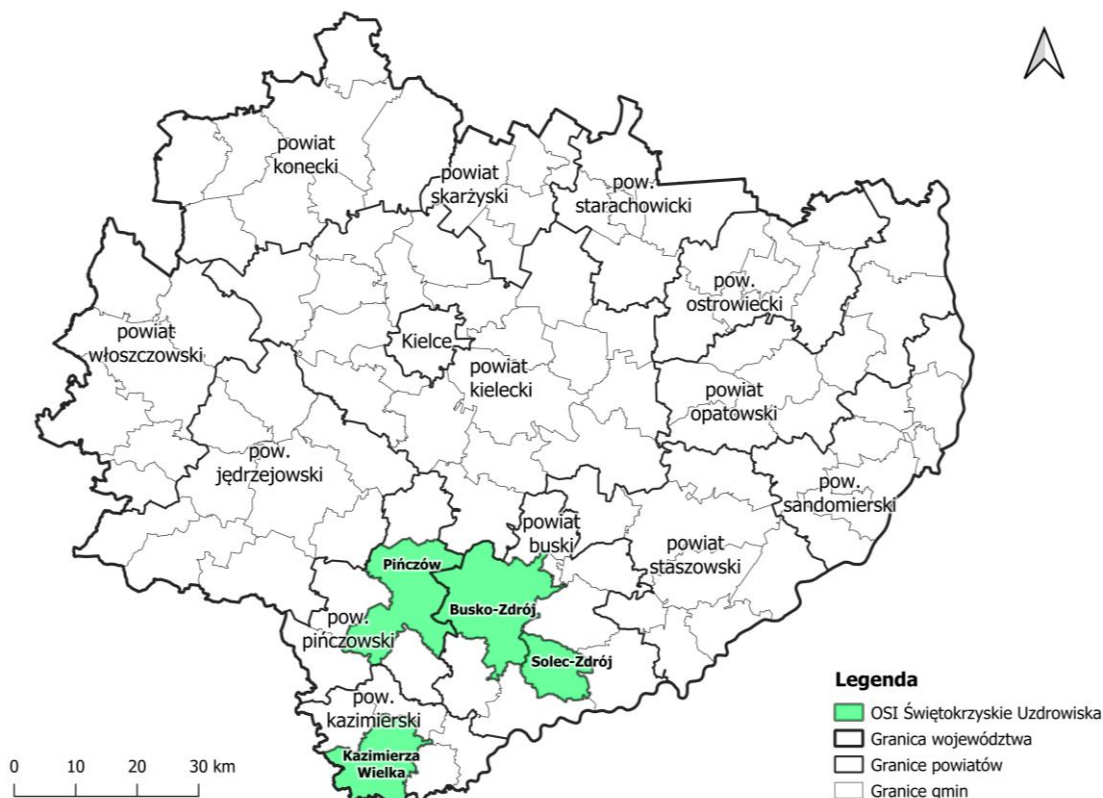
3.1. Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

W poniższym podrozdziale scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnej sytuacji i stanu środowiska obszaru OSI ŚU. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1. Położenie

Miasto i Gmina Busko-Zdrój leży w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie buskim. Jest to obszar o unikatowych walorach uzdrowiskowych. Gmina Busko-Zdrój jest największą powierzchniowo gminą OSI ŚU. Gmina Solec-Zdrój położona jest w powiecie buskim, w południowej części województwa świętokrzyskiego. To obszar o dużych walorach uzdrowiskowych. Gmina wiejska Solec-Zdrój jest najmniejsza spośród gmin OSI ŚU. Miasto i Gmina Kazimierza Wielka położona jest w południowym krańcu województwa świętokrzyskiego, w powiecie kazimierskim. Jest to obszar posiadający status obszaru ochrony uzdrowiskowej ze względu na występowanie na terenie gminy walorów geotermalnych i uzdrowiskowych. Miasto i Gmina Pińczów leży w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie pińczowskim. Jest to obszar położony na Pomorza, o unikatowych walorach krajobrazowych. Ze względu na walory uzdrowiskowe, gmina ta ubiega się o status miasta uzdrowiskowego. Gmina Pińczów jest drugą co do wielkości wśród gmin OSI ŚU.

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG, z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6 – Hannover

3.1.2. Powierzchnia ziemi

Według danych GUS powierzchnia Miasta i Gminy Busko-Zdrój wynosi 236 km², przy czym samo miasto obejmuje 12 km², natomiast obszar wiejski 224 km². Powierzchnia Gminy Solec-Zdrój wynosi 125 km², natomiast obszar miejscowości Solec-Zdrój wynosi 85 km². Powierzchnia Miasta i Gminy Kazimierza Wielka wynosi 140 km², przy czym samo miasto obejmuje 5 km², natomiast obszar wiejski 135 km². Powierzchnia Gminy Pińczów wynosi 213 km², obszar miasta wynosi 14 km², natomiast obszar wiejski to powierzchnia 199 km².

W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne w Gminie Busko-Zdrój stanowią ok. 80% powierzchni gminy (18 862 ha, w tym: grunty orne 14 065 ha, sady 603 ha, łąki 2 231 ha, pastwiska 879 ha). Przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, co świadczy o ich znacznym rozdrobnieniu. Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Solec-Zdrój obejmuje ok. 84% powierzchni ogólnej gminy (7 105 ha, w tym: grunty orne 5 512 ha, sady 170 ha, łąki 729 ha, pastwiska 422 ha). Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Kazimierza Wielka zajmują około 92% powierzchni ogólnej gminy (12 823 ha, w tym: grunty orne 9 849 ha, sady 272 ha, łąki 1 762 ha, pastwiska 214 ha). Tereny rolne występują najliczniej na obrzeżach miasta. Na terenie gminy prawie 97% użytków rolnych posiada klasę bonitacyjną wyższą niż V. Natomiast

ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Pińczów wynosi 14 860 ha, z czego grunty orne wynoszą 9 899 ha, sady – 313 ha, łąki – 3 081 ha, natomiast pastwiska 878 ha¹⁸.

3.1.3. Ludność

Z danych GUS wynika, iż liczba osób zamieszkujących obszar OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska w roku 2019 wynosiła 73 969, z czego mężczyźni stanowili 35 898, a kobiety 38 071. Średnia gęstość zaludnienia w OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska w 2019 roku wynosiła 110 os./km² – najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w Gminie Busko-Zdrój – 137 os./km², następnie w Gminie Kazimierza Wielka – 115 os./km². Natomiast w Gminie Pińczów gęstość zaludnienia przyjmowała wartość 98 os./km², a w Gminie Solec-Zdrój 59 os./km². Liczba ludności OSI ŚU spada z roku na rok, w przeciągu prezentowanych lat zmniejszyła się o 1 484 osoby, co stanowi spadek w stosunku do 2015 roku o 1,97% liczby osób ogółem, podczas gdy dla Polski spadek wynosił 0,14%, a dla województwa świętokrzyskiego 1,85%. Oznacza to, że spadek ludności w OSI ŚU jest szybszy niż w Polsce oraz w województwie świętokrzyskim.

3.1.4. Klimat i powietrze atmosferyczne

Klimat Gminy Pińczów zalicza się do rejonu Śląsko-Krakowskiego i dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej. Amplituda temperatur skrajnych wynosi tu 60°C, a średnia roczna temperatura zawiera się pomiędzy 7,5°C a 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia wieloletnia temperatura wynosi 17,6°C. Najzimniej jest w styczniu, gdy temperatura spada poniżej -3°C¹⁹. Opady atmosferyczne w rozkładzie rocznym wynoszą 600 mm. Największe opady miesięczne notowane są w lipcu, a najmniejsze w styczniu i lutym. Średnio rocznie notuje się 150-160 dni z opadami oraz 62 dni bezchmurne i 122 dni całkowicie zachmurzone²⁰. Na terenie Gminy Pińczów przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie. Są to wiatry słabe – o średniej rocznej prędkości 5 m/s²¹.

W Mieście i Gminie Busko-Zdrój występuje klimat nizinny z cechami kontynentalnymi. 39% dni w roku stanowią dni z komfortem klimatycznym, 13% dni gorące, zaś 1,5% – zimne. Średnia roczna temperatura wynosi 7,8°C, a roczna wilgotność powietrza mieści się w granicach 71-80%. Średnie roczne wartości opadu wynoszą 550-600 mm. Liczba dni z opadem efektywnym (powyżej 1 mm) waha się od 100 do 110. Pokrywa śnieżna zalega

¹⁸ Dane z 2014 r. wg Głównego Urzędu Statystycznego.

¹⁹ Portal Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy, imgw.pl, dostęp z dnia 27.05.2022 r.

²⁰ jw.

²¹ jw.

przeciętnie przez 66 dni w roku, w samym Busku-Zdroju tylko 50-60 dni. Wiatry są przeważnie zachodnie i północno-zachodnie, umiarkowane i słabe. Średnia roczna prędkość wiatru nieznacznie przekracza 3 m/s. Klimat jaki występuje na terenie Miasta i Gminy Busko-Zdrój ma charakter umiarkowany. Przeważają wiatry wiejące od zachodu i północnego zachodu. Średnio w roku odnotowuje się ok. 60 dni pogodnych i 120 dni pochmurnych. Średnia temperatura wynosi ok. 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 17,6°C, zaś średnia temperatura najzimniejszego miesiąca (stycznia) w roku wynosi -3°C. Najwięcej opadów notuje się dla miesięcy letnich – lipiec i sierpień; najmniej dla miesięcy zimowych – styczeń i luty.

Miasto i Gmina Kazimierza Wielka, wg podziału Polski na regiony klimatyczne, znajduje się w obrębie zaliczanym do regionu śląsko-małopolskiego. Ze względu na wzniesienie terenu nad poziom morza występują tu dość duże opady, zazwyczaj przekraczające 600 mm. Długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 220 dni. Około 80 dni w roku charakteryzuje się temperaturą ujemną. Średnia temperatura roczna dochodzi do 8°C. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie oraz północno-zachodnie.

Mezoklimat (klimat miejscowy) Gminy Solec-Zdrój związany jest z położeniem w niewielkiej odległości od rzeki Wisły, przy jednoczesnym osłonięciu od płn.-wsch. pasmem wzgórz Garbu Pińczowsko-Wójczańskiego, w obrębie mezoregionów Niecka Solecka (342.26) i Garb Pińczowski (342.27). Zgodnie z klasyfikacją A. Wosia (1999) badany teren znajduje się w zasięgu północnej części Regionu Tarnowsko-Rzeszowskiego (R-XXII). Charakterystyczne dla tego regionu jest stosunkowo częste pojawianie się dni bardzo ciepłych z jednocześnie notowanym opadem atmosferycznym. W Gminie Solec-Zdrój występują korzystne warunki termiczne. Średnia temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu lipcu wynosi 17-18°C, a w styczniu – 3°C. Gmina znajduje się w zasięgu umiarkowanie ciepłego piętra klimatycznego (wyznaczonego przez izotermy 6 i 8°C średniej rocznej temperatury). W wyniku wpływów kontynentalnych średnia roczna amplituda jest wysoka.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza na terenie OSI ŚU są następujące czynniki²²:

- oddziaływanie emisji związanej z indywidualnym ogrzewaniem budynków;
- oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów w centrum miasta z intensywnym ruchem.

²² *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021*, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Kielce 2022.

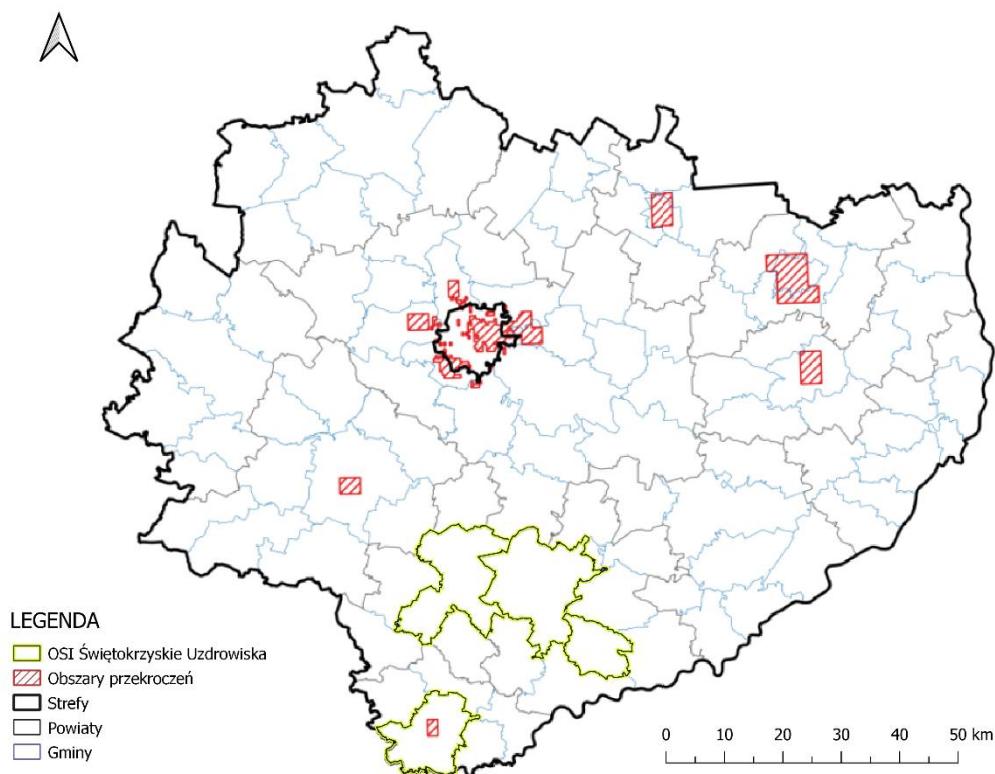
Ważnym elementem opisującym środowisko naturalne jest jakość powietrza. Diagnoza tego czynnika została przeprowadzona na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021* i odnosiła się do obszaru tak zwanej strefy²³. W województwie świętokrzyskim wydzielono dwie strefy: Miasto Kielce i strefę świętokrzyską. Gminy Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów należą do strefy świętokrzyskiej. Na terenach OSI ŚU znajdują się stacje pomiarowe SkBuskRokosz przy ulicy Rokosza 1 w Busku-Zdroju, SSolecZdro w Solcu-Zdroju oraz SkGoluUjWody w Gołuchowie przy Ujęciu Wody. Na terenach gmin Kazimierza Wielka oraz Pińczów nie występują stacje pomiarowe, jednak w 2022 roku obie gminy otrzymały mobilną stację pomiarową, z której mogły korzystać przez rok.

W ocenie pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano zweryfikowane serie roczne pomiarów z automatycznych stanowisk pomiarowych: 9 – dwutlenku siarki, 13 – dwutlenku azotu, 5 – tlenku węgla, 5 – benzenu, 7 – ozonu, 3 – pyłu zawieszonego PM10, 3 – pyłu zawieszonego PM2,5 oraz z manualnych stanowisk pomiarowych: 22 – pyłu zawieszonego PM10, 6 – pyłu zawieszonego PM2,5, 6 – metali ciężkich w pyłe PM10 tj. ołowiu, kadmu, arsenu, niklu oraz 22 – benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

W 2021 roku na niewielkim obszarze województwa świętokrzyskiego stwierdzono przekroczenie poziomu pyłu PM10 oraz PM2,5, określonych ze względu na ochronę zdrowia. W OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska wykazano miejscowo przekroczenia tych poziomów (mapy 2 i 3).

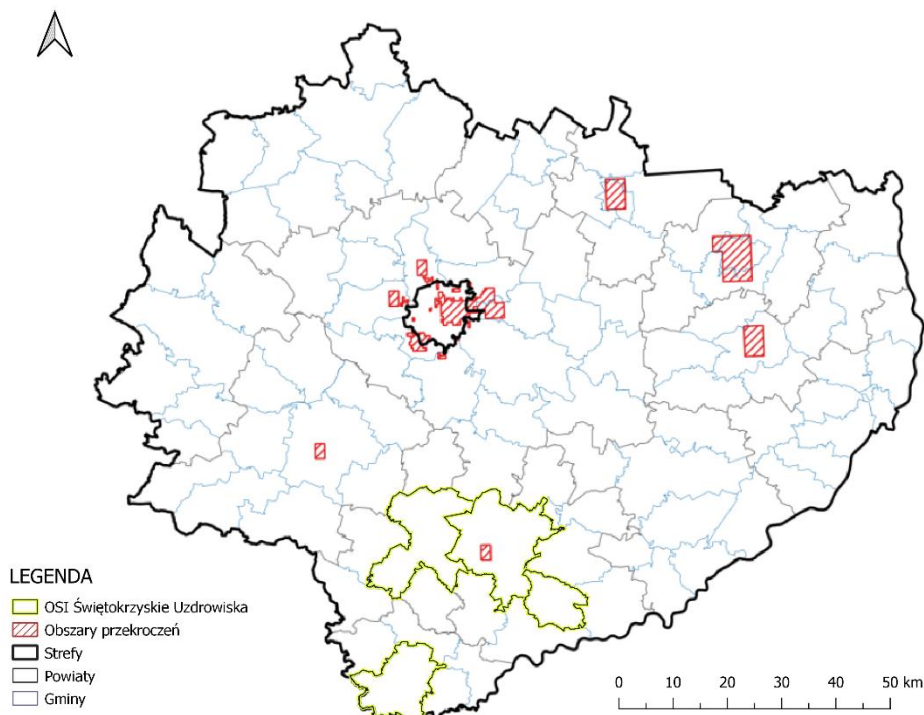
²³ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, powietrze.gios.gov.pl, inf. z dnia 02.01.2023 r.

Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021, str. 64

Mapa 3 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM_{2,5} określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021, str. 71

Na terenie Gminy Busko-Zdrój znajduje się wyspecjalizowany system informacyjno-pomiarowy, który służy do monitorowania stężenia pyłów PM10 i PM2,5 w powietrzu. Wyniki są prezentowane w czasie rzeczywistym na wyświetlaczu znajdującym się na terenie Miasta Busko-Zdrój oraz online na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Busko-Zdroju. Dzięki sprawnemu funkcjonowaniu systemu mieszkańcy Gminy Busko-Zdrój są na bieżąco informowani o jakości powietrza na terenie ich miejsca zamieszkania. Gmina Solec-Zdrój jest wyposażona w stację pomiarową, dzięki której mieszkańcy gminy mogą poprzez stronę internetową sprawdzać na bieżąco wartości wskaźników tj. O₃, PM2,5, PM10, NO₂, CO. Gminy Kazimierza Wielka oraz Pińczów nie mają własnych stacji pomiarowych, jednak dane na temat zanieczyszczeń na ich terenach są dostępne online na stronach poświęconych informacjom meteorologicznym. Ponadto w 2022 r. na terenie obu gmin działały mobilne stacje pomiarowe. W Mieście i Gminie Pińczów w marcu 2023 r. planuje się montaż stacji pomiarowej z wyświetlaniem informacji o stanie powietrza na tablicy budynku Urzędu Miejskiego w Pińczowie i na stronie internetowej gminy.

3.1.5. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Na terenie OSI ŚU nie występują przedsiębiorstwa, które mogą emitować nadmierny hałas przemysłowy. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań GIOŚ. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa świętokrzyskiego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach – w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Głównym źródłem hałasu na omawianym obszarze jest hałas komunikacyjny. Przez Gminę Busko-Zdrój przebiega droga krajowa 73 Wiśniówka–Jasło, sieć dróg wojewódzkich, tj.: droga 767 Pińczów – Busko-Zdrój (przez Bogucice, Las Winiarski, Welecz), droga 776 Kraków – Busko-Zdrój (przez Siesławice) oraz droga 973 Busko-Zdrój – Tarnów (przez Zbludowice, Radzanów, Olganów, Dobrowodę). Solec-Zdrój położony jest w odległości 68 km od Kielc oraz 86 km od Krakowa. Przez Gminę Solec-Zdrój przebiega droga krajowa 79 Warszawa–Bytom. Przez Gminę Kazimierza Wielka przebiegają drogi wojewódzkie tj.: droga 768 Jędrzejów–Brzesko oraz droga 776 Kraków – Busko-Zdrój. Przez Gminę Pińczów przebiega droga wojewódzka 766 Morawica–Węchadłów oraz droga 767 Pińczów – Busko-Zdrój.

Drogi powiatowe i gminne, z uwagi na niewielkie natężenie ruchu, tworzą układ uzupełniający o lokalnym znaczeniu transportowym i niewielkim oddziaływaniu hałasu. Uciążliwość komunikacyjną mogą odczuwać głównie mieszkańcy Miasta Busko-Zdrój, natomiast poza terenami miasta hałas nie powinien przekraczać wartości normatywnych.

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne, dominujące źródło zagrożenia, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Monitoring poziomu hałasu prowadzony jest przez Państwowy Monitoring Środowiska (PMS). Celem monitoringu jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne, programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa świętokrzyskiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową.

W 2020 roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie województwa świętokrzyskiego zarówno na

terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jak i w miejscach dostępnych dla ludności²⁴.

Na podstawie art. 117 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N lub innych metod oceny poziomu hałasu.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Zgodnie z powyższym ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone są w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448) oraz w *Rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2630)²⁵.

²⁴ *Uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.*

²⁵ Oba rozporządzenia zastąpiły *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883).

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska źródła promieniowania niejonizującego stanowią urządzenia do wytwarzania i przesyłania energii elektrycznej oraz urządzenia radiokomunikacyjne. Przez obszar Gminy Busko-Zdrój przebiegają dwie linie sieci rozdzielczych 110 kV, z których jedna zasilana jest ze stacji Radkowice k. Kielc, a druga ze stacji Połaniec. Obszar znajduje się w zasięgu nadajników stacji telewizyjnych i radiowych. Do największych urządzeń elektroenergetycznych na obszarze Gminy Kazimierza Wielka należy linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 110 kV Proszowice - Kazimierza Wielka - Pińczów - Kije, której potencjalny szkodliwy wpływ rozciąga się 12 m od osi linii w obie strony, oraz stacja elektroenergetyczna 110/15 kV w Kazimierzy Wielkiej, której uciążliwość zamyka się w granicach obiektu. Drugim potencjalnym zagrożeniem są stacje bazowych telefonii komórkowych (BTS). Na terenie Gminy Kazimierza Wielka stacje te zlokalizowane są głównie w miejscowościach: Kazimierza Wielka i Odonów.

3.1.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, wyróżnia się jednolite części wód powierzchniowych naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i jednolite części wód powierzchniowych silnie zmienione i sztuczne, dla których określa się potencjał ekologiczny. Ocena stanu JCWP jest prowadzona na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz na podstawie wyników klasyfikacji stanu chemicznego.

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych za lata 2019 i 2020 została wykonana na podstawie *Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2149).

Teren OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska leży na obszarze 34 jednolitych części wód powierzchniowych.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój²⁶:

I. Kod JCWP: RW20006216849:

- Nazwa JCWP: Ciek od Broniny,
- Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,

²⁶ Informatyczny System Osłony Kraju, wody.isok.gov.pl

- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW2000621762:

- Nazwa JCWP: Ciek od Gadawy,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW20006217649:

- Nazwa JCWP: Rząska,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW2000621788469:

- Nazwa JCWP: Stopniczanka,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój i Gminy Pińczów²⁷:

I. Kod JCWP: RW2000621788429:

- Nazwa JCWP: Sanica do Brodu,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,

²⁷ jw.

- Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- II. Kod JCWP: RW20007216549:
- Nazwa JCWP: Struga Podłęska,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- III. Kod JCWP: RW20007216712:
- Nazwa JCWP: Dopływ spod Marzęcina,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- IV. Kod JCWP: RW2000721672:
- Nazwa JCWP: Ciek od Skorocic,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- V. Kod JCWP: RW2000721685:
- Nazwa JCWP: Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny),
 - Stan/potencjał ekologiczny: zły,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój²⁸:

- I. Kod JCWP: RW2000621686:
 - Nazwa JCWP: Dopływ z Olganowa,
 - Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: dobry,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- II. Kod JCWP: RW20006217883:
 - Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- III. Kod JCWP: RW200062178844:
 - Nazwa JCWP: Dopływ spod Kołaczkowic,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- IV. Kod JCWP: RW200092178849:
 - Nazwa JCWP: Sanica od Brodu do ujścia,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

²⁸ jw.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Solec-Zdrój²⁹:

I. Kod JCWP: RW200019217699:

- Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: zły,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW20002621763:

- Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) do Rząski,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW200026217654:

- Nazwa JCWP: Dopływ z Trzebnicy,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW20006217652:

- Nazwa JCWP: Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

²⁹ jw.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Kazimierza Wielka³⁰:

- I. Kod JCWP: RW20001621529:
 - Nazwa JCWP: Młyńska,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- II. Kod JCWP: RW2000621392969:
 - Nazwa JCWP: Kantorówka,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- III. Kod JCWP: RW200062139298:
 - Nazwa JCWP: Łękawa,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- IV. Kod JCWP: RW2000621398529:
 - Nazwa JCWP: Stradówka,
 - Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
 - Stan chemiczny: dobry,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- V. Kod JCWP: RW200062139869:

³⁰ jw.

- Nazwa JCWP: Małoszówka z dopływami,
- Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VI. Kod JCWP: RW200062139874:

- Nazwa JCWP: Dopływ z Zięblic,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VII. Kod JCWP: RW2000621398899:

- Nazwa JCWP: Jawornik,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VIII. Kod JCWP: RW20006216789:

- Nazwa JCWP: Dopływ z Cieszkowów,
- Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IX. Kod JCWP: RW2000921392999:

- Nazwa JCWP: Szreniawa od Piotrówki do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,

- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny.

X. Kod JCWP: RW20009213989:

- Nazwa JCWP: Nidzica od Nidki do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Pińczów³¹:

I. Kod JCWP: RW20001021699:

- Nazwa JCWP: Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW200062139829:

- Nazwa JCWP: Sancygniówka,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW2000621398529:

- Nazwa JCWP: Stradówka;
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,

³¹ jw.

- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW20006216714:

- Nazwa JCWP: Mozgawka,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

V. Kod JCWP: RW2000721658:

- Nazwa JCWP: Kruczka,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VI. Kod JCWP: RW20007216716:

- Nazwa JCWP: Struga Zagość,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VII. Kod JCWP: RW2000921669:

- Nazwa JCWP: Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Wody podziemne

Celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu, a także ochrona

i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy i stan chemiczny. Monitoring wód podziemnych prowadzony jest systematycznie – oceny wykonywane są co 4 lata. Poza stanem chemicznym JCWPd w 2016 oraz 2019 roku – stan wód ocenia się jako dobry.

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska znajdują się następujące Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)³²:

Gminy Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów położone są w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) PLGW2000100³³.

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: dobry
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona.

Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka leżą w obrębie JCWPd PLGW2000114³⁴

- Stan ilościowy: dobry
- Stan jakościowy: dobry
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry
- Ogólna ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona.

Gminy Pińczów, Busko-Zdrój i Solec-Zdrój położone są w obrębie JCWPd PLGW2000115³⁵

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: słaby
- Ogólna ocena stanu: JCWPd: poprawny
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona.
- Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Antropogeniczne: Przekroczenie wartości progowych jonów: NH₄, Fe. Słaby stan chemiczny spowodowany oddziaływaniem lokalnym ogniska zanieczyszczeń, brak podstaw do

³² Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami) oraz baza danych aPWŚK (aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

³³ Informatyczny System Osłony Kraju, wody.isok.gov.pl

³⁴ jw.

³⁵ jw.

wskazania bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia. Oddziaływania presji już nieistniejącej związanej z eksploatacją siarki metodą otworową.

Gmina Kazimierza Wielka położona jest także w obrębie JCWPd PLGW2000132³⁶:

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: słaby
- Ogólna ocena stanu: JCWPd: słaby
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona.
- Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Przekroczenie wartości progowych następujących wskaźników: NO₂. Zasięg zanieczyszczenia wynosi 97,22% powierzchni analizowanej jednostki. Z informacji zamieszczonych w rozszerzonej charakterystyce tej jednostki wynika, że rejestrowane są lokalne oddziaływania antropogeniczne na jakość wód w rejonach zabudowanych gospodarstw rolnych i nawożonych pól. Szczególnie związane z uwolnieniami azotanów i fosforanów. Oddziaływanie na wody poziomu gruntowego, szczególnie w obszarach wiejskich (gospodarka wodno-ściekowa, nawożenie pól) powoduje zagrożenie zanieczyszczeniem związkami azotu, fosforu oraz potasu.

Gmina Busko-Zdrój oraz część Gminy Pińczów położone są w Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych numer 409 – Niecka Miechowska (część SE) i jego strefie ochronnej. Jest to zbiornik typu szczelinowo-porowego, zbudowany z margli, piaskowca, opoki i gezy. Wody podziemne o charakterze użytkowym, które zaopatrują w wodę m.in. Busko-Zdrój występują w trzeciorzędowych wapieniach. Natomiast wody podziemne zalegające w trzeciorzędowych gipsach i podścielających je utworach węglanowych kredy i jury charakteryzują się wysoką mineralizacją, w związku z czym nie nadają się do spożycia i na potrzeby gospodarcze. Wody te wykorzystywane są jako wody mineralne w uzdrowiskach w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju.

W terenach położonych w obszarze GZWP 409 Niecka Miechowska i jego strefie ochronnej obowiązuje:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a w szczególności: wysypisk i wylewisk odpadów niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych dla wód podziemnych, a także zakaz przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska i zakaz urządzeń przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych;

³⁶ jw.

- nakaz likwidacji dzikich wysypisk odpadów;
- nakaz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej;
- nakaz likwidacji punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych.

Na terenie OSI ŚU znajdują się strefy ochrony wód podziemnych. Strefy ochrony ujęć wód zostały ustalone:

❖ *Rozporządzeniem nr 7/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Wełecz II - Źródło zlokalizowanego w miejscowości Wełecz, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 306 poz. 3987). Ujęcie stanowi studnia W-11 o głębokości 59,7 m zlokalizowana w miejscowości Wełecz, eksploatująca wody podziemne kredowego poziomu wodonośnego na obszarze szczelinowego GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE). Strefę ochroną podzielono na:*

- 1) teren ochrony bezpośredniej w kształcie prostokąta o wymiarach boków 25m x 50m; przedstawiony na mapie w skali 1:1000, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) teren ochrony pośredniej obejmujący obszar o powierzchni 22 ha, położony w granicach miejscowości Wełecz na terenie gminy Busko-Zdrój. Przebieg granicy terenu ochrony pośredniej przedstawiono na mapie ewidencji gruntów w skali 1: 5000, stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody, a ponadto należy:

- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, z wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych;
- stosowania nawozów naturalnych w postaci płynnej;

- rolniczego wykorzystania ścieków;
 - wykonywania robót melioracyjnych;
 - lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu i hodowli zwierząt;
 - lokalizowania magazynów ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu, z wyłączeniem gazu płynnego;
 - lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
 - lokalizowania nowych ujęć wody;
 - lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
 - urządzania parkingów.
- ❖ *Rozporządzeniem 1/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 07 września 2007 r. w sprawie ustanawiania strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Widuchowa-Chrusty zlokalizowanego w miejscowości Widuchowa, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 178 poz. 2543).*
- ❖ *Rozporządzeniem Nr 2/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody podziemnej Widuchowa-Chrusty zlokalizowanego w miejscowości Widuchowa, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 34 poz. 549).*

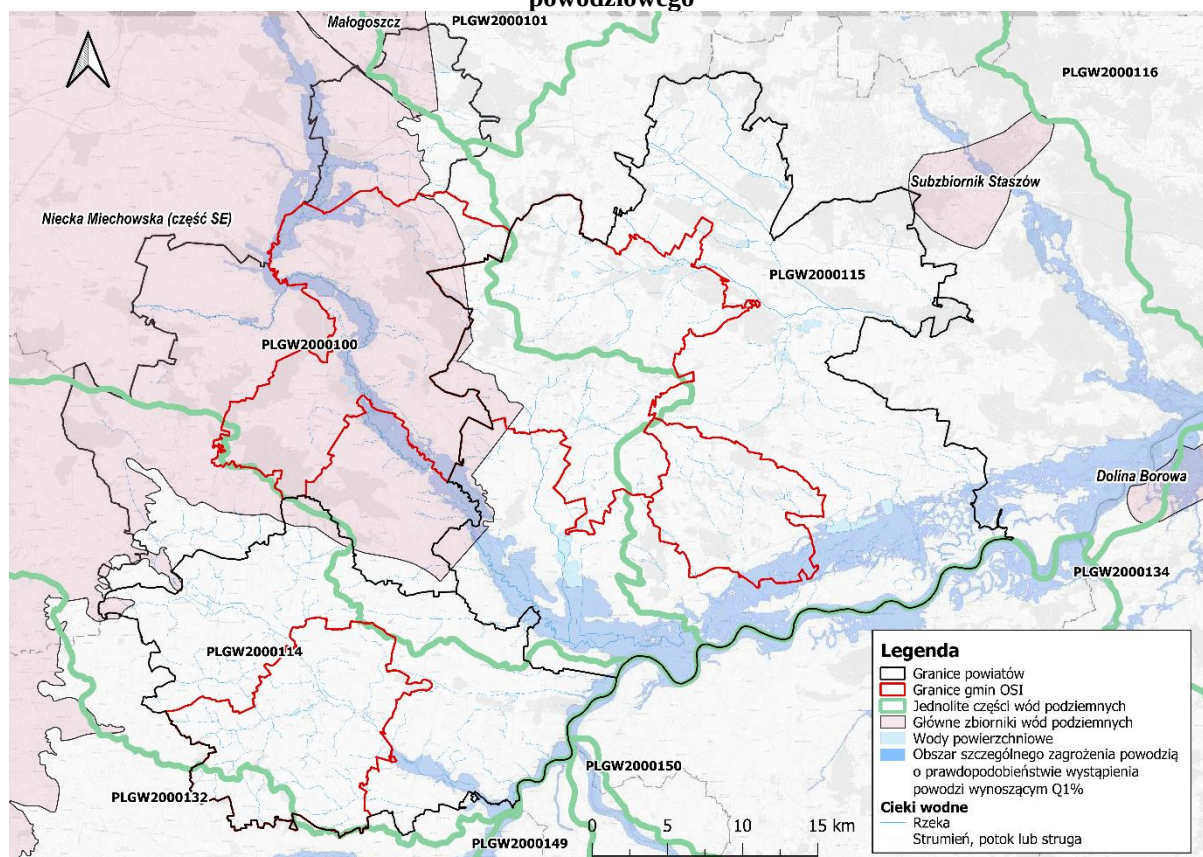
Zagrożenie powodzią oraz suszą

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Na terenie OSI ŚU, w gminach Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka, występują obszary niewodonośne deficytowe w wodę. Odwrotna sytuacja jest w Gminie Pińczów, gdzie znajdują się obszary narażone na powódź.

Mapa 4 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych i Hydroportalu, isok.gov.pl

Na terenie Gminy Pińczów występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek: Nida, Struga Podłęska i Mierzawa, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Jednocześnie obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy obejmują także tereny na obwałowanych odcinkach Nidy i Strugi Podłęskiej oraz Mierzawy tj. pomiędzy brzegiem rzek a wałami przeciwpowodziowymi. Ponadto zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, na terenie Gminy Pińczów występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%). Na terenie Gminy Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od odcinka rzeki Nidzica, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie gminy występują również obszary od Nidzicy, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Z kolei w granicach Gminy Solec-Zdrój

występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od Wisły, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie tym występują obszary od Wisły, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Wisły. Natomiast dla odcinków cieków przepływających przez teren Gminy Busko-Zdrój nie zostały sporządzone mapy zagrożenia powodziowego, a tym samym nie zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodziowego od tych odcinków cieków (mapa 4).

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie OSI ŚU odpowiada Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Krakowie. Do jego obowiązków należy m.in. przygotowanie planu ochrony przeciwpowodziowej.

Ocena zagrożenia zjawiskiem suszy została przeprowadzona w oparciu o dokument pn. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*³⁷ – to pierwszy w Polsce dokument planistyczny o zasięgu ogólnokrajowym, dotyczący zjawiska suszy. Został on wprowadzony w formie rozporządzenia Ministra Infrastruktury, co wskazuje na powszechnie obowiązujący charakter zapisów PPSS. Na mapach 5–7 przedstawiono rozkład przestrzenny zagrożenia zjawiskiem suszy w Polsce wg ww. Planu.

Susza rolnicza, zgodnie z definicją określoną w *Ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), to szkody spowodowane wystąpieniem w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września danego roku klimatycznego, bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz kategorii glebowych.

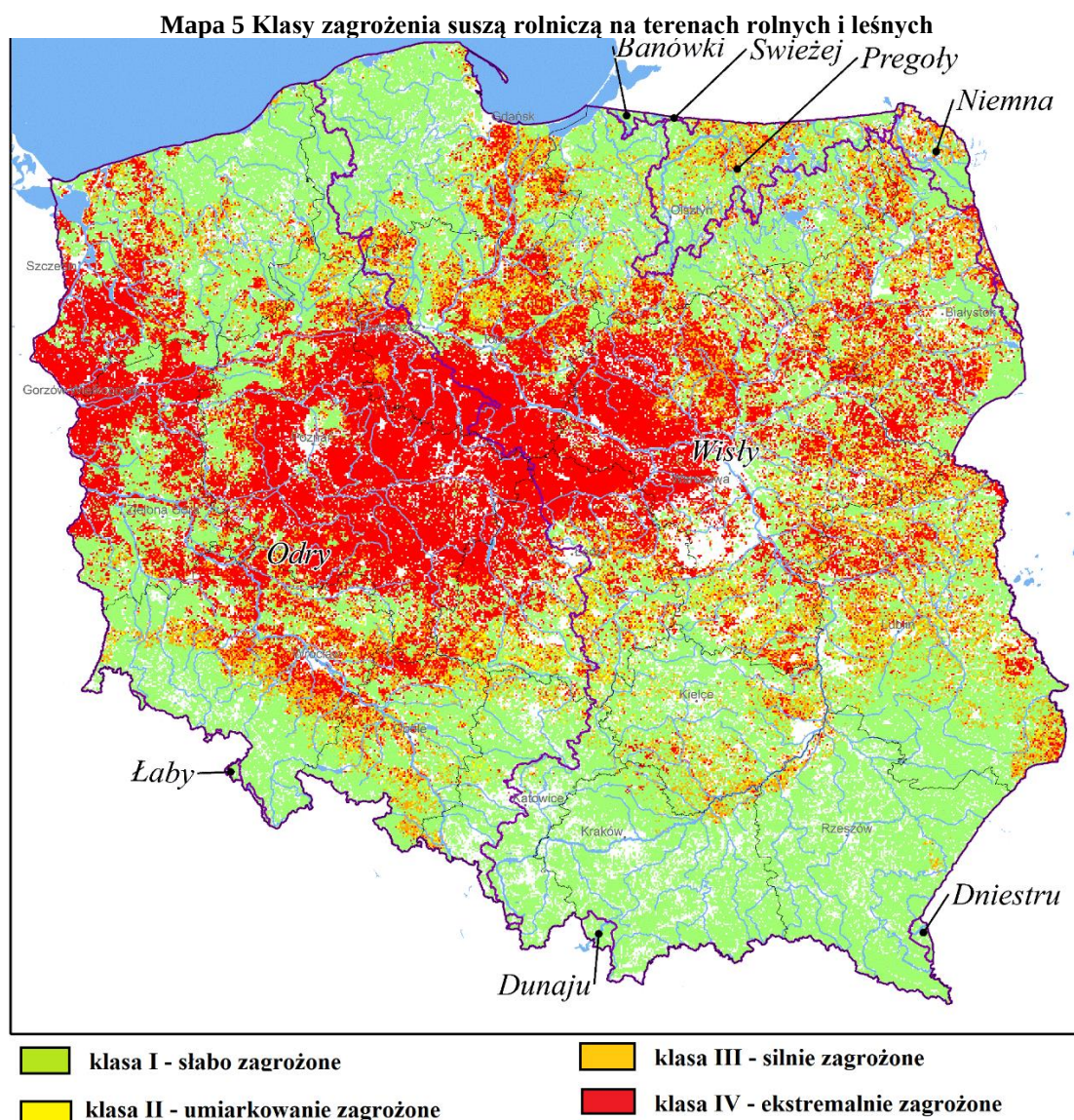
Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (2477 gmin) oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą³⁸. W województwie świętokrzyskim na 102 gminy, suszą rolniczą było zagrożonych:

- w uprawach zbóż jarych – 73 gminy o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 13,96%;

³⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

³⁸ SMSR – System Monitoringu Suszy Rolniczej, strona internetowa opracowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, susza.iung.pulawy.pl

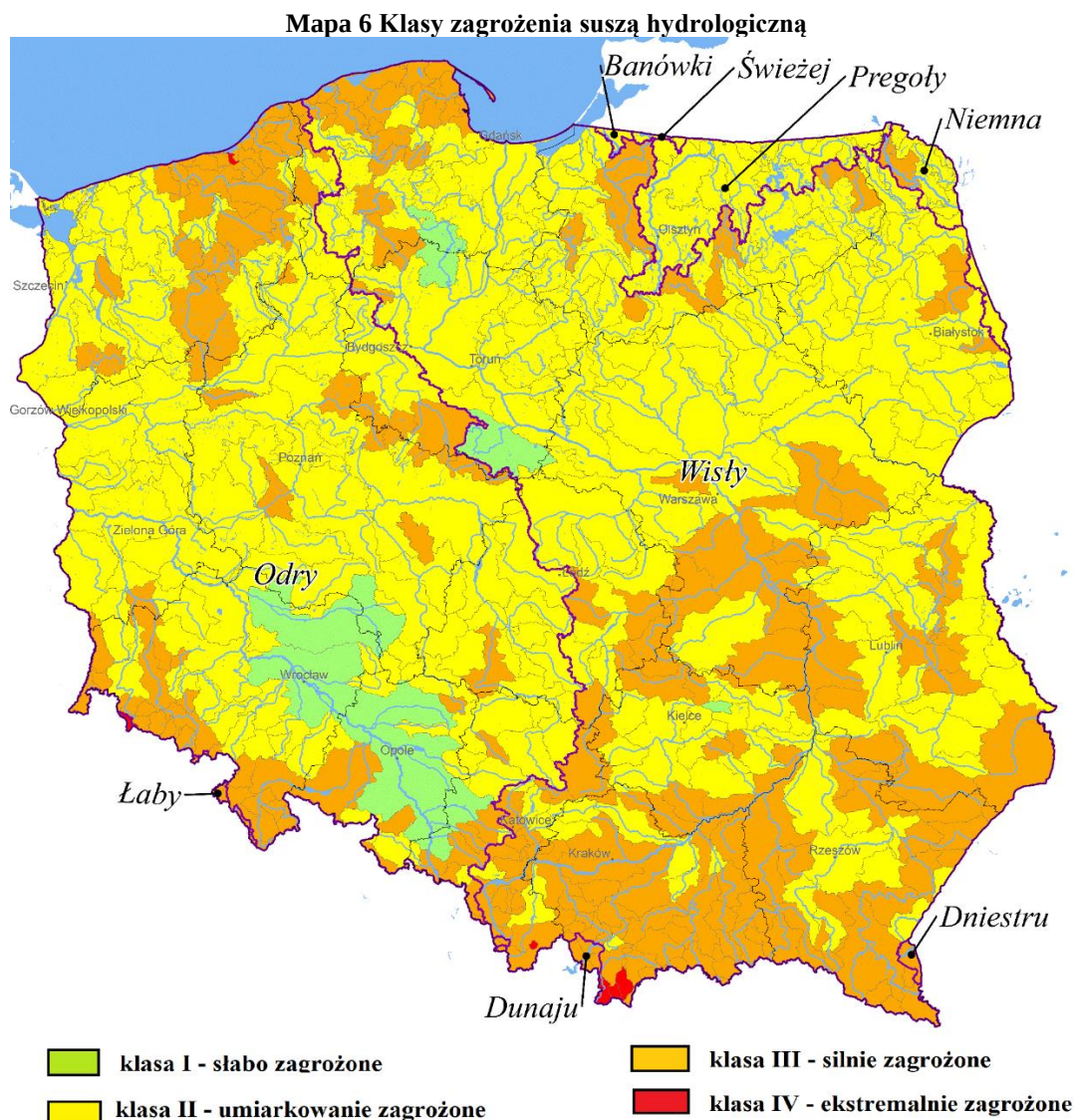
- w uprawach zbóż ozimych – 51 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 7,23%;
- w uprawach krzewów owocowych – 48 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 6,66%;
- w uprawach truskawek – 36 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 3,75%;
- w uprawach rzepaku i rzepiku – 30 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 2,83%;
- w uprawach roślin strączkowych – 17 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 1,36%;
- w uprawie kukurydzy na ziarno – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%;
- w uprawie kukurydzy na kiszonkę – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 30

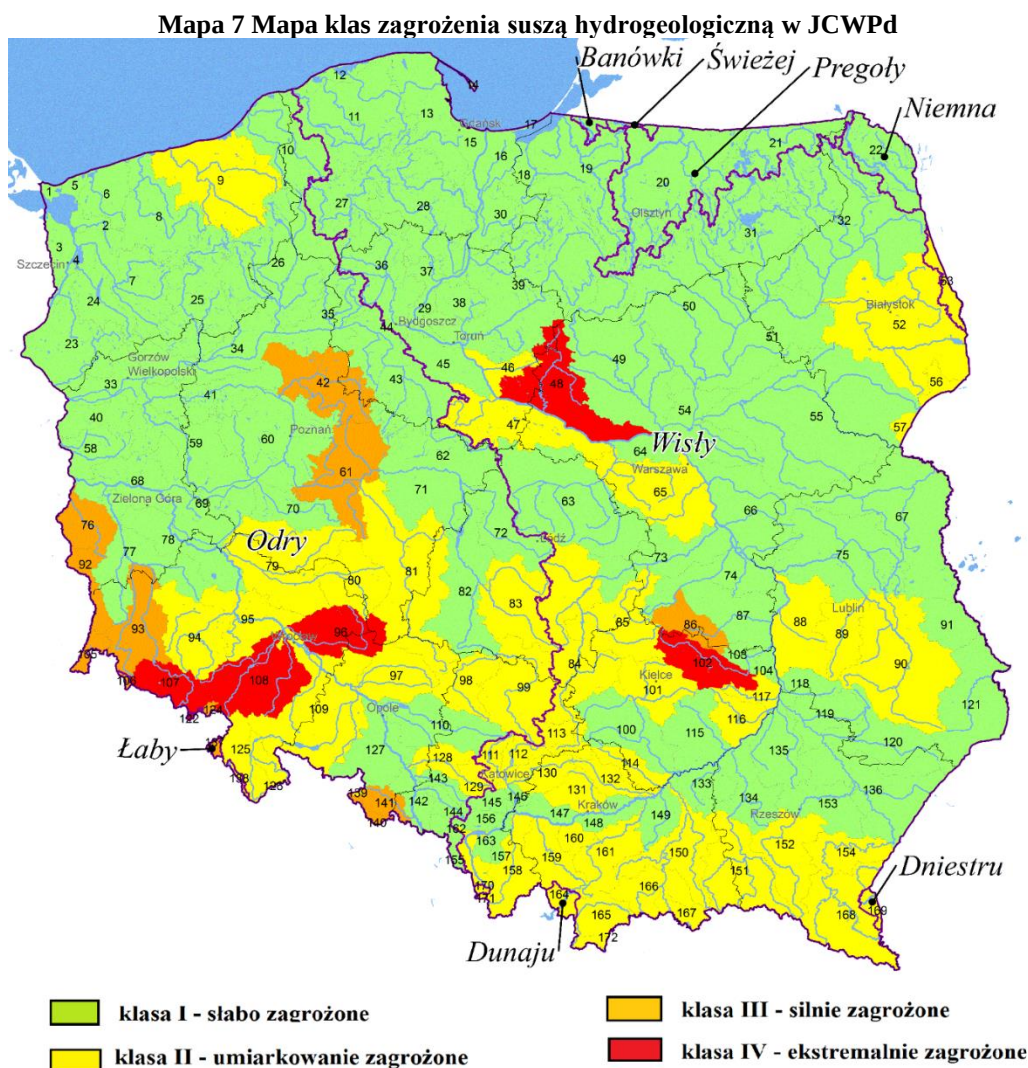
Zgodnie z mapą 5 należy uznać, że suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych umiarkowanie zagrożona jest Gmina Kazimierza Wielka, umiarkowanie i silnie zagrożone są gminy Pińczów oraz Busko-Zdrój, natomiast słabo zagrożona suszą rolniczą jest Gmina Solec-Zdrój.

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego. Jej identyfikacja sprowadza się do zdefiniowania wartości granicznej przepływu, poniżej której rozpoczyna się zjawisko suszy hydrologicznej. Analiza danych dobowych przepływów za lata 1987–2017 dostarczyła wskazania stopnia zagrożenia suszą hydrologiczną.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 32

Zgodnie z mapą 6 należy uznać, że suszą hydrologiczną jest silnie zagrożona Gmina Kazimierza Wielka, natomiast umiarkowanie zagrożone suszą hydrologiczną są gminy Pińczów, Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 34

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Analiza skali zagrożenia suszą hydrogeologiczną w podziale na JCWPd wykazała, iż 7 z nich jest ekstremalnie zagrożonych. Należą one do regionów wodnych Środkowej Wisły, Środkowej Odry, Łaby i Ostrożnicy oraz Metuje.

Zgodnie z mapą 7 należy uznać, że suszą hydrogeologiczną w JCWPd jest umiarkowanie zagrożona Gmina Kazimierza Wielka, natomiast słabo zagrożone są gminy: Pińczów, Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój.

Gospodarka wodno-ściekowa

Obsługą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie OSI ŚU zajmują się w poszczególnych gminach następujące jednostki:

- Miasto i Gmina Pińczów: Wodociągi Pińczowskie Spółka z o.o.;
- Miasto i Gmina Busko-Zdrój: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku-Zdroju;
- Gmina Solec-Zdrój: Zakład Gospodarki Komunalnej w Solcu-Zdroju;
- Miasto i Gmina Kazimierza Wielka: Związek Międzygminny „Nidzica” w Kazimierzy Wielkiej.

Poziom skanalizowania wynosił: w Mieście i Gminie Pińczów – 69,2%, w Mieście i Gminie Busko-Zdrój – 71,6%, w Mieście i Gminie Kazimierza Wielka – 52,1%, natomiast w Gminie Solec-Zdrój – 59,7%.

W tabeli 2 przedstawiono zestawienie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków występujących na terenie OSI ŚU w latach 2020–2021.

Tabela 2 Ilość zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie OSI ŚU w latach 2020–2021

Jednostka terytorialna	Rok	
	2020	2021
Zbiorniki bezodpływowe		
Miasto i Gmina Pińczów	2 015	1 966
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	2 460	2 508
Miasto i Gmina Kazimierza Wielka	1 724	1 861
Gmina Solec-Zdrój	177	197
Przydomowe oczyszczalnie ścieków		
Miasto i Gmina Pińczów	363	442
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	10	13
Miasto i Gmina Kazimierza Wielka	95	115
Gmina Solec-Zdrój	16	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W Programie opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) (Dz. U. UE L z dnia 30 maja 1991 r.) warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymogi:

1. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
2. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy *Prawo wodne* i *Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych*. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/i 5 dyrektywy 91/271/EWG).
3. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezebranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezebrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG).

Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

Tabela 3 Charakterystyka aglomeracji

Nazwa aglomeracji		Pińczów	Busko-Zdrój	Solec-Zdrój	Solec-Zdrój	Kazimierza Wielka
Uchwała		Uchwała nr XXV/262/2020 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 grudnia 2020 r.	Uchwała nr XXX/345/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 29 grudnia 2020 r.	Uchwała nr XXV/147/2020 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 30 grudnia 2020 r.	Uchwała nr XXV/148/2020 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 30 grudnia 2020 r.	Uchwała nr XXXVII/290/2020 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 29 grudnia 2020 r.
Gmina wiodąca w aglomeracji		Pińczów	Busko-Zdrój	Solec-Zdrój	Solec-Zdrój	Kazimierza Wielka
Gminy w aglomeracji		Pińczów, Michałów	Busko-Zdrój	Solec-Zdrój	Solec-Zdrój, Pacanów	Kazimierza Wielka, Skalbierz
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującą uchwałą, w tym: stali mieszkańcy osoby czasowo przebywające RLM z przemysłu		18 051	28 605	4 320	2 217	12 088
całkowita długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji	ogółem [km]	83,8	170,7	50,6	64,7	137,7
	w tym sieci grawitacyjnej [km]	71,4	149,7	39,8	51,7	111,6
całkowita długość sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej w aglomeracji	ogółem [km]	0,0	0,0	0	0	0,0
	w tym sieci grawitacyjnej [km]	0,0	0,0	0	0	0,0
całkowita długość sieci kanalizacyjnej	ogółem [km]	83,8	170,7	50,6	64,7	137,7

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska
na lata 2022–2027*

Nazwa aglomeracji		Pińczów	Busko-Zdrój	Solec-Zdrój	Solec-Zdrój	Kazimierza Wielka
sanitarnej i ogólnospławnej (razem)	w tym sieci grawitacyjnej [km]	71,4	149,7	39,8	51,7	111,6
Nazwa oczyszczalni		Oczyszczalnia Pińczów	Siesławice	Solec-Zdrój	Świniary	Kazimierza Wielka
Adres oczyszczalni		ul. Batalionów Chłopskich 160, 28-400 Pińczów	Siesławice 194, 28-100 Busko-Zdrój	Wełnin 145a 28-131 Solec-Zdrój	Świniary 28-131 Solec-Zdrój	ul. Zielona 12 28-500 Kazimierza Wielka
Przepustowość oczyszczalni - maksymalna ilość [m³/d]:		6 000	8 800	850	400	2 565
Projektowa wydajność oczyszczalni ścieków [RLM]		30 000	32 853	5 670	2 995	18 990

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2021

3.1.7. Zasoby geologiczne

Na obszarze objętym OSI ŚU występują cenne surowce naturalne. W znaczącej mierze są to surowce węglanowe w postaci wapieni, wydobywane od wieków na terenie dzisiejszej Gminy Pińczów. Udokumentowane zasoby tych surowców stanowią ponad 80% wszystkich zasobów w województwie i są eksploatowane dla potrzeb: przemysłu wapienniczego, cementowego, na kruszywo drogowe i budowlane, a także dla przemysłu hutniczego i cukrowniczego. Bloczny materiał budowlany uzyskuje się ze złóż z Gminy Pińczów. Pokłady gipsów odsłaniają się na terenie OSI ŚU w okolicy Buska-Zdroju i Pińczowa. Udokumentowano 8 złóż tego surowca w województwie. Dwa z nich aktualnie są eksploatowane w Gminie Pińczów jedno na terenie sołectwa Leszcze, a drugie w sołectwach Szarbków i Borków. Złoża wód mineralnych o właściwościach leczniczych występują na obszarze Niecki Nidziańskiej, w utworach kredy. Wody lecznicze, termalne i mineralne znajdują się na terenie Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój, Gminy Pińczów oraz Gminy Kazimierza Wielka³⁹. Teren, na którym położona jest Gmina Busko-Zdrój jest bogaty w zasoby wodonośne, w których występują wody mineralne – są to wody siarczkowe i solanka jodkowo-bromkowa. Na terenie Uzdrawiska Solec-Zdrój także znajdują się wody o właściwościach leczniczych eksploatowane odwiertami. Znajdują się tam wody siarczkowe, które z uwagi na stężenie związków siarki kwalifikują się do silnie aktywnych wód siarczkowych mających właściwości rozmięczające i złuszczone naskórek. Zwiększa to proces przenikania związków aktywnych, zwłaszcza siarki dwuwartościowej i jodu do narządów wewnętrznych zmienionych chorobowo, w których następują reakcje korygujące, zwłaszcza w chrząstkach stawowych i układzie krążenia oraz narządach ruchu⁴⁰. Na terenie Uzdrawiska Solec-Zdrój wody lecznicze eksploatowane są z dwóch złóż: "Solec-Zdrój" i "Wełnin". Wody ze złoża "Solec-Zdrój" eksploatowane są "Szybem Soleckim" oraz ujęciem "Solec 2" (Karol). Są to wody mineralne swoiste chlorkowo-sodowe, siarczkowe, jodkowe. Woda z ujęcia "Wełnin-Malinowe" to woda mineralna swoista 3,90% chlorkowo-sodowa (solanka) siarczkowa, jodkowa. Podstawowym surowcem dla przyszłego uzdrawiska Kazimierza Wielka jest woda lecznicza chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa hipotermalna z odwiertu „GT-1” w miejscowości Cudzynowice. Woda ta może być wykorzystana w leczeniu uzdrawiskowym do kąpieli i płukania jam ciała, wg wskazań lekarskich⁴¹. Lecznictwo

³⁹ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, str. 99–100.

⁴⁰ *Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój.*

⁴¹ *Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej Nr XIV/102/2019 z dnia 15 lipca 2019 r. – Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka.*

uzdrawiskowe w Pińczowie będzie opierało się na wykorzystaniu złoża wód siarczkowych „Las Winiarski” oraz właściwości klimatu. Wykonano odwierty trzech studni ujmujących wodę siarczkową, pięć otworów badawczo-obserwacyjnych oraz zrekonstruowano dwa odwierty. Dwie ze studni ujmujące wodę siarczkową zlokalizowane są na terenie UZG Kopalnia „Las Winiarski” i są to studnie LW-1 (źródło „Zuzanna”) oraz studnia LW-2 (źródło „Filip”), natomiast trzecia Busko C-1 (źródło „Grzegorz”) zlokalizowana jest w miejscowości Busko-Zdrój. Woda ujmowana z tych źródeł jest wodą wysokozmineralizowaną. Temperatura wody ze złoża „Las Winiarski” wynosi około 13,5–13,8°C, natomiast ze studni Busko C-1 na wypływie z otworu wynosi 25°C, czyli jest to woda termalna⁴².

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w *Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. 2022 r. poz. 1072 z późn. zm.). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów,
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
 2. Wydobywania kopalin ze złóż,
 - 2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,
 3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
 4. Podziemnego składowania odpadów,
 5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Marszałek lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiednie warunki, gdyż zgodnie z art. 4 ust. 1. ustawy przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobyć:

1. będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych;
2. nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;

⁴² Operat uzdrawiskowy – Obszar ochrony uzdrawiskowej Pińczów, marzec 2021 r.

3. nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy: ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania. W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu za taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

3.1.8. Gleby

Rodzaj gleb występujących na danym obszarze jest zależny od typu skał na jakim powstał.

W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne w Gminie Busko-Zdrój stanowią ok. 80% powierzchni gminy (18 862 ha, w tym: grunty orne 14 065 ha, sady 603 ha, łąki 2 231 ha, pastwiska 879 ha). Przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, co świadczy o ich znacznym rozdrobnieniu. Obszar gminy jest bardzo zróżnicowany pod względem jakości gleb. Występują tu gleby klas bonitacyjnych od I do VI. W części północnej największy udział mają gleby słabe – klasy V i VI. Gleby III klasy bonitacyjnej występują niewielkimi płatami, natomiast nieco więcej jest gleb klasy IV, występujących na całym obszarze gminy. Do głównych typów gleb na terenie gminy należą: rędziny brunatne, gleby deluwialne, bielcowe i pseudobielcowe, brunatne⁴³. Na obszarze gminy występują złoża surowców mineralnych, chemicznych oraz złoża wód leczniczych, których eksploatacja prowadzona jest z wykorzystaniem technologii górniczych. W gminie wydobywa się: surowce węglanowe, kruszywo naturalne, surowce ilaste, wody mineralne, borowiny oraz gipsy. W wyniku prowadzonej działalności górniczej dochodzi najczęściej do naruszenia naturalnych warunków przyrodniczych, co powoduje degradację środowiska naturalnego, objawiającą się szeregiem niekorzystnych zmian w poszczególnych elementach środowiska⁴⁴. Obszar Gminy Busko-Zdrój leży na terenie Ponidzia, a zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym w obszarze Niecki Nadnidziańskiej, na południowych zboczach Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego⁴⁵. Wysokości względne terenu gminy mieszczą się w granicach od 200 do 290 m n.p.m. Pod względem hydrograficznym gmina leży w obszarze wododziałowym dwóch rzek: Czarnej Staszowskiej oraz Kanału Strumień, a największym ciekim wodnym gminy jest Maskalis.

⁴³ *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2008–2011*, s. 20.

⁴⁴ jw., s. 38–39.

⁴⁵ Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002.

Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Solec-Zdrój obejmuje 6 200 ha – ok. 81% powierzchni ogólnej gminy, w tym 80% stanowią grunty orne, 10% łąki, 6% pastwiska oraz 2% sady. Warunki glebowe na terenie Gminy Solec-Zdrój są bardzo zróżnicowane. Występują tutaj gleby oceniane jako bardzo dobre i dobre, jednakże w ich występowaniu można zauważyć zróżnicowanie zbieżne z położeniem geograficznym. Gleby występujące w północnych rejonach gminy są bardzo korzystne dla produkcji ogrodniczej oraz upraw wymagających dobrych warunków glebowych. Według danych Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju liczba gospodarstw rolnych w gminie wynosiła 1 867 w 2019 r. Gminę Solec-Zdrój zalicza się do trzech regionów glebowo-rolniczych: Stopnickiego (północna i częściowo centralna część gminy), Nadwiślańskiego (południowa część wsi Welnin oraz wsie Zielonki i Ludwinów), a także Nowokorczyńskiego (pozostałe wsie wraz z obszarem Solca-Zdroju). Najżyźniejszy glebowo Region Stopnicki cechuje się przewagą gleb lessowych. Gmina Solec-Zdrój leży w obrębie Niecki Nidziańskiej, w jej południowej części zwanej Niecką Solecką. Jest to falista równina (170–250 m n.p.m.), zbudowana z margli kredowych, przykrytych mioceńskimi wapieniami oraz gipsami. Z występowaniem gipsów wiąże się obecność siarczanych źródeł wód mineralnych. Od północy gminę osłania Garb Wójczański-Pińczowski skutecznie powstrzymujący zimne wiatry⁴⁶. Na obszarze gminy występuje szereg zbiorników wodnych, część z nich to wyrobiska po eksploatacji surowców mineralnych. Większe ich zgrupowania występują w pobliżu miejscowości Zborów, Solec-Zdrój, Zagajów i Kików.

Gmina Kazimierza Wielka, pod względem podziału fizyczno-geograficznego, położona jest w prowincji Wyżyny Polskie, w podprowincji Wyżyna Małopolska, w obrębie makroregionu Niecka Nidziańska, w mezoregionie Płaskowyż Proszowski. Teren płaskowyżu ma bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu, wytworzoną z morskich osadów miocenu, pokrytych lessem. Przez północno-wschodnią część gminy i przez samo miasto przepływa rzeka Nidzica, która zaczyna swój przebieg w okolicach Rzędowic w Gminie Książ Wielki, a kończy w nurcie rzeki Wisły. Rolnictwo jest podstawową formą gospodarowania na terenie Gminy Kazimierza Wielka. Według danych z GUS z 2014 r. ogólna powierzchnia użytków rolnych w gminie Kazimierza Wielka wynosi 12 823 ha.

Największą część Gminy Kazimierza Wielka zajmują grunty orne, kolejne pod względem zajmowanych areałów są trwałe użytki zielone. Tereny rolne występują najliczniej na obrzeżach miasta. Na terenie gminy prawie 97% użytków rolnych posiada klasę

⁴⁶ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*, s. 27–33.

bonitacyjną wyższą niż V. Na większości obszaru gminy dominują gleby wytworzone z lessów, są to przede wszystkim czarnoziemy oraz gleby brunatne. Obszar gminy w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zaliczany jest do obszarów o największym potencjale rolniczym, skupiającym gminy o najwyższej przydatności rolniczej gleb⁴⁷.

Gmina Pińczów niemal w całości położona jest w obrębie makroregionu Niecka Nidziańska. Jedynie północno-wschodni fragment przynależy do Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Obszar gminy położony na północny-wschód od doliny Nidy zajmuje Garb Wójczański-Pińczowski i występujący na północ od niego obniżony obszar Niecki Połanieckiej oraz fragment Pogórza Szydłowskiego.

Kopaliny występujące na terenie gminy to: surowce węglanowe (wapień, margle, opoki), piasek, surowce ilaste (iły krakowieckie, lessy, gliny), surowce chemiczne (gipsy) oraz torfy. Gmina Pińczów w całości położona jest w zlewni rzeki Nidy, co stanowi duży walor turystyczny i krajobrazowy. Uzupełnienie stanowią płynące lokalne strumienie oraz liczne rowy melioracyjne. Gmina Pińczów ma charakter rolniczo-przemysłowy. Znaczącą powierzchnię gminy wyznacza rzeźba korzystna dla użytkowania rolniczego. Największy udział w podziale powierzchni gminy przypada na użytki rolne. Według danych z Urzędu Miasta i Gminy w Pińczowie powierzchnia ogólna użytków rolnych wynosi 14 860. Wśród typów i rodzajów gleb przeważają gleby brunatne – brunatne właściwe. Występują tu również czarnoziemy i czarnoziemy zdegradowane. Grunty średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej wchodzące w skład kompleksów ziemnych stanowią ponad 60% ogólnego areału gruntów ornych. Gleby słabe stanowią około 27% gruntów i występują nierównomiernie na całym obszarze gminy⁴⁸.

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

Gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku.

Program *Monitoring chemizmu gleb ornych Polski*, realizowany od 1995 roku, stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem

⁴⁷ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielkiego*, s. 37–45.

⁴⁸ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pińczów*, s. 36–53.

programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015–2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁴⁹.

Baza danych gromadzona od 1995 r. w ramach programu *Monitoring chemizmu gleb ornych Polski* pozwala na określenia stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb (COM 231, 2006). Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie. Wyniki badań prowadzonych w latach 1995–2015 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 20-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Na terenie OSI ŚU nie znajdują się punkty, które objęte są badaniami *Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski* prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ze względu na rozwinięte rolnictwo ekologiczne w obszarze, wskazane jest, by w kolejnych latach wyznaczono również punkt na terenie OSI ŚU.

3.1.9. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na terenie OSI ŚU znajdują się Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do których mieszkańcy mogą oddawać odpady komunalne.

Gospodarka odpadami w gminach: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Pińczów oraz Kazimierza Wielka odbywa się zgodnie z aktualnym *Planem Gospodarki Odpadami*

⁴⁹ Strona internetowa Instytutu Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, *Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce*, gios.gov.pl/chemizm_gleb

Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała nr XXV/357/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 roku).

Na terenie Gminy Busko-Zdrój obowiązuje *Uchwała nr XXV/303/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 15 września 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów*. Na terenie gminy działają dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), Operatorem PSZOK jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Łagiewnickiej 25 w Busku-Zdroju. Punkt główny znajduje się w miejscowości Dobrowoda, natomiast filia zlokalizowana jest w Busku-Zdroju przy ulicy Dygasińskiego 36. Mieszkańcy gminy mogą dostarczać do obu punktów odpady niebezpieczne, elektryczno-elektroniczne, wielkogabarytowe. Dodatkowo PSZOK w Dobrowodzie przyjmuje za dodatkową opłatą odpady remontowo-budowlane.

Na terenie Gminy Solec-Zdrój obowiązuje *Uchwała nr XIII/75/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Solec-Zdrój*. Gmina Solec-Zdrój posiada jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Znajduje się on w miejscowości Zborów, działka nr ewidencyjny 103/9. Przyjmowane są tam odpady tj. elektronika i elektryka, chemikalia, zużyte opony, przeterminowane leki, opakowania po środkach ochrony roślin, odpady wielkogabarytowe, zielone, komunalne, tworzywa sztuczne i szkło. Mieszkańcy Gminy Solec-Zdrój mogą dostarczać odpady komunalne bez dodatkowych kosztów w ramach opłaty pobranej za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Na terenie Gminy Kazimierza Wielka obowiązuje *Uchwała nr XXIX/210/2020 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany uchwały nr X/59/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 14 maja 2019 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności*. Gmina Kazimierza Wielka posiada jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ulicy Budzyńskiej 2 w Kazimierzy Wielkiej. Rodzaje odpadów, które można tym dostarczyć to: elektronika i elektryka, lampy fluorescencyjne oraz inne odpady, które zawierają rtęć (światłówki, termometry, przełączniki), zużyte tonery, przeterminowane leki, chemikalia, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony z samochodów osobowych, przepracowane oleje, artykuły budowlane. Ponadto 3 razy w roku na terenie gminy

prowadzone są zbiórki mobilne odpadów wielkogabarytowych, dzięki którym mieszkańcy mogą zutylizować niepotrzebne meble czy opony bez konieczności dojeżdżania do punktu.

Na terenie Gminy Pińczów obowiązuje *Uchwała nr XX/202/2020 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Pińczów*. Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Mieści się on przy ulicy Słabskiej 13 w Pińczowie. Przyjmowane są tam odpady od mieszkańców nieruchomości oraz przedsiębiorstw znajdujących się na terenie gminy. Do specjalnie przygotowanych pojemników można wrzucać odpady tj. papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady zielone, przeterminowane leki, chemikalia, elektrykę i elektronikę, świetlówki, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane.

Odpady komunalne na terenie OSI ŚU powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak: odpady z koszy ulicznych, zmiotki, odpady z placów targowych.

3.1.10. Krajobraz, zasoby przyrodnicze

Na obszarze OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody⁵⁰:

a) Miasto i Gmina Busko-Zdrój:

- 2 parki krajobrazowe: Szaniecki Park Krajobrazowy, Nadnidziański Park Krajobrazowy;
- 4 obszary chronionego krajobrazu: Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu, Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 3 obszary Natura 2000: Ostoja Nidziańska, Ostoja Szaniecko-Solecka, Dolina Nidy;
- rezerwat przyrody Owczary;
- 1 użytek ekologiczny;
- 6 pomników przyrody;

⁵⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl

- 3 stanowiska dokumentacyjne: Zajęcza Góra, Odsłonięcie geologiczne; Ściana łomiku.

b) Gmina Solec-Zdrój:

- Szaniecki Park Krajobrazowy;
- 2 obszary chronionego krajobrazu: Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka;
- 2 użytki ekologiczne;
- 2 pomniki przyrody.

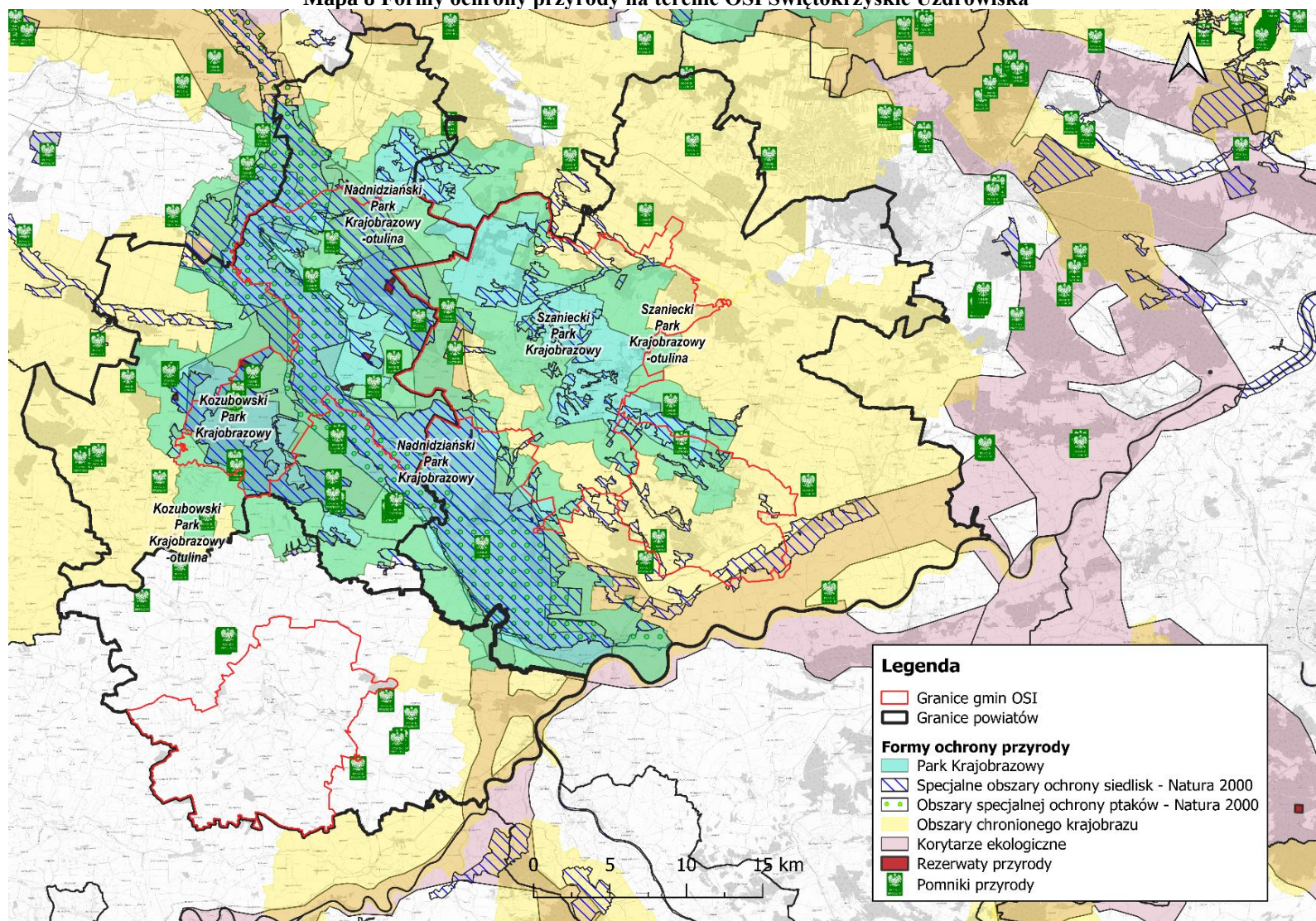
c) Miasto i Gmina Pińczów:

- 3 parki krajobrazowe: Kozubowski Park Krajobrazowy, Nadnidziański Park Krajobrazowy, Szaniecki Park Krajobrazowy;
- 2 obszary chronionego krajobrazu: Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 4 obszary Natura 2000: Dolina Nidy, Ostoja Kozubowska, Ostoja Nidziańska, Ostoja Stawiany;
- 7 rezerwatów przyrody: Grabowiec, Krzyżanowice, Pieczyska, Polana Polichno, Skotniki Górne, Skowronno, Winiary Zagojskie;
- 10 użytków ekologicznych;
- 1 stanowisko dokumentacyjne: Wąwozy lessowe w Bugaju;
- 17 pomników przyrody.

Na obszarze Gminy Kazimierza Wielka nie występują formy ochrony przyrody⁵¹. Mapa 8 stanowi graficzne zobrazowanie form ochrony przyrody na terenie OSI ŚU.

⁵¹ jw.

Mapa 8 Formy ochrony przyrody na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl oraz gdos.gov.pl/dane-i-metadane

Dokumentami wyznaczającymi zakres ochrony parków krajobrazowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska są Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku: dla Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego – Uchwała Nr XLIX/874/14, dla Szanieckiego Parku Krajobrazowego – Uchwała Nr XLIX/875/14, zaś dla Kozubowskiego Parku Krajobrazowego – Uchwała Nr XLIX/876/14. W dokumentach tych znajdują się zakazy oraz cele ochrony dla danej formy ochrony.

Do szczególnych celów ochrony parków krajobrazowych: Szanieckiego, Nadnidziańskiego i Kozubowskiego, należą:

- zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;
- zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania krasu i rzeźby lessowej;
- racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
- zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych i wodno-błotnych;
- zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności muraw kserotermicznych, torfowisk i solnisk śródlądowych;
- zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także miejsc pamięci narodowej;
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
- zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

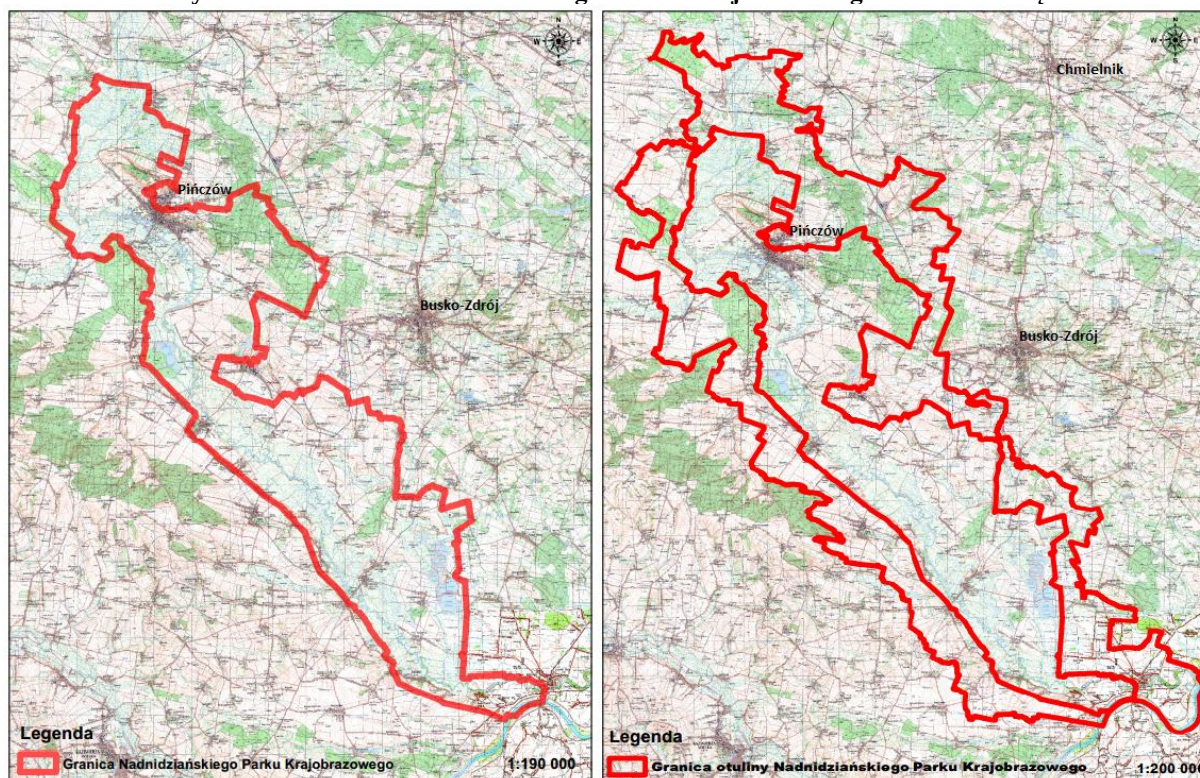
Na obszarze parków krajobrazowych: Szanieckiego, Nadnidziańskiego i Kozubowskiego, zakazuje się:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Nadnidziański Park Krajobrazowy położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, nad rzeką Nidą. Został utworzony w 1986 roku w celu ochrony walorów krajobrazowych okolicy i unikatowych zjawisk krasowych – zwłaszcza wyjątkowych w skali kraju walorów przyrodniczych związanych m.in. z wychodniami gipsów z unikatowym zespołem zjawisk i form krasu gipsowego. Park rozciąga się na osi rzeki Nidy, obejmując zarówno liczne meandry i starorzecza Doliny Nidy, jak i strome stoki Garbu Pińczowskiego oraz rozległe tereny bagienne i obszar Niecki Soleckiej. Najcenniejszymi pod względem występowania form krasowych są gipsy wielkokrystaliczne (jaskółcze ogony), a jego kryształy osiągają długość dochodzącą do 3,5 metra. W okolicach Gacek, Wiślicy i Gorzysławic tworzą one unikalny zespół zjawisk takich jak: jaskinie, ponory, wywierzyska czy bramy skalne. Wśród roślinności występuje tu 49 gatunków podlegających całkowitej ochronie, a 12 zostało objętych ochroną częściową. Rośnie m.in. dyptam jesionolistny, szyplin jedwabisty, sierpik różnolistny, jaskier iliryski, rosiczka okrągłolistna, osoka aloesowata i turzyca Davalla. Na terenie parku znajduje się 9 rezerwatów przyrody: Góry Wschodnie (poza Gminą Pińczów), Grabowiec, Krzyżanowice, Pieczyska, Przęślin (poza Gminą Pińczów), Skorocice, Skotniki Górne (poza Gminą Pińczów), Skowronno oraz Winiary Zagojskie. Powierzchnia obszaru to 22 888,6 ha, zaś powierzchnia otuliny wynosi 26 312 ha.

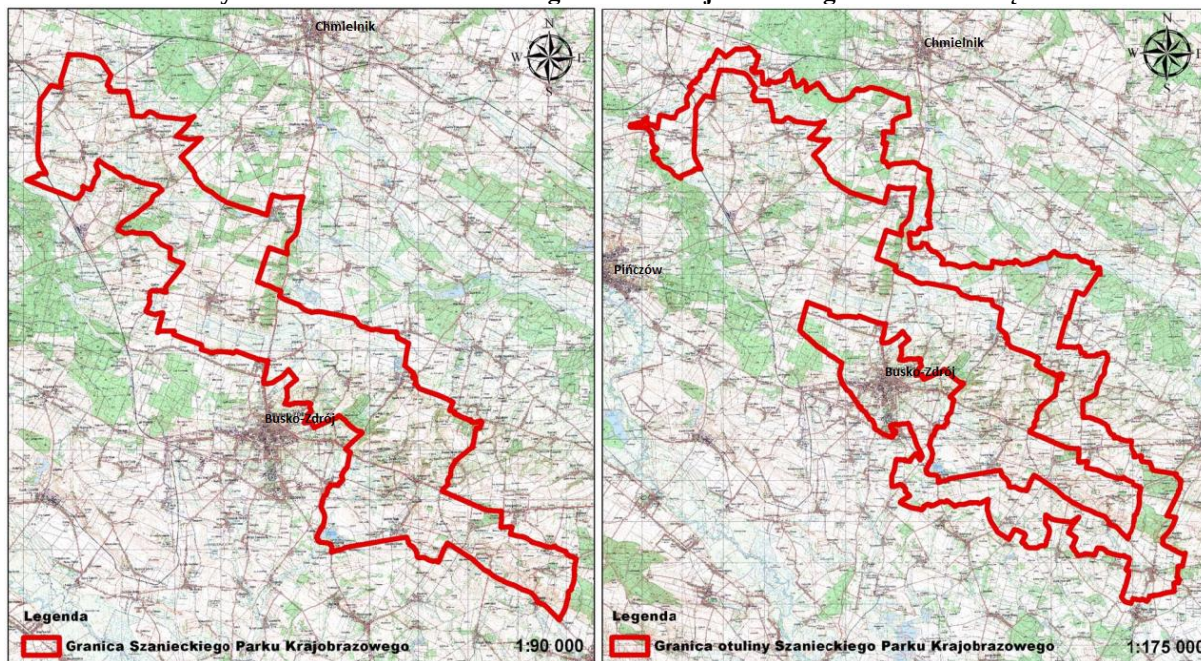
Rysunek 1 Granica Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną

Źródło: Uchwała Nr XLIX/874/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego

Szaniecki Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej i obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego oraz południowo-zachodni fragment Niecki Połanieckiej (Płaskowyż Szaniecki). Powierzchnia obszaru to 11 289,6 ha, zaś powierzchnia otuliny wynosi 13 757 ha. Park chroni liczne i oryginalne enklawy wartościowego krajobrazu z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami oraz zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej. Na terenie Szanieckiego Parku Krajobrazowego znajdują się następujące gatunki roślin chronionych całkowicie: dziewięsiś bezłodygowy, goryczka wąskolistna, goryczka Wettsteina, kosatka kielichowa, kruszczyk błotny, miłek wiosenny, len złocisty, len włochaty, lilia złotogłów, lipiennik Loesela, listera jajowata, ostrołódka kosmata, ostnica Jana czy ostnica włosowata. Wśród roślin chronionych częściowo występują tu kocanki piaszkowe, konwalia majowa, kruszyna pospolita, pierwiosnka wyniosła i wilżyna ciernista. W parku znajdują się liczne zabytki kultury materialnej z interesującymi elementami wiejskiego budownictwa regionalnego, które można zobaczyć między innymi w Szańcu, Młynach i Widuchowej. Na terenie parku znajduje się rezerwat przyrody Owczary.

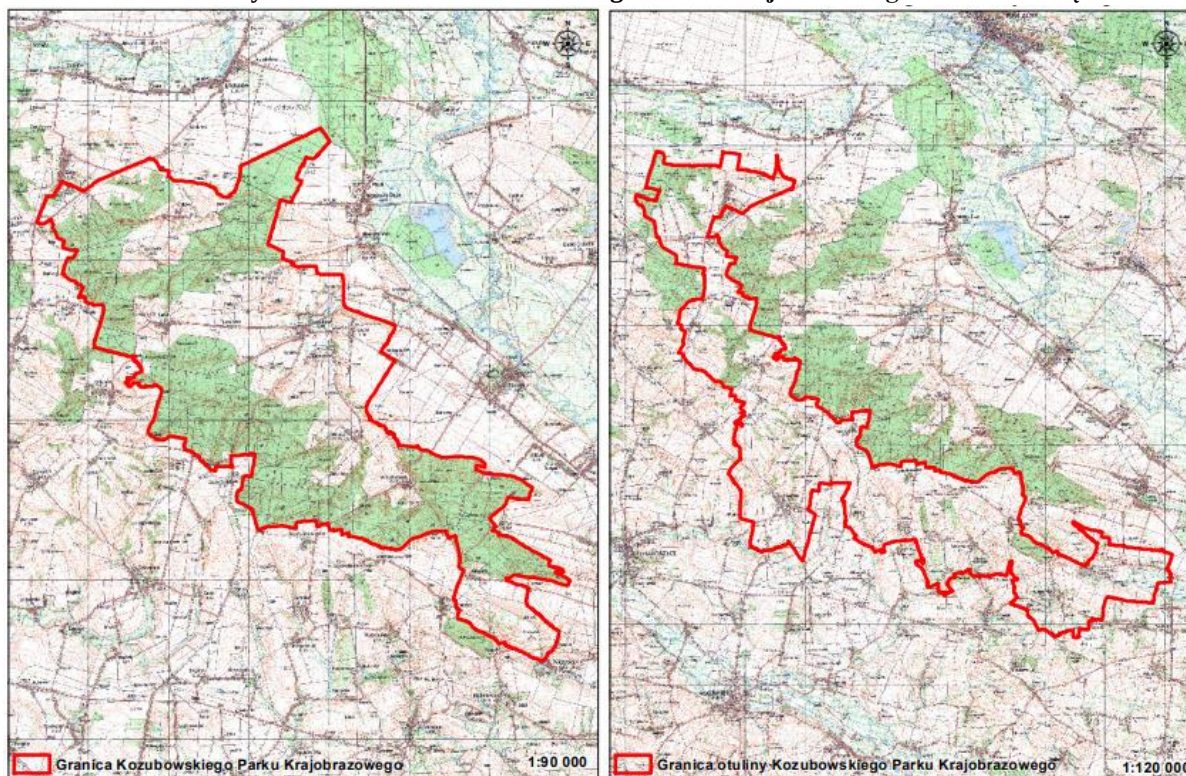
Rysunek 2 Granica Szanieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną

Źródło: Uchwała nr XLIX/875/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Szanieckiego Parku Krajobrazowego

Kozubowski Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 6 169,6 ha, zaś powierzchnia otuliny wynosi 6 592 ha. Park ten położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej, obejmuje wschodnią część Garbu Wodzisławskiego. Większą część parku zajmują lasy, położone na wierzchołkach i zboczach wzniesień lessowych porozcinanych dolinkami i wąwozami. Najcenniejsze wielowiekowe okazy drzew na terenie parku i jego otuliny to: lipy, wiązy, dęby, buki. Do rzadszych gatunków ptaków gnieźdzących się na terenie parku zalicza się błotniaka stawowego i dzięcioła czarnego. Z fauny ssaków spotkać można wiele gatunków chronionych: gronostaja, jeża, kreta, ryjówki aksamitną i malutką, mroczka późnego. Na obszarze Kozubowskiego Parku Krajobrazowego utworzono 2 częściowe rezerваты przyrody: Polana Polichno oraz Wroni Dół (poza Gminą Pińczów).

Rysunek 3 Granica Kozubowskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną

Źródło: Uchwała nr XLIX/876/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Kozubowskiego Parku Krajobrazowego

Realizacja założeń Strategii Rozwoju OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska odbywać się będzie zgodnie z ww. uchwałami dotyczącymi parków krajobrazowych. Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska znajduje się pięć terenów ochronnych w formie obszaru chronionego krajobrazu.

Dla obszarów chronionego krajobrazu: Szanieckiego, Nadnidziańskiego i Kozubowskiego obowiązują Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. (odpowiednio uchwała nr XLIX/883/14, Nr XLIX/882/14 i Nr XLIX/884/14), w których ustalono działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- szczególna ochrona ekosystemów i wyjątkowo cennych krajobrazów;
- zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej;
- zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych i wodno-błotnych;
- zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Na terenie obszarów zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Dla Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują Rozporządzenia Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 11 września 2013 r. (odpowiednio Nr XXXV/621/13 oraz Nr XXXV/620/13), w których ustalono następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarach zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska znajdują się obszary ochronne sieci Natura 2000: Ostoja Nidziańska, Ostoja Szaniecko-Solecka, Ostoja Kozubowska oraz Dolina Nidy, Ostoja Stawiany. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej. Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska obowiązuje *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nidziańska (PLH260003)* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1766). Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. ustanowiono plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001, Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034 oraz Ostoja Kozubowska PLH260029. Ponadto zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. ustanowiono plan zadań

ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260003. Plany te zawierają identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000. Dokładny zakres ustaleń planów jest zawarty w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, kolejno: poz. 1477, poz. 1449, poz. 1476 oraz poz. 1479.

Obszar Natura 2000 Dolina Nidy to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO). Obszar został wyznaczony w dniu 05.11.2004 r. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000*. Obecnie podlega pod *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków* (Dz. U. z 2011 r. nr 25 poz. 133 z późn. zm.), ponieważ akt na podstawie którego został wyznaczony – uchylono. Zajmuje obszar 19 956,08 ha⁵². Ostoję stanowi dolina rzeki o szerokości 2-3 km, a wyjątkowo 6 km – obok miejscowości Umianowice, gdzie tworzy się delta wsteczna. Charakterystyczne dla doliny są meandry rzeczne i starorzecza. Na znacznym obszarze występują łąki kośne przechodzące w miejscach zabagnionych w turzycowiska. Przy starorzeczach i oczkach wodnych występują zespoły szuwarowe, a w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki – szuwar mannowy. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie koryta występują zarośla wierzbowe i olsy, a także sporadycznie zespoły łęgowe. W okresie wiosennym i letnim wzbierająca rzeka tworzy rozległe rozlewiska.

Dolina Nidy jest ostoją ptasią o randze europejskiej (E 62). Na jej terenie występuje co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (*Ixobrychus minutus*) (PCK), bąk (*Botaurus stellaris*) (PCK), ślepowron (*Nycticorax nycticorax*), czapla biała (*Egretta alba*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), błotniak łąkowy (*Circus pygargus*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*) (PCK), kropiatka (*Porzana porzana*), zielonka (*Porzana parva*), mewa czarnogłowa (*Larus melanocephalus*), dzięcioł białoszyi (*Dendrocopos syriacus*). W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały (*Ciconia ciconia*), derkacz (*Crex crex*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), zimorodek (*Alcedo atthis*), gąsiorek (*Lanius collurio*)⁵³.

⁵² Serwis Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody poświęcony sieci Natura 2000 w województwie świętokrzyskim, natura2000.tbop.org.pl

⁵³ jw.

Ostoja Szaniecko-Solecka (kod obszaru PLH260034) to specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 8072,9 ha. Teren ostoi w ponad połowie pokrywają siedliska rolnicze, w jednej trzeciej łąki, a pozostałą powierzchnię zajmują lasy (głównie liściaste) oraz powierzchnie wód. Obszar znajduje się w środkowej części Garbu Pińczowskiego oraz południowo-zachodnim fragmencie Niecki Połanieckiej (Płaskowyżu Stanieckim i Kotlinie Borzykowskiej), składa się z kilkunastu enklaw z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami porośniętymi roślinnością kserotermiczną. Teren przecinany jest licznymi ciekami wodnymi, miejscami tworzącymi zabagnione dolinki, w których wykształciły się torfowiska. W północnej części obszaru znajdują się liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielkokrystalicznych. Ponadto obserwuje się liczne formy krasu powierzchniowego i podziemnego, np.: leje, studnie, zapadliska, jaskinie krasowe. Środkowa i południowa część wyróżnia się występowaniem wód mineralnych z wysiekami, którym towarzyszy roślinność halofilna, jak np. w okolicach wsi Owczary.

Jest to również obszar występowania najcenniejszych siedlisk muraw kserotermicznych i torfowisk węglanowych, łąk solniskowych oraz ciepłych grądów, a także teren występowania aż czterech gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (starodub łąkowy, jęczyczka syberyjska, obuwik pospolity, lipiennik Loesela). Zestawienie różnorodności i jakości siedlisk oraz gatunków jest unikatowe w skali kraju i Europy. Szacuje się, że na obszarze występuje około 1100 gatunków roślin naczyniowych, w tym około 70 gatunków chronionych, a 200 zagrożonych w skali regionu i kraju. Występują również niepowtarzalne układy krajobrazowe (w tym krasowe). Ostoja zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu.

Rozległy, zróżnicowany obszar stanowi najważniejszą w regionie ostoję dla dwóch gatunków motyli dziennych – modraszka telejusa i modraszka nausitousa. Istotne populacje tworzą tu również czerwonończyk nieparek i czerwonończyk fioletek. Ostoja stanowi znaczący w skali regionalnej obszar występowania pachnicy dębowej, zasiedlającej tu przydrożne i śródpolne wierzby. Jest to także jedna z najważniejszych w regionie ostoi dla kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej, które szczególnie licznie zasiedlają południowe krańce ostoi z zalewanymi corocznie łąkami i kompleksami stawów hodowlanych. Spotkać można jeszcze dziewięć innych gatunków płazów oraz znaczące w województwie koncentracje ptaków wodno-błotnych. W tej części obszaru stwierdzono także występowanie piskorza i kozy.

Obszar Natura 2000 Ostoja Kozubowska został wyznaczony Dyrektywą Siedliskową i utworzony *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 sierpnia 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Kozubowska (PLH260029)* (Dz. U.

z 2018 r. poz. 1517). Zajmuje obszar 4 256,77 ha⁵⁴. Obszar położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej w południowo-wschodniej części Garbu Wodzisławskiego. Stanowią go w ponad trzech czwartych rozległe kompleksy leśne o zróżnicowanym składzie gatunkowym (w niemal równym stopniu mieszane, iglaste i liściaste). Pozostała część obszaru to siedliska rolnicze, siedliska łąkowe i zaroślowe. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wykształconą na kredowym, pokrytym lessami podłożu. Wzniesienia porozcinane są licznymi dolinkami, jarami i wąwozami. Południowy fragment obszaru stanowią kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, porozcinanych licznymi kanałami. Ponad 80% obszaru stanowią lasy, w większości grądy, bory sosnowo-dębowe, fragmenty olsów i łęgów wiązkowych, występują także murawy kserotermiczne z roślinnością stepową – to największy kompleks lasów grądowych i łęgowych na obszarze Niecki Nidziańskiej. Występuje tu specyficzna postać grądu (nadmaziańska) niespotykana w innych regionach. Na terenie ostoi jest duży udział gatunków kalcyfilnych i ciepłolubnych. Płaty roślinności charakteryzują się dużym bogactwem florystycznym, w tym udziałem gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Na terenie ostoi znajdują się silne i liczne populacje obuwika pospolitego (np. rezerwat Wroni Dół). Ponadto na obszarze stwierdzono obecność górskich gatunków roślin. Ostoja Kozubowska jest jednym z głównych stanowisk jelonka rogacza w Polsce (rezerwat Polana Polichno wraz z otoczeniem) i jako taka powinna być objęta ochroną ścisłą w połączeniu z ochroną czynną (przebudowa drzewostanu – usuwanie nasadzeń modrzewia oraz usuwanie roślinności krzaczastej powodującej zacienianie dębów). Dodatkowo łąki w południowo-wschodniej części obszaru zasiedla populacja modraszka telejusa, a w rosnących tam wierzbach stwierdzono występowanie pachnicy dębowej⁵⁵.

Ostoja Nidziańska (kod obszaru PLH260003) to obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 26 515,6 ha. Obszar stanowi fragment rejonu Ponidzia w Małopolsce i obejmuje naturalną dolinę Nidy, a także fragmenty przylegających do niej płaskowyżów. Krajobraz jest tu bardzo urozmaicony. Rzeka Nida silnie meandruje tworząc liczne starorzecza. W środkowej części jej biegu utworzył się rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk, bagien i starorzeczy. Przy małym spadku koryta rzeki co roku tworzą się rozlewiska i rozwijają zbiorowiska szuwarowe, a także utrzymywane są łąki kośne. Lessowe, lekko faliste obszary płaskowyżów porozcinane są licznymi wąwozami, parowami oraz suchymi dolinami. Na odlesionym obszarze zlokalizowane są dwa duże kompleksy stawów rybnych, będące ostoją

⁵⁴ crfop.gdos.gov.pl

⁵⁵ Portal informacyjno-edukacyjny Instytutu na rzecz Ekorozwoju: Natura 2000 a turystyka, ine.eko.org.pl

wielu gatunków ptaków. W centrum Ponidzia mamy do czynienia z typową rzeźbą krasową związaną z występowaniem pokładów gipsu. Charakteryzuje ją występowanie licznych jaskiń, lejów krasowych, wywierzyisk i ślepych dolinek. Wapienne i gipsowe wzgórza oraz zbocza wąwozów porastają murawy kserotermiczne, a dolinki zajęte są przez zbiorowiska łąkowe. Na północny wschód od miejscowości Szczerbaków znajduje się niewielki płat halofilnych szuwarów i łąk, zniszczony przez odwodnienie i próby orki, lecz możliwy do renaturyzacji. Obszar ostoi jest słabo zalesiony. Występujące tutaj zbiorowiska leśne to przede wszystkim lasy świeże z fragmentami siedlisk borowych i olsowych. Jednym z głównych walorów ostoi jest kras gipsowy, tworzący podłoże dla rzadko spotykanych, kserotermicznych, nagipsowych muraw. Związane są z nimi stanowiska wielu najrzadszych składników naczyniowej flory polskiej. Znajduje się tu jedyne w Polsce stanowisko *Serratula lycopifolia* (sierpik różnolistny) oraz jedna z najmocniejszych populacji *Carlina onopordifolia* (dziewięciśń popłocholistny). Jest to obszar występowania słonych źródeł, wokół których rozwijają się łąki halofilne. Zagrożenia to: eksploatacja gipsu na dużą skalę (okolice Gacek), zarastanie muraw kserotermicznych, wypalanie szuwarów, obniżanie poziomu wód gruntowych, osuszanie terenu, zanieczyszczenia wody ściekami komunalnymi, kłusownictwo.

Obszar Natura 2000 Ostoja Stawiany

Został on wyznaczony Dyrektywą Siedliskową i utworzony 01.03.2011 r. *Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny* (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Zajmuje obszar 1 194,49 ha⁵⁶. Prawie dwie trzecie obszaru zajmują siedliska rolnicze, jedną trzecią: łąki i zarośla. Ostoja położona jest w obrębie mezoregionu Pogórze Szydłowskie oraz w zachodniej części Niecki Połanieckiej w tzw. Płaskowyżu Stanieckim. Rzeźba terenu jest tu słabo rozwinięta, północna część jest poprzecinana garbami i dolinkami. Charakterystycznym elementem tego terenu są formy krasu, które rozwinęły się w utworach miocenkich głównie w gipsach, ale też i w wapieniach. Przez obszar przepływają liczne rzeczki i strumienie o niewielkich przepływach i długości. Ostoja Stawiany zabezpiecza występowanie muraw kserotermicznych i stanowi połączenie pomiędzy tymi siedliskami na Ponidziu i w Obszarze Chęcińskim. Występuje tu 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG; jest też liczna populacja staroduba łąkowego. Ponadto występuje wiele roślin należących do zagrożonych i rzadkich na terenie kraju. Niewielki,

⁵⁶ crfop.gdos.gov.pl

obfitujący w torfianki, leje krasowe i zalane kamieniołomy obszar jest najważniejszą w regionie ostoją dla ochrony traszki grzebieniastej, ponieważ obejmuje bardzo silną populację tego gatunku. Łąki na terenie ostoi zasiedla modraszek telejus i poczwarówka zwężona oraz trzy inne chronione gatunki mięczaków⁵⁷. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Stawiany PLH260033 określa identyfikację, istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 oraz cele działań ochronnych dla poszczególnych gatunków chronionych na terenie Obszaru Natura 2000 Ostoja Stawiany.

Rezerwat przyrody Owczary

Jest to rezerwat słonoroślowy, który zajmuje powierzchnię 0,52 ha. Uznany został 12.06.1959 r. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Zarządzeniem Nr 1/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Owczary"* (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1478). Celem ochrony rezerwatu jest źródło solankowe z występującą w jego pobliżu, na terenie zabagnionym, florą i fauną halofilną. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do *Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 8 kwietnia 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Owczary"* (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1272) – cały teren rezerwatu może być udostępniany bez ograniczeń na cele edukacyjne oraz turystyczne.

Rezerwat przyrody Grabowiec

Jest to rezerwat florystyczny, który zajmuje powierzchnię 21,46 ha. Uznany został 08.08. 1956 r. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 57/2002 z dnia 18 listopada 2002 r. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁵⁸.

Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Grabowiec* (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2904), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska roślinności

⁵⁷ ine.eko.org.pl

⁵⁸ crfop.gdos.gov.pl

kserotermicznej na południowym zboczu w lesie dębowo-grabowym, z wieloma gatunkami roślin chronionych, w tym dyptamu jesionolistnego (*Dictamnus albus*) i obuwika pospolitego (*Cypripedium calceolus*).

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Florystyczny (Fl).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Florystyczny (PFl), podtyp – roślin zielnych i krzewinek (rzk);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Leśny i borowy (EL), podtyp – lasów wyżynnych (lwż).

Rezerwat przyrody Krzyżanowice

Jest to rezerwat faunistyczny o powierzchni 14,61 ha. Uznany został 31.08.1954 r. Obszar ten nie ma ustanowionego planu ochrony. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego środowiska żyjącej w rezerwacie fauny zwierząt niższych, niespotykanych, poza tym, nigdzie w Polsce. Obok osobliwości zoologicznych rezerwat posiada ciekawą budowę geologiczną oraz dzięki występowaniu na jego terenie roślinności stepowej ma również znaczenie zabytku botanicznego. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁵⁹.

Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Krzyżanowice* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2854), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie wzgórza gipsowego wraz z porastającą go roślinnością stepową oraz występującą tu bogatą i unikalną fauną bezkręgowców.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Faunistyczny (Fn).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Faunistyczny (PFn), podtyp – bezkręgowców (bk);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EL), podtyp – muraw kserotermicznych (mk).

Rezerwat przyrody Pieczyska

Jest to rezerwat torfowiskowy o powierzchni 40,41 ha. Uznany został 25.05.1999 r. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 56/2002 z dnia 18 listopada 2002 r. w sprawie ustanowienia planów*

⁵⁹ jw.

ochrony dla rezerwatów przyrody: *Skąły pod Adamowem, Barcza, Pieczyska* (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 165 poz. 2057). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁶⁰.

Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Pieczyska* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1780), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie wielogatunkowych zbiorowisk torfowiskowych i bagiennych z licznymi gatunkami rzadkich i prawnie chronionych roślin.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Torfowiskowy (T).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf), podtyp – biocenozy naturalnych i półnaturalnych (bp);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Różnych ekosystemów (EE), podtyp – lasów i torfowisk (lt).

Rezerwat przyrody Polana Polichno

Jest to rezerwat florystyczny o powierzchni 36,07 ha. Uznany został 01.10.1974 r. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody: Dalejów, Kamień Michniowski, Barania Góra, Świnia Góra, Bukowa Góra, Góra Sieradowska, Małe Gołoborze, Szczytniak, Oleszno, Gaj, Lisiny Bodzechowskie, Modrzewie, Ulów, Ługi, Skąły w Krynkach, Rosochacz, Ciechostrówce, Cisów, Radomice, Zielonka, Grabowiec, Góra Jeleniowska, Zamczysko, Polana Polichno, Lubcza, Wroni Dół, Kamienne Kręgi, Perzowa Góra, Skalki Piekło pod Nieklaniem, Góra Żakowa* (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 165 poz. 2058). Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Polana Polichno* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2860), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowiska roślinności kserotermicznej z udziałem groszku pannońskiego (*Lathyrus pannonicus*) oraz stanowiska rzadkich owadów, w szczególności jelonka rogacza (*Lucanus cervus*). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁶¹.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Florystyczny (Fl).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

⁶⁰ jw.

⁶¹ jw.

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Florystyczny (PFl), podtyp – roślin zielnych i krzewinek (rzk);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EŁ), podtyp – muraw kserotermicznych (mk).

Rezerwat przyrody Skotniki Górne

Jest to rezerwat stepowy o florystycznym typie ochrony roślin zielnych i krzewinek. Typ ekosystemu: łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy. Podtyp ekosystemu: muraw kserotermicznych. Uznany został 07.09.1962 r. Powierzchnia rezerwatu to 1,9 ha. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Skotniki Górne”* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2230). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁶².

Zgodnie z § 10 ww. zarządzenia, celem eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych wyznaczono wokół granic rezerwatu:

- strefę o szerokości 35 m wyłączoną z zalesień oraz zmiany zagospodarowania terenu;
- strefę o szerokości 20 m wyłączoną ze stosowania środków ochrony roślin.

Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Skotniki Górne”* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2861), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska roślinności stepowej.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Stepowy (St).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Florystyczny (PFl), podtyp – roślin zielnych i krzewinek (rzk);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EŁ), podtyp – muraw kserotermicznych (mk).

Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony są:

- zbiorowiska muraw kserotermicznych i roślinności stepowej o dużej różnorodności gatunkowej oraz wychodnie gipsowe;

⁶² jw.

- występowanie siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: siedlisko 6210 murawa kserotermiczna;
- proces naturalnej sukcesji wtórnej prowadzący do zaniku zbiorowisk kserotermicznych;
- zapewnienie możliwości zrównoważonego wykorzystania dydaktycznego, edukacyjnego i turystycznego;
- wychodnia gipsów grubokrystalicznych – tzw. gipsów „szablastych”.

Rezerwat przyrody Skowronno

Jest to rezerwat stepowy o florystycznym typie ochrony roślin zielnych i krzewinek. Typ ekosystemu: łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy. Podtyp ekosystemu: muraw kserotermicznych. Uznany został 15.04.1960 r. Powierzchnia rezerwatu to 2,06 ha. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Skowronno”* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2232 z późn. zm.). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁶³.

Zgodnie z § 10 ww. zarządzenia, celem eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych wyznaczono wokół granic rezerwatu:

- strefę o szerokości 35 m wyłączonej z zalesień oraz zmiany użytkowania terenu;
- strefę o szerokości 20 m wyłączonej ze stosowania środków ochrony roślin.

Zgodnie z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Skowronno (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2862), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowisk muraw stepowych.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Stepowy (St).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Florystyczny (PFI), podtyp – roślin zielnych i krzewinek (rzk);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EŁ), podtyp – muraw kserotermicznych (mk).

Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony są:

- zbiorowiska muraw kserotermicznych i roślinności stepowej o dużej różnorodności gatunkowej;

⁶³ jw.

- występowanie siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: siedlisko 6210 murawa kserotermiczna;
- proces naturalnej sukcesji wtórnej prowadzący do zaniku zbiorowisk kserotermicznych;
- zapewnienie możliwości zrównoważonego wykorzystania dydaktycznego, edukacyjnego i turystycznego;
- bloki skalne zbudowane z wapieni litotamniowych, tzw. „wapienia pińczowskiego” na terenie dawnego kamieniołomu z XI wieku;
- eutrofizacja i zarastanie rezerwatu, sukcesja roślinności drzewiastej i krzewiastej.

Rezerwat przyrody Winiary Zagojskie

Jest to rezerwat stepowy o florystycznym typie ochrony roślin zielnych i krzewinek. Typ ekosystemu: łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy. Uznany został 02.05.1960 r. Powierzchnia rezerwatu to 4,75 ha. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Winiary Zagojskie”* (Dz. Urz. Woj. Świēt. poz. 2231 z późn. zm.). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach⁶⁴.

Zgodnie z § 10 ww. zarządzenia, celem eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wyznaczono wokół granic rezerwatu:

- strefę o szerokości 35 m wyłączoną z zalesień, zmiany użytkowania i rozbudowy budynków;
- linia energetyczna na odcinku biegnącym przez rezerwat oraz do 50 m od jego granic winna przebiegać pod ziemią.

Zgodnie z *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Winiary Zagojskie* (Dz. Urz. Woj. Świēt. poz. 2864), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie stanowiska roślin stepowych.

Dla rezerwatu określa się rodzaj: Stepowy (St).

Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

- ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Fitocenotyczny (PFi), podtyp – zbiorowisk nieleśnych (zn);
- ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EŁ), podtyp – muraw kserotermicznych (mk).

⁶⁴ jw.

Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony są:

- występowanie na niewielkiej przestrzeni różnorodnych zbiorowisk roślinnych o charakterze stepowym, mających ograniczony zasięg w kraju;
- walory geomorfologiczne: krasowe formy rzeźby terenu;
- flora i fauna związana m.in. ze specyficznymi siedliskami muraw kserotermicznych, wychodni skalnych i form krasowych;
- występowanie murawy kserotermicznej Festuco-Brometea (kod: 6210) — siedliska przyrodniczego wymienionego w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000;
- zagrożenie różnorodności biologicznej rezerwatu w związku z procesem naturalnej i wtórnej sukcesji.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy zawarte w art. 15 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.).

Użytek ekologiczny Ostra Góra

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr IX/147/95 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 10 listopada 1995 r. w sprawie ochrony indywidualnej obiektu przyrodniczego*. Powierzchnia użytku to 0,9 ha. Celem ochrony obszaru jest murawa kserotermiczna z wieloma gatunkami rzadkimi i chronionymi⁶⁵.

Użytek ekologiczny Łąka Śródleśna w Welninie

Użytek ustanowiony został 21.04.1996 r. *Uchwałą Nr XVII/70/96 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 21 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny*. Powierzchnia użytku to 3,55 ha. Celem ochrony są pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej; teren rzadkich roślin błotnych⁶⁶.

Użytek ekologiczny Wąwóz Kikowski

Użytek ustanowiony został 16.12.1998 r. *Uchwałą Nr IV/25/98 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 16 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny*. Powierzchnia użytku to 9,57 ha. Celem ochrony są pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej; wąwóz z wychodniami skalnymi⁶⁷.

⁶⁵ crfop.gdos.gov.pl

⁶⁶ jw.

⁶⁷ jw.

Użytek ekologiczny ciąg bagien śródleśnych

Użytek ustanowiony został *Uchwałą nr III/26/97 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 11 czerwca 1997 roku w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 3,71 ha. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów ciągu bagien śródleśnych z zasiedlającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej oraz bytującą tu bogatą fauną, głównie: owadów, mięczaków, płazów, gadów, ptaków oraz mniejszych i większych ssaków. Organem sprawującym nadzór jest Nadleśnictwo Pińczów⁶⁸.

Użytek ekologiczny kompleks leśny z oczkami wodnymi

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr III/26/97 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 11 czerwca 1997 roku w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 1,04 ha. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów 6 kilkuarowych śródleśnych oczek wodnych wraz z otaczającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej. Organem sprawującym nadzór są Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Pińczów⁶⁹.

Użytek ekologiczny Jezioro Pleban

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr V/25/96 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 maja 1996 roku w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 1,02 ha. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów śródleśnego zbiornika wodnego wraz z otaczającymi go roślinami zbiorowisk szuwarowych o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Organem sprawującym nadzór są Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Pińczów⁷⁰.

Użytek ekologiczny Wąwóz

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr III/26/97 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 11 czerwca 1997 roku w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 0,22 ha. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów śródpolnego wąwozu porośniętego samosiewem krzewów (zadrzewienie śródpolne) stanowiącego miejsce rozrodu, bytowania, schronienia i zdobywania pokarmu dla wielu

⁶⁸ jw.

⁶⁹ jw.

⁷⁰ jw.

gatunków zwierząt, w tym owadów, płazów, ptaków i ssaków. Organem sprawującym nadzór są Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Pińczów⁷¹.

Użytek ekologiczny (nie nadano nazwy)

Użytek obejmuje "oczko wodne" i pastwisko; stanowisko rosiczki okrągłolistnej. Ustanowiony został *Uchwałą Nr X/81/93 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 1 grudnia 1993 roku w sprawie ochrony indywidualnej obiektu przyrodniczego*. Powierzchnia to 6,5 ha. Celem ochrony jest zachowanie stanowiska rosiczki okrągłolistnej⁷².

Użytek ekologiczny Kąty

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr V/25/96 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 maja 1996 roku w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 0,74 ha. Przedmiotem ochrony jest podmokła łąka ze stanowiskiem pełnika europejskiego⁷³.

Użytek ekologiczny Binek

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr V/29/98 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 27 maja 1998 r. w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 0,05 ha. Przedmiotem ochrony jest murawa kserotermiczna oraz występujące w jej obrębie stanowiska dziewięciosa popłocholistnego (*Carlina onopordifolia*). Nadzór nad użytkiem sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Pińczów⁷⁴.

Użytek ekologiczny (brak nazwy)

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr V/29/98 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 27 maja 1998 r. w sprawie ochrony indywidualnej i sposobu użytkowania obiektów przyrodniczych*. Powierzchnia to 0,03 ha. Przedmiotem ochrony jest stanowisko gatunku dziewięciosa popłocholistny⁷⁵.

Użytek ekologiczny Winiary

Użytek ustanowiony został *Uchwałą Nr XLII/443/2022 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego*. Powierzchnia to 5,21 ha. Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest ochrona źródła (wywierzyska), które wraz z otaczającym terenem oraz rzadkimi gatunkami flory m.in. miłek wiosenny,

⁷¹ jw.

⁷² jw.

⁷³ jw.

⁷⁴ jw.

⁷⁵ jw.

zawilec wielkokwiatowy, ożota zwyczajna, ostrołódka kosmata – stanowi cenny obiekt o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, mających duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego⁷⁶.

Użytek ekologiczny Pasturka

Użytek ustanowiony został 06.10.2020 r. *Uchwałą Nr XXII/225/2020 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 16 września 2020 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego*. Powierzchnia to 0,09 ha. Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest ochrona stanowiska dyptamu jesionolistnego (*Dictamnus albus*) – gatunku objętego ścisłą ochroną gatunkową wraz z niewielkim fragmentem lasu, w obrębie którego znajduje się ww. stanowisko. Jest to obszar o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, mających duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. Nadzór nad użytkowaniem sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Pińczów⁷⁷.

⁷⁶ jw.

⁷⁷ jw.

W tabeli 4 przedstawiono pomniki przyrody występujące na terenie OSI ŚU.

Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie OSI ŚU

lp.	Rodzaj tworu przyrody	Typ pomnika	Data utworzenia	Położenie
1.	grupa drzew (trzy dęby szypułkowe)	Wieloobiektowy	31.12.2002	Kameduły
2.	drzewo (sosna zwyczajna)	Jednoobiektowy	06.12.2002	Welecz
3.	drzewo (dąb szypułkowy)	Jednoobiektowy	25.07.2013	Busko-Zdrój
4.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Siesławice
5.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Busko-Zdrój
6.	skałka	Jednoobiektowy	31.12.2002	Busko-Zdrój
7.	głaz narzutowy	Jednoobiektowy	02.10.1987	Solec-Zdrój
8.	jaskinia	Jednoobiektowy	28.08.2001	przy drodze Kików - Zagaje Kikowskie, dz. ew. nr 222
9.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Bogucice
10.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Gacki
11.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Marzęcin
12.	drzewo (wąz pospolity)	Jednoobiektowy	15.01.1992	Młodzawy
13.	drzewo (wąz pospolity)	Jednoobiektowy	15.01.1992	Młodzawy
14.	grupa drzew (dwa wązy pospolite)	Wieloobiektowy	15.01.1992	Młodzawy
15.	grupa drzew (trzy lipy drobnolistne)	Wieloobiektowy	15.01.1992	Bugaj
16.	grupa drzew (dwa wązy pospolite)	Wieloobiektowy	15.01.1992	Teresów
17.	drzewo (dąb szypułkowy)	Jednoobiektowy	15.01.1992	Dzierążnia
18.	drzewo (dąb bezszypułkowy)	Jednoobiektowy	15.01.1992	Bogucice
19.	drzewo (klon pospolity)	Jednoobiektowy	28.12.1994	Pińczów
20.	jaskinia	Jednoobiektowy	14.01.1996	Wola Zagojska
21.	skałka	Jednoobiektowy	29.05.1996	Pińczów
22.	drzewo (lipa drobnolistna)	Jednoobiektowy	25.03.1958	Pińczów
23.	jaskinia	Jednoobiektowy	22.04.1999	Leszcze
24.	drzewo (klon pospolity)	Jednoobiektowy	24.12.1986	Plewiska
25.	drzewo (lipa drobnolistna)	Jednoobiektowy	22.02.2012	Bugaj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

Stanowisko dokumentacyjne Ściana Łomiku

Jest to stanowisko antropogeniczne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało *Rozporządzeniem Nr 7/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 12 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne.*

Stanowisko dokumentacyjne Odsłonięcie geologiczne

Jest to stanowisko naturalne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało *Uchwałą Nr XXVIII/331/2002 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne "Odsłonięcie geologiczne" w Siesławicach.*

Stanowisko dokumentacyjne Zajęcza Góra

Jest to stanowisko antropogeniczne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało *Rozporządzeniem Nr 7/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 12 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne.* Celem ochrony jest odsłonięcie geologiczne – kamieniołom wapieni górnej jury, zlepieńców i piaskowców cenomanu i margli turonu.

Stanowisko dokumentacyjne Wąwozy lessowe w Bugaju

Jest to stanowisko naturalne, formacja geologiczna. Ustanowione *Uchwałą Nr XXXVIII/313/13 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego.* Powierzchnia stanowiska to 3,5 ha. Celem ochrony jest zachowanie zespołu wąwozów utworzonych w lessach wraz z licznymi odsłonięciami skał i jaskiniami. Nadzór sprawują Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Pińczów⁷⁸.

Osiągnięcie celów, dla których powołuje się obszarowe i indywidualne formy ochrony przyrody, często wymaga dbałości o funkcjonalność korytarzy ekologicznych (tu rozumianych jako obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów). Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Artykuł 10 Dyrektywy Siedliskowej dodaje, że państwa członkowskie UE, planując zagospodarowanie terenów i formułując politykę rozwoju, w szczególności mając na względzie poprawę ekologicznej spójności sieci Natura 2000, dążą tam, gdzie uznają to za konieczne, do pobudzania zagospodarowywania elementów krajobrazu, które mają duże znaczenie dla dzikiej fauny i flory. Są to elementy, które ze względu na swą liniową lub ciągłą strukturę (takie jak rzeki i ich brzegi albo tradycyjne systemy oznaczania granic terenu) bądź pełnią funkcję ostoji (takie jak stawy lub niewielkie lasy), są istotne dla migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej dzikich gatunków. Głównym celem ochrony

⁷⁸ crfop.gdos.gov.pl

korytarzy ekologicznych jest zmniejszanie stopnia izolacji obszarów cennych przyrodniczo, umożliwienie migracji zwierząt oraz ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej.

3.1.11. Strefy ochrony uzdrowiskowej

Uzdrowiskiem, w rozumieniu *Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 151) jest obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych. Po spełnieniu wymogów ww. ustawy, obszarowi nadawany jest status uzdrowiska.

Status uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej stwarza podstawy prawno-organizacyjne do prowadzenia na danym obszarze lecznictwa uzdrowiskowego oraz działalności wypoczynkowej i turystycznej.

Busko-Zdrój posiada Statut Uzdrawiskowy, dzięki czemu od lat jest pełnoprawnym uzdrawiskiem. Aktualnie obowiązuje *Uchwała Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Busko-Zdrój*.

Na podstawie *Uchwały nr VII/99/2019 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr XIX/250/2012 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Busko-Zdrój*, ustanowiono Strefy „A”, „B” i „C” oraz określono ich charakter. Obszar Uzdrawiska Busko-Zdrój o powierzchni 4 538,6 ha obejmuje całkowitą powierzchnię wszystkich trzech stref⁷⁹.

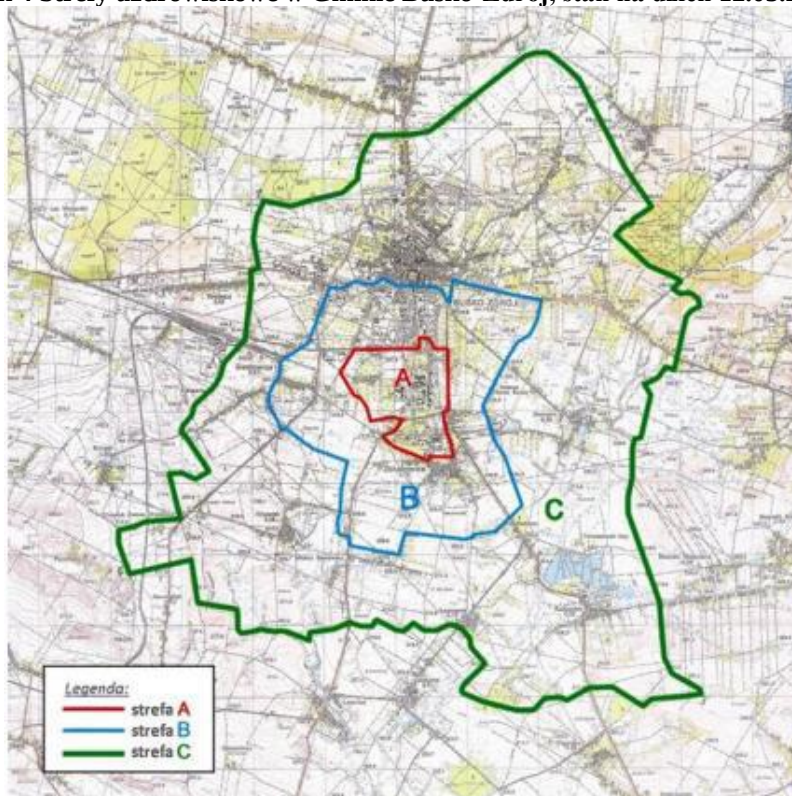
- Strefa „A” o pow. 164,9 ha, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 79% jest przeznaczona do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrawiskowego w ściśle określonym obszarze, w którym istnieć powinny ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zieleni itp. Wyznaczona strefa pozwala na prowadzenie lecznictwa uzdrawiskowego w sprzyjających warunkach i obejmuje wszystkie zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrawiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Dlatego też na obszarze tym zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie

⁷⁹ *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Busko-Zdrój*, wrzesień 2020 r.

ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe uzdrawiska jest ściśle kontrolowane.

- Strefa „B” o pow. 814,7 ha, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie. Przeznaczony jest dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej, a także nieuciążliwych dla pacjentów obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.
- Strefa „C” o pow. 3 559 ha, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowi jej otoczenie.

Rysunek 4 Strefy uzdrawiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na dzień 12.03.2019 roku

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Teren, na którym położona jest Gmina Busko-Zdrój jest bogaty w zasoby wodonośne, w których występują wody mineralne – są to wody siarczkowe oraz solanka jodkowo-bromkowa, a także borowiny. Na terenie Gminy Busko-Zdrój istnieją cztery obszary górnicze, ustanowione w koncesjach dla przedsiębiorców, w granicach których wydobywają one wody

lecnicze ze złóż za pomocą 11 otworów wiertniczych (stan na 31 grudnia 2019 r.), tworzące Uzdrowski Zakład Górniczy.

Obecnie na terenie Gminy Busko-Zdrój działają trzy przedsiębiorcy górniczy posiadający koncesje na wydobywanie wód leczniczych⁸⁰:

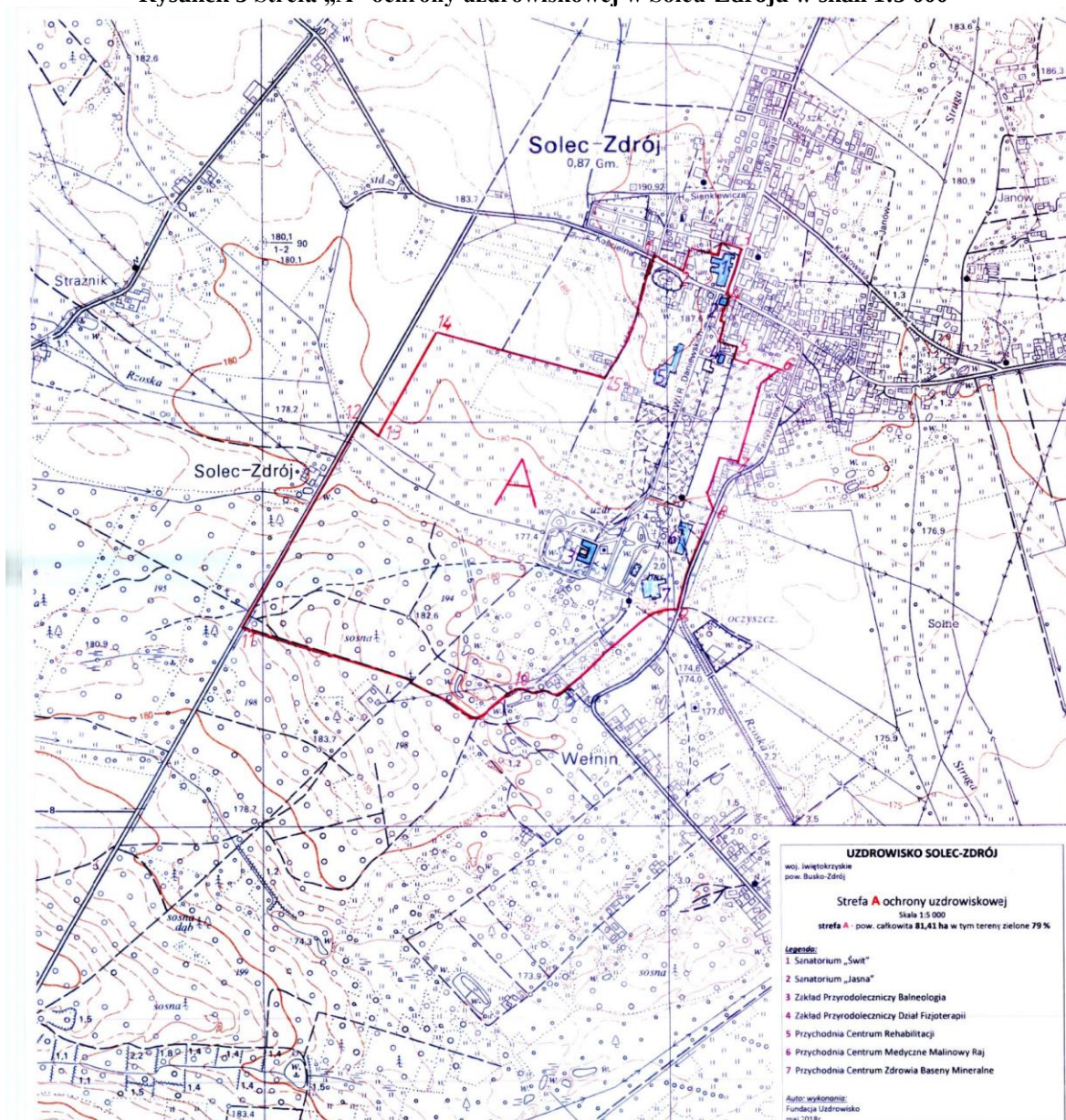
- „Uzdrowsko Busko-Zdrój” S.A. z siedzibą w Busku-Zdroju, prowadzące działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego, Kopalnia „Busko” w obszarze górniczym „Busko II”.
- Hydrogeotechnika Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, prowadząca działalność wydobywczą na terenie Gminy Busko-Zdrój za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego – Kopalnia „Las Winiarski” oraz studnia Busko-C1 w obszarach górniczych „Las Winiarski” i „Busko-Północ”.
- Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego z siedzibą w Łodzi, prowadząca działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego „Włókniarz” – Kopalnia „Dobrowoda”, w obszarze górniczym „Dobrowoda”.

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska, oprócz Gminy Busko-Zdrój, status uzdrowiska posiada również Gmina Solec-Zdrój na podstawie *Uchwały nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Uzdrowiska Solec-Zdrój*. Obszar Uzdrowiska Solec-Zdrój zawarty jest w granicach administracyjnych 10 sołectw gminy: Solec-Zdrój, Chinków, Magierów, Piestrec, Wełnin, Włosnowice, Strażnik, Zagórzany, Zborów i Żuków. Granicę uzdrowiska stanowi granica strefy „C”. Obszar Uzdrowiska Solec-Zdrój ma całkowitą powierzchnię 4 720,5 ha. W celu ochrony warunków naturalnych niezbędnych do prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowskiego oraz kształtowania innych czynników środowiskowych, na obszarze Uzdrowiska Solec-Zdrój wydzielono trzy strefy ochrony uzdrowskiej „A”, „B”, „C”:

- Strefa „A” ochrony uzdrowskiej obejmująca obszar o powierzchni 81,41 ha i wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 79%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane do lokalizacji zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowskiego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowskiemu lub obsłudze pacjenta i turysty, a w szczególności pensjonaty, restauracje lub kawiarnie.

⁸⁰ *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Busko-Zdrój*, wrzesień 2020 r.

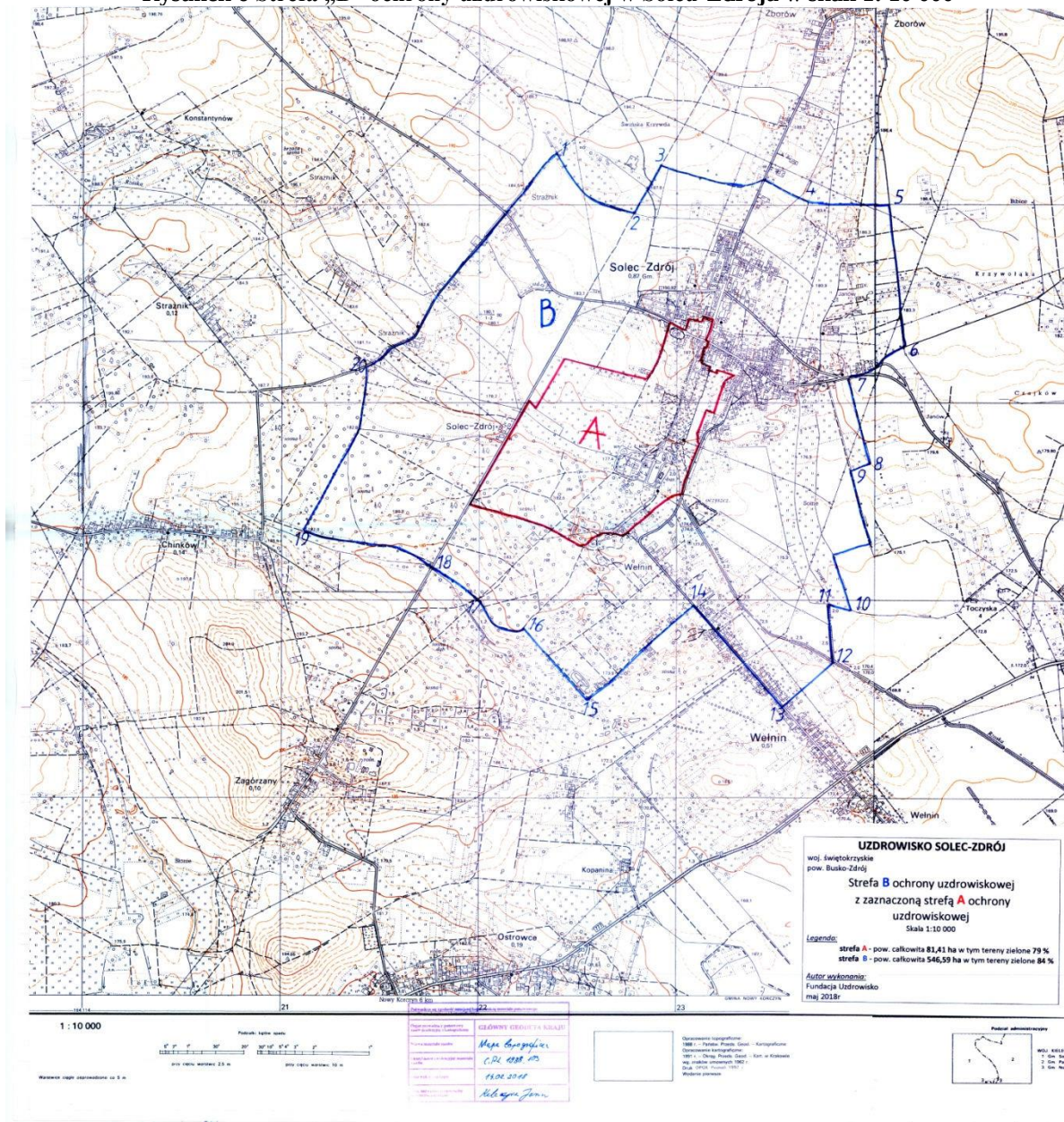
Rysunek 5 Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej w Solcu-Zdroju w skali 1:5 000

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. – Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój

- Strefa „B” ochrony uzdrowskiej obejmująca obszar o powierzchni 546,59 ha i wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 84% stanowi bezpośrednią ochronę uzdrowskiej strefy „A”.

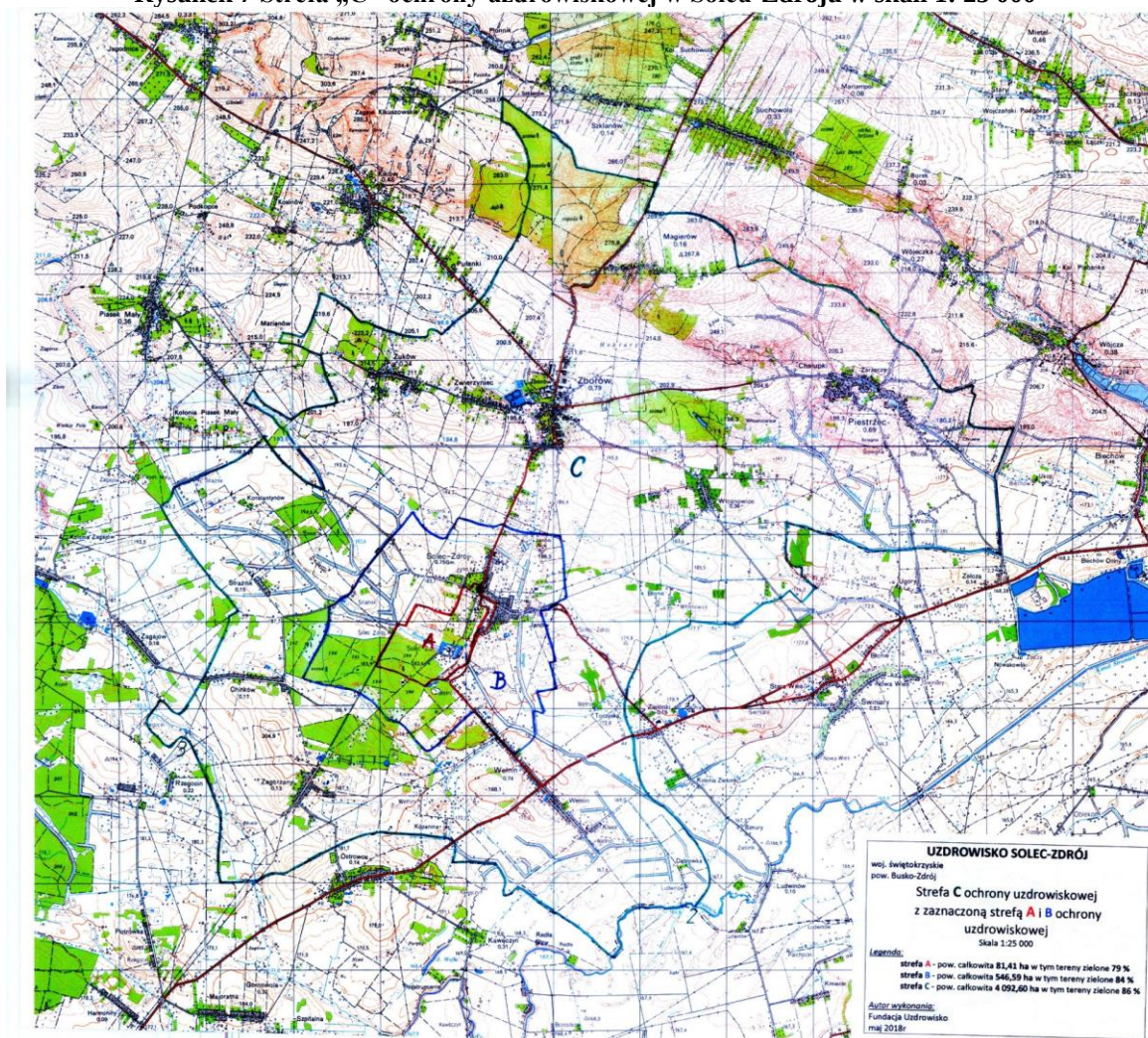
Rysunek 6 Strefa „B” ochrony uzdrowskiej w Solcu-Zdroju w skali 1: 10 000

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. – Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój

- Strefa „C” ochrony uzdrowskiej obejmuje obszar o powierzchni 4 092,5 ha i wyliczony wskaźnik terenów zieleni (terenów biologicznie czynnych) 87% – stanowi granicę obszaru uzdrowskiego. Strefa „C” obejmuje obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Rysunek 7 Strefa „C” ochrony uzdrowskiej w Solcu-Zdroju w skali 1: 25 000

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. – Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój

Na terenie Uzdrawiska Solec-Zdrój znajdują się udokumentowane naturalne surowce lecznicze – wody o właściwościach leczniczych eksploatowane odwiertami, w tym jeden szyb pogłębiony odwiertem: „Szyb Solecki”, „Solec 2 – Karol” oraz „Wełnin”. Wody siarczkowe z uwagi na stężenie związków siarki kwalifikują się do silnie aktywnych wód siarczkowych, mających właściwości rozmięczające i złuszczone naskórek. Wody te mogą być wykorzystywane w lecznictwie uzdrowskim do kąpieli leczniczych.

Gmina Kazimierza Wielka uzyskała status obszaru ochrony uzdrowskiej na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrowskiej miastu Kazimierza Wielka oraz sołectwom: Cudzynowice, Donosy i Słonowice położonym na obszarze gminy Kazimierza Wielka* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1132). Uzyskanie statutu daje możliwości miastu na prowadzenie leczenia uzdrowskiego w Obszarze Ochrony Uzdrawiskowej. Podstawowym surowcem dla

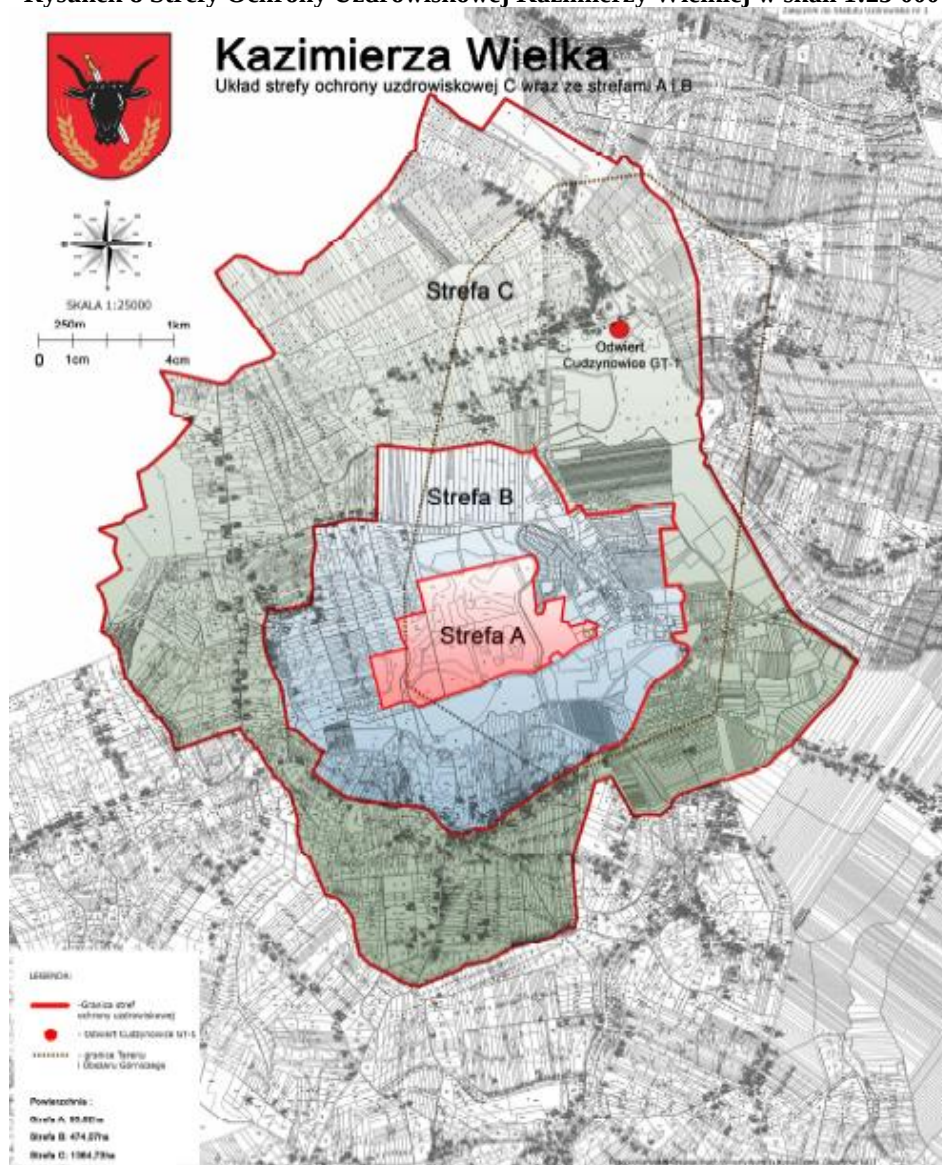
przyszłego uzdrawiska Kazimierza Wielka jest woda lecznicza chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa hipotermalna z odwiertu w miejscowości Cudzynowice.

Całkowity Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka wynosi 1 952,62 ha. Tak jak i w poprzednich uzdrawiskach – Kazimierza Wielka posiada strefy uzdrawiskowe tj.:

- Strefa „A” obejmuje obszar 93,82 ha, na którym są planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Procentowy udział terenów zieleni nie może wynosić mniej niż 65%. Obszar ten jest zarezerwowany dla urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrawiskowego.
- Strefa „B” obejmuje obszar 474,07 ha przylegający do obszaru strefy „A”. Strefa ta ze względu na zagospodarowanie i sposób użytkowania ma charakter ochronny dla podstawowej strefy ochrony uzdrawiskowej „A”. Przeznaczona jest dla budownictwa mieszkaniowego, usług dla mieszkańców stałych, budowy zaplecza techniczno-gospodarczego niezbędnego dla funkcjonowania uzdrawiska i miasta, w tym obiektów niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów.
- Strefa „C” obejmuje obszar 1 384,73 ha stanowiący otulinę strefy „B” i „A” i stanowi zarys uzdrawiska. Strefa ta przebiega po granicach „zewnętrznych” części miasta Kazimierza Wielka oraz sołectw Cudzynowice, Donosy, Słonowice. Strefa ta obejmuje obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Udział terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45%⁸¹.

⁸¹ Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej Nr XIV/102/2019 z dnia 15 lipca 2019 r. – Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka.

Rysunek 8 Strefy Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierzy Wielkiej w skali 1:25 000

Źródło: Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka

Na obszarze uzdrawiska lub ochrony uzdrawiskowej w Mieście i Gminie Pińczów wydzielone są trzy rodzaje stref ochrony uzdrawiskowej:

- strefa „A” – udział terenów zieleni wynosi co najmniej 65%. Jest to obszar, na którym znajdują się zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego;
- strefa „B” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 50%. Jest to obszar przeznaczony m.in. dla obiektów usługowych, turystycznych (w tym hoteli) czy budownictwa mieszkaniowego;
- strefa „C” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 45%. Jest to obszar, który wpływa na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych i ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Strefa „A”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu, obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Lecznictwo uzdrowiskowe jest prowadzone przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, takich jak⁸²:

- pijalnie uzdrowiskowe;
- tężnie;
- parki;
- ścieżki ruchowe;
- lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe;
- urządzone podziemne wyrobiska górnicze.

Ponadto należy zwrócić uwagę na to, iż w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zabrania się m.in.⁸³:

- zakładów przemysłowych;
- budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych;
- garaży wolno stojących;
- obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,
- stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,
- autostrad i dróg ekspresowych,
- parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,
- obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska,

⁸² Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1301).

⁸³ jw.

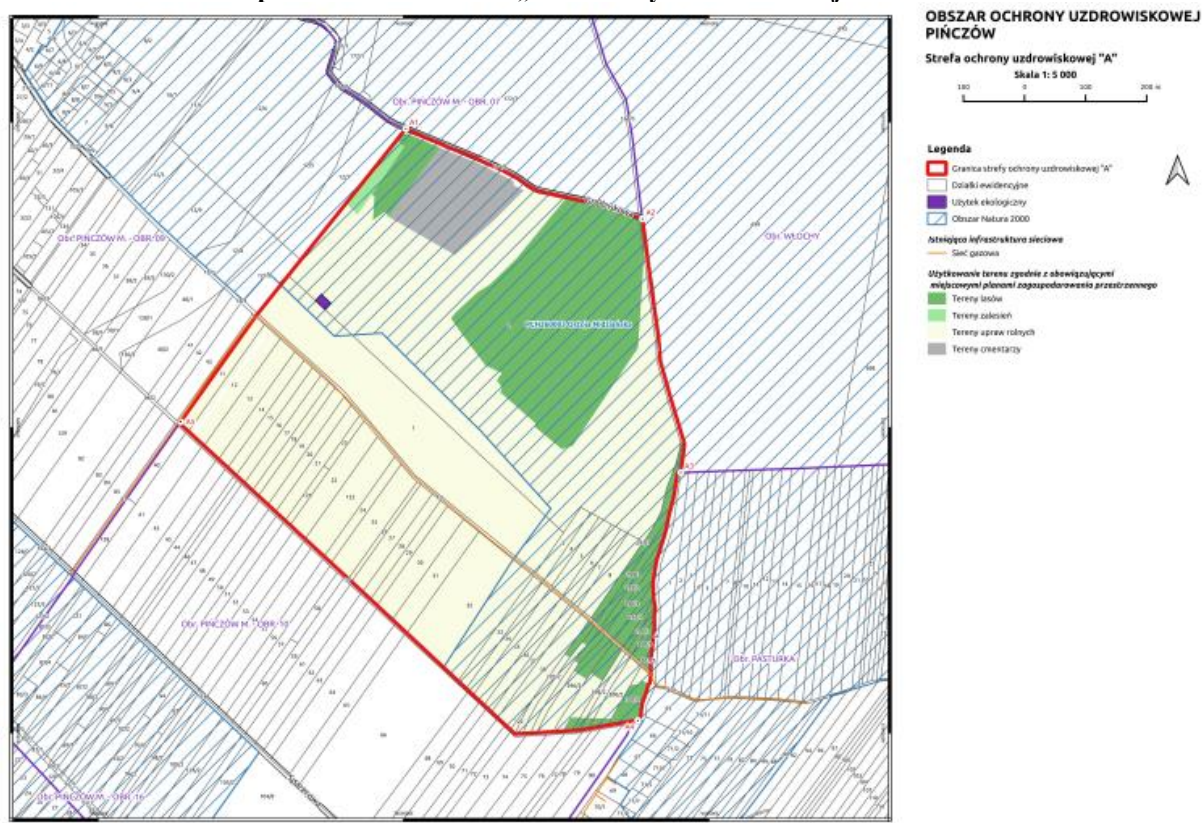
w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,

- zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych;
- uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
- uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
- prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
- prowadzenia działalności rolniczej,
- trzymania zwierząt gospodarskich,
- organizacji rajdów samochodowych i motorowych,
- organizowania imprez masowych zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22.00–6.00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;
- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Planowany obszar ochrony uzdrowiskowej w Pińczowie o powierzchni 1 360,38 ha będzie zlokalizowany w Pińczowie w granicach obrębu geodezyjnego sołectwa Pasturka. Strefa „A” obejmuje 55,79 ha, tereny zieleni wynoszą 51,2 ha, a ich udział – 91,77%. Obszar ten przeznaczono pod budowę m.in. obiektów sanatoryjnych, parku zdrojowego czy np. pijalni wód⁸⁴ (mapa 9)

⁸⁴Operatu uzdrowiskowego – Obszar ochrony uzdrowiskowej Pińczów, marzec 2021 r.

Mapa 9 Planowana strefa „A” ochrony uzdrowskiej w Pińczowie

Źródło: Załącznik graficzny do Operatu uzdrowskiego – Obszar ochrony uzdrowskiej Pińczów, marzec 2021 r.

Planowana strefa „A” obszaru uzdrowskiego posiada duży potencjał rozwojowy dla gminy. Potencjały i zasoby pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego, szczególnie w sferze gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wszystkie działania podejmowane w strefie „A” będą podejmowane w celu rozwoju funkcji uzdrowskiej i będą oddziaływać na teren Świętokrzyskich Uzdrawisk, wpływając tym samym na poprawę jakości życia mieszkańców, turystów i przyszłych kuracjuszy. Dzięki pewnym zakazom, które zostały przedstawione wyżej, obszar ten będzie funkcjonalny i spójny.

3.1.12. Zabytki i dobra materialne

Na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego świadczące o historii obszaru, które zostały objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Według Rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2022 roku) do zabytków nieruchomych OSI ŚU zalicza się:

Na terenie Miasta i Gminy Busko-Zdrój:

a) Busko-Zdrój:

- układ urbanistyczny, nr rej.: A.-14 z 8.08.1975;

- kościół cmentarny pw. św. Leonarda, drewniany, 1699, nr rej.: A.-16/1-3 z 4.11.1947 i z 21.02.1966, cmentarz stary, ogrodzenie, mur z XVII, XIX w.;
 - zespół klasztorny norbertanów, nr rej.: A.17/1-3 z 4.11.1947, z 27.05.1958 i z 22.06.1967: kościół, ob. par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1592-1621, pocz. XX, cmentarz kościelny, klasztor, ob. plebania, 1720-30, 1830;
 - synagoga, ob. dom towarowy, ul. Partyzantów 6, 1929, nr rej.: A.-18 z 8.08.1975;
 - zespół uzdrowski, nr rej.: A.20/1-2 z 16.10.1957, z 28.01.1965 i z 22.04.2008: Łazienki, ob. sanatorium „Marconi” (1836), park zdrojowy (1833-35), kaplica św. Anny w Parku Zdrojowym, nr rej.: A. 841 z 27.01.2011, ob. kościół fil. 1884-86, 1907;
 - dom, ul. Bohaterów Warszawy 4, XIX, nr rej.: A.-21 z 8.08.1975;
 - dom, ul. Bohaterów Warszawy 6, XIX, nr rej.: A.-22 z 8.08.1975;
 - zabudowa ulicy, ul. 1 Maja 1-19 (ob. nr 39), nr rej.: A.-15 z 8.08.1975;
 - willa „Bristol”, ul. 1 Maja 1, pocz. XX, nr rej.: A.-23 z 8.08.1975;
 - zespół d. szpitala św. Mikołaja, ob. sanatorium, ul. 1 Maja 3, 1837, nr rej.: A.-19/1-4 z 6.09.1971;
 - willa „Bagatela Mała”, ul. 1 Maja 15 (d. 10), drewn., XIX, nr rej.: A.-24 z 8.01.1975;
 - willa „Oblęgorek”, ul. 1 Maja 19 (d. 12), 1903, nr rej.: A.-25 z 8.08.1975;
 - willa „Zielona”, ul. 1 Maja 39 (d. 19), drewn. (ob. mur.), nr rej.: A.-26 z 8.08.1975;
 - willa „Dersław”, ul. Mickiewicza 18, 1911, nr rej.: A.-27 z 8.08.1975;
 - dom, pl. Zwycięstwa 10, pocz. XX, nr rej.: A.-28 z 8.08.1975;
 - dom, pl. Zwycięstwa 27, 1 poł. XIX, nr rej.: A.-29 z 8.08.1975.
- b) Chotelek Zielony:
- kościół fil. pw. św. Stanisława, drewn., 1527, nr rej.: A.-30 z 8.02.1958 i z 22.06.1967.
- c) Dobrowoda:
- kościół par. pw. św. Marii Magdaleny, poł. XIV, 1524-25, nr rej.: A.-31/1-2 z 22.12.1956 i z 22.06.1970, dzwonnica drewn. z XIX.
- d) Janina:
- kościół par. pw. św. Wojciecha, 1822, nr rej.: A-32/1-2 z 15.01.1957 i z 22.06.1967, dzwonnica, drewn., XIX.
- e) Pęczelice:

- zbór ariański, ob. budynek gosp. w zagrodzie nr 26, XVI-XVII, nr rej.: A-33 z 6.09.1971.

f) Radzanów:

- zespół dworski, k. XVIII, XX, nr rej.: A-34/1-2 z 7.06.1947, z 8.02.1958 i z 22.06.1967: dwór, park.

g) Skotniki Małe:

- młyn wodny, drewn., 1934, nr rej.: A-35 z 3.11.1976;
- młyn wodny, drewn., 1929, nr rej.: A-36 z 3.11.1976.

h) Szaniec:

- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, k. XV, XVI, XIX, 1914, nr rej.: A-37 z 18.10.1956, z 4.01.1957 i z 21.02.1966;
- kaplica cmentarna, 1876, nr rej.: A-38 z 3.12.1958;
- dwór, XVI-XVII, nr rej.: A-39 z 8.10.1956 i z 22.06.1967.

i) Szczaworyż:

- kościół par. pw. św. Jakuba Apostoła, ok. 1630, nr rej.: A-40/1 z 2.10.1956;
- plebania „stara”, ob. kaplica przedpogrzebowa, nr rej.: A-40/2 z 22.06.1967;
- cmentarz kościelny, nr rej.: A-40/3 z 25.01.2018.

j) Widuchowa:

- kościół fil. pw. NMP, ob. kaplica pw. MB Anielskiej, 1791, nr rej.: A-41 z 15.01.1957 i z 23.06.1967;
- zespół dworski, nr rej.: A-42/1-2 z 2.10.1956 i z 12.05.1965: dwór, 1620, XVIII, 2 poł. XIX, ogród, XVII-XIX.

Na terenie Gminy Solec-Zdrój:

a) Solec-Zdrój:

- cmentarz par., 1 poł. XIX, nr rej.: A.67 z 31.08.1992;
- zespół uzdrowiska, XIX-XX, nr rej.: b.n. z 30.07.2019: łązienki, 1922-26, pawilon kąpieli mułowych, 1932-34, willa „Irena”, 1911, willa „Prus”, 1903-08, 1958-60, sanatorium-pensjonat „Jasna”, 1907, 1958-60, d. stróżówka, ob. pawilon parkowy, 1907, sanatorium „Świt” z salą balową i ogrodem, 1875, XX, założenie parkowe z układem wodnym i małą architekturą, XIX-XX.

b) Świniary:

- kościół par. pw. św. Stanisława, drewniany, 2 poł. XVII, nr rej.: A.68/1-2 z 15.01.1957 i z 23.06.1967;

- ogrodzenie, nr rej.: jw.;
- cmentarz par., poł. XIX, nr rej.: A.69 z 1.06.1993;
- kaplica cmentarna, 1884, nr rej.: jw.

c) Zborów:

- zespół pałacowy, nr rej.: A.70/1-6 z 2.10.1956, z 8.02.1958, z 22.06.1967 i z 3.04.2008: pałac, XVI/XVII, XIX/XX, park, XVIII-XIX, mur ze strzelnicami i bramą na dziedziniec gospodarczy, pocz. XIX, spichlerz, XVIII/XIX, gorzelnia, XIX.

Na terenie Miasta i Gminy Pińczów:

a) Pińczów:

- miasto (zespół urbanistyczny), nr rej.: A.652 z 22.01.1947;
- zespół klasztorny paulinów, ul. Piłsudskiego 2, nr rej.: A.653/1-2 z 21.06.1967: kościół par. pw. św. św. Janów Apostoła i Ewangelisty, 1 poł. XV, XVII, dzwonnica, 4 ćw. XVII, nr rej.: jw., klasztor, ob. centrum kultury, poł. XV, 1630-42, 1881-86, nr rej.: A-1 z 31.01.2002, ogród, nr rej.: jw.;
- zespół klasztorny reformatów, nr rej.: A.654/1-3 z 21.06.1967: kościół pw. Nawiedzenia NMP, 1587-1619, 2 poł. XVII, klasztor, 1686-1706, 1906, dziedziniec z bramami i krużgankami, 2 poł. XVII, 1738;
- kaplica pw. św. Anny z pozostałościami obwarowań ziemnych, 1600, XIX, nr rej.: A.655 z 21.06.1967;
- synagoga, k. XVI, XVII, 1947, nr rej.: A.656 z 21.06.1967;
- cmentarz parafialny, pocz. XIX, nr rej.: A.657 z 22.12.1992;
- teren d. cmentarza żydowskiego „starego”, ul. Słabska, 1 poł. XVII - poł. XIX, nr rej.: b.n. z 11.03.2020 (dec. uchylona 2.12.2021);
- cmentarz na „Zawięzieniu” – Miejsce Pamięci Narodowej, ul. 11 Listopada, nr rej.: A.658 z 30.09.1996;
- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A.659 z 12.02.1993;
- zespół zamkowo-pałacowy, nr rej.: A.660/1-8 z 16.10.1957, z 19.12.1957 i z 14.01.1972: pozostałości zamku, 1424-54, k. XVI, pałac Wielopolskich, 1773-84, baszta ogrodowa, k. XVI, ogrodzenie, mur., fragmenty muru z basztami przy d. zwierzyńcu, k. XVI, budynek gospodarczy, 1880, budynek gospodarczy, 1880, park, k. XVIII;

- budynek stacyjny, po 1918, nr rej.: A.661 z 20.02.1995 (dec. Jędrzejowska Kolej Dojazdowa);
- dom „na Mirowie”, ul. Batalionów Chłopskich 32, XVII/XVII, 1947, nr rej.: A.662 z 1.12.1956 i z 21.06.1967.

b) Bogucice:

- kościół par. pw. Nawiedzenia NMP, 1630, nr rej.: A.645 z 16.10.1956 i z 21.06.1967;
- cmentarz parafialny, ok. poł. XIX, nr rej.: A.646 z 23.12.1992.

c) Krzyżanowice Dolne:

- kościół par. pw. św. Tekli, nr rej.: A.647 z 16.10.1956 i z 21.06.1967;
- cmentarz par. rzym.-kat., poł. XIX, nr rej.: A.648 z 15.12.1992;
- park, XVIII, nr rej.: A.649 z 4.12.1957.

d) Młodzawy Małe:

- kościół par. pw. Świętego Ducha i BM Bolesnej, 1716, 1779, nr rej.: A.650/1-2 z 2.10.1956 i z 21.06.1967;
- dzwonnica, nr rej.: jw.;
- cmentarz parafialny, 1 poł. XIX, nr rej.: A.651 z 14.12.1992.

e) Winiary Zagojskie:

- rezerwat flory stepowej, nr rej.: 126 b z 11.06.1948.

f) Zagość Stara:

- kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, 3 ćw. XII, 1353, 2 poł. XX, nr rej.: A.663 z 15.01.1957 i z 21.02.1966.

Na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka:

a) Kazimierza Wielka:

- kościół par. pw. Podwyższenia Krzyża, 1663, k. XIX, nr rej.: A.190 z 12.01.1957 i z 3.05.1980;
- park dworski, XVIII, 2 poł. XIX, 1950, nr rej.: A.191/1-2 z 9.12.1957 i z 3.03.1972;
- piwnice dworu, XVIII, jw.

b) Boronice:

- park, XIX, nr rej.: A.184 z 12.09.1957.

c) Cudzynowice:

- kościół par. pw. Wszystkich Świętych, drewn., 1757, nr rej.: A.185/1-2 z 12.01.1957 i z 11.02.1967;

- dzwonnica, drewn., XVIII, nr rej.: jw.;
 - park, poł. XIX, nr rej.: A.186 z 30.09.1959.
- d) Dalechowice:
- park, XVIII, nr rej.: A.187 z 9.12.1957.
- e) Donosy:
- park, XVIII, k. XIX, pocz. XX, nr rej.: A.188 z 9.12.1957.
- f) Gorzków:
- kościół fil. pw. św. Małgorzaty, drewn., 1758, nr rej.: A.189/1-2 z 12.01.1957 i z 15.02.1967;
 - dzwonnica, drewn., 1760, nr rej.: jw.
- g) Łękawa – Nagórzany:
- park, XVIII, nr rej.: A.192 z 9.12.1957.
- h) Odonów:
- park, XIX, nr rej.: A.193 z 30.09.1959.
- i) Paśmiechy:
- park, 1 poł. XIX, nr rej.: A.194 z 10.12.1957.
- j) Podolany:
- relikty parku, XVIII/XIX, 1 ćw. XX, nr rej.: A.195 z 10.12.1957.
- k) Skorczów:
- kaplica pw. Bożego Narodzenia, 1616, nr rej.: A.196 z 30.05.1972.
- l) Zięblice:
- park, XVIII, nr rej.: A.197 z 10.12.1957.

3.1.13. Zagrożenie poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Z informacji udostępnionych przez Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wynika, że na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska (w Mieście i Gminie Pińczów) występuje jeden zakład zaliczany do grupy Zakładów Dużego Ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej: „BAŁTYKGAZ” Sp. z o.o., Baza Gazu Płynnego Leszcze, Leszcze 15, 28-400 Pińczów.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii może również wynikać z transportu substancji niebezpiecznych. Dotyczy to np. paliw płynnych, które przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie zlokalizowane są stacje paliw płynnych.

3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

Analiza istniejących problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia realizacji *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, była uwzględniona w zakresie analizy i oceny stanu środowiska na terenie Partnerstwa, jak również w przeprowadzonej na potrzeby opracowania Strategii – *Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska* (OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska). Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w obrębie granic administracyjnych Partnerstwa wymienić można m.in.:

- Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, którego głównymi źródłami jest sektor komunalno-bytowy oraz transport, tzw. niska emisja oraz źródła liniowe, głównie ciągi komunikacyjne: przekroczenia stężenia benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10, występowanie systemów ogrzewania indywidualnego opartych na spalaniu paliw stałych w kotłach o niskiej efektywności, rosnące natężenie ruchu komunikacyjnego, a przez to rosnąca emisja zanieczyszczeń do powietrza, duża energochłonność budynków i oświetlenia zewnętrznego, niewystarczający poziom wykorzystania OZE.
- Zagrożenia hałasem (m.in. wysoki poziom hałasu komunikacyjnego, stan techniczny dróg i infrastruktury towarzyszącej lub brak w tym zakresie wystarczającej liczby rozwiązań).
- Zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych (m.in. występowanie JCW zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych, występowanie JCWP o złym stanie, możliwość przeniknięcia zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych, zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu powodzi i suszy itp.).
- Niewystarczający poziom świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska.
- Postępujące zmiany klimatu.

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, odniesiono się do poszczególnych zadań projektów strategicznych, zaproponowanych w Strategii.

W stosunku do każdego z zadań priorytetowych skrupulatnie przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, lokalny klimat,

zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Posłużyło do tego narzędzie jakim jest matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko, w której każdy z aspektów został szczegółowo przeanalizowany i określono, czy dany czynnik będzie miał pozytywny, negatywny, czy obojętny wpływ na różne obszary odnoszące się do środowiska. Matryca została szczegółowo przedstawiona w rozdziale czwartym.

Główne wyzwania ochrony środowiska w OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, które mają znaczenie dla analizowanego obszaru, znajdują się:

- Postępujące zmiany klimatu wymuszające konieczność wprowadzania przedsięwzięć adaptacyjnych (np. zwiększenie odporności zabudowy na ekstremalne zjawiska pogodowe, dbanie o naturalną retencję w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia suszy oraz złagodzenia jej objawów, zabezpieczenie zabudowy przed podtopieniami oraz zwiększenie stopnia odporności na zjawiska powodziowe, wprowadzanie wszelkich form zieleni na terenach zabudowanych w celu poprawy mikroklimatu na terenach podatnych na wysokie temperatury).
- Oddziaływania związane z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza atmosferycznego – głównie skutek tzw. „niskiej emisji”, której źródłem są przede wszystkim indywidualne źródła energii cieplnej oraz ruch drogowy.
- Postępująca utrata naturalnych walorów retencyjnych wskutek wzrostu powierzchni zabudowanej.
- Presja akustyczna na tereny mieszkaniowe, której źródłem jest ruch drogowy.
- Nie w pełni wykorzystany potencjał usług ekosystemowych obszarów zielonych w obszarze objętym ustaleniami planistycznymi: analizowany teren posiada walory przyrodnicze.
- Zagrożona funkcjonalność korytarzy ekologicznych (skutek wzrastającej defragmentacji krajobrazu).
- Nie w pełni wykorzystany potencjał możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

3.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii

Celem realizacji *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* jest m.in. poprawa jakości życia na terenie OSI ŚU, uatrakcyjnienie wizerunku obszaru na zewnątrz, rozwój turystyki, głównie uzdrowskiej oraz poprawa komponentów środowiska na terenie gmin. Założenia dokumentu przyczyniać się będą w pośredni sposób do poprawy stanu środowiska naturalnego, a także zapewnią skuteczne mechanizmy, mające na celu jego ochronę przed postępującą degradacją oraz rozwój jego walorów.

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii, ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- występowanie niskiej emisji z budynków wykorzystujących przestarzałe źródła ogrzewania;
- straty dużej ilości wody z uwagi na brak wystarczającej infrastruktury retencyjnej;
- zanieczyszczanie środowiska z niektórych domostw spowodowane brakiem kanalizacji;
- niewłaściwe gospodarowanie odpadami powodujące zanieczyszczenie środowiska.

Zaniechanie powyższych inwestycji nie poprawi obecnego stanu naturalnego, wobec czego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji zadań zawartych w dokumencie może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w dokumencie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie OSI ŚU.

Analizując potencjalne zmiany stanu środowiska, które mogłyby wystąpić w przypadku niezrealizowania działań wymienionych w projekcie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, przewiduje się następujące skutki:

- brak realizacji działań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ich kontrolą (ruch komunikacyjny, indywidualne źródła ciepła) spowoduje dalszą degradację jego jakości i będzie negatywnie oddziaływać na ludzi, zwierzęta, rośliny i środowisko jako całość;
- brak realizacji działań związanych z budową ścieżek rowerowych będzie skutkował mniejszą liczbą osób, które mogłyby korzystać z tego źródła transportu, a tym samym będzie się przekładać na stale wysoki poziom niskiej emisji;
- brak działań infrastrukturalnych, w szczególności z zakresu infrastruktury drogowej, wpłynie na zwiększenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza;

- brak działań związanych z rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej oraz infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych wpłynie na wzrastający poziom zanieczyszczeń wód i stałe pogarszanie ich jakości.

Ponadto brak realizacji celów projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* spowoduje, że osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i środowiskowym będzie praktycznie niemożliwe. Ponadto zaniechanie realizacji tychże celów może powodować niesprawność całego systemu lokalnej polityki ekologicznej. Utrudni to również realizację założonych celów, które są spójne ze strategicznymi dokumentami szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego. W związku z powyższym realizacja działań *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* wydaje się być pożądana i konieczna.

Analiza powyższych skutków braku realizacji działań zaprogramowanych w projekcie Strategii prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie ustaleń dokumentu wywołać może jedynie skutki negatywne. Reasumując należy stwierdzić, iż korzystny z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant dążący do zrealizowania działań określonych w projekcie Strategii. Realizacja celów/działania wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w podsumowaniu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców obszaru.

4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

Projekt Strategii wskazuje 2 cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 kierunków działań, w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania oraz lista projektów strategicznych, które ujmuje ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, technicznej, społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorządy gmin, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2022–2027. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne.

Projekt *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje szczegółowego zakresu poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania obszaru oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.), dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w projekcie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* wg podziału w powyższym akcie prawnym.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem, według obecnego stanu wiedzy oraz ze względu na swój charakter, żadne z działań zawartych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Część z zadań po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Z punktu widzenia możliwych oddziaływań na środowisko najistotniejsze są działania inwestycyjne, gdyż generują one potencjalnie największy wpływ na środowisko. Do działań takich należą:

- rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju;
- Centrum Nauki o Wodzie i Siarce z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju;
- Wieża inwestycyjna w Kikowie;
- budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek;
- działania związane z budową lub rozbudową instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepła z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii;
- niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszaniu skutków powodzi i suszy;
- budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu;
- zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych zlokalizowanych: w Radzanowie, w Solcu-Zdroju, na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej oraz w Pińczowie;
- działania związane z powstaniem i rozwojem infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.;
- budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury;
- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój;
- budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych;
- rewitalizacja „górną” części miasta Kazimierza Wielkiego;
- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej;
- rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych;
- projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych;

- rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju;
- przygotowanie terenów inwestycyjnych;
- powstanie i rozwój instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie analizowanego obszaru. W związku z powyższym przedsięwzięcia te będą charakteryzować się ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto w przypadku takich przedsięwzięć jak np. budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Przedsięwzięcia te są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z budową lub rozbudową instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepła z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii oraz z wymianą/modernizacją oświetlenia ulicznego na energooszczędne, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślane wybory lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Stopień i zakres oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia inwestycyjnego będzie uzależniony od lokalizacji, skali i zakresu danego przedsięwzięcia, w tym m.in. czy dana inwestycja będzie realizowana na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, charakteryzujących się największym negatywnym zakresem oddziaływania.

Biorąc pod uwagę fakt, że niektóre zamierzenia inwestycyjne na etapie przygotowania inwestycji będą mogły wymagać przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych, przyjęto założenie, że na etapie opracowywania Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla przedmiotowego dokumentu, omówiono typowe oddziaływania i ich potencjalne skutki.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto realizacja przedsięwzięć:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie OSI ŚU;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

4.1. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* na środowisko przyrodnicze, odniesiono się do projektów strategicznych zaproponowanych w Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego działania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie budowy i normalnego funkcjonowania.

Zastosowano następujące oznaczenia:

- – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
- – realizacja celu nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Tabela 5 Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko poszczególnych projektów strategicznych i zadań zwartych w Strategii

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Projekt strategiczny nr 1 Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk															
Rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Centrum Nauki o Wodzie i Siarce z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Wieża widokowa w Kikowie	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Bulwary nad Nidą w Pińczowie							+								
Uzdrowskie Ogrody Deszczowe w Busku-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Park Miejski w Kazimierzy Wielkiej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Park Zdrojowy w Solcu-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	
Projekt strategiczny nr 2 Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowskiego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO															
Etap I: Budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek: odcinek SPA VELO na terenie miasta Busko-Zdrój, odcinek Busko-Zdrój – Solec-Zdrój. Po przekroczeniu granicy miasta ścieżka SPA VELO będzie prowadziła przez Zbudowice wzdłuż ul. Korczyńskiej, gdzie kolejno nastąpi rozwidlenie na ul. Rekreacyjną w stronę Solca-Zdroju oraz w stronę Wiślicy. W stronę Gminy Solec-Zdrój ścieżka rowerowa będzie prowadziła przez: Skotniki, Baranów, następnie	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+		+	+/-		+/-	

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione
przez Piasek Mały aż do centrum Solca-Zdroju. Odcinek w Kazimierzy Wielkiej wokół zbiornika wodnego na rzece Małoszówce.														
Etap II: odcinek SPA VELO na trasie Pińczów - Busko-Zdrój przez: Bogucice Drugie, Grochowiska w kierunku Kameduła, odcinek SPA VELO Kawczyce – Wiślica: od Kawczyc ścieżka prowadzić będzie przez: Hołudzę, Gluzy, Chotel Czerwony, Gorysławice aż do centrum Wiślicy.	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+		+	+/-		+/-
Projekt strategiczny nr 3 Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrawisk”														
Poprawa i/lub zbudowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrawisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnych OSI ŚU							+		+		+	+		
Budowanie mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrawisk							+		+		+	+		
Kształtowanie spójnego wizerunku poszczególnych miejscowości uzdrowiskowych							+		+		+	+		
Tworzenie spójnych projektów promocyjnych dla całego obszaru							+		+		+	+		
Opracowywanie koncepcji graficznych, projektowanie i aktualizacja materiałów promocyjnych							+		+		+	+		
Organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrawisk 2023–2027 jako imprezy rozpoznawczej i kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrawiskami									+		+	+		
Projekt strategiczny nr 4 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska														

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych, w tym modernizacja ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej oraz Pińczowie	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Działania podnoszące ogólną wiedzę w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię oraz prowadzących do jej oszczędzania							+								
Projekt strategiczny nr 5 Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska															
Budowa lub rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Budowa lub rozbudowa instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii, głównie słonecznej wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Rozbudowa istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Projekt strategiczny 6 Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska															
Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Rozwój retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
Niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
Rozwój potencjału służb publicznych, w tym monitoringu i wyposażenia służb ratunkowych							+				+	+	+		
Zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi)	+		+	+	+		+				+	+	+		
Projekt strategiczny 7 Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okoturystycznej															
Budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Radzanowie							+				+				

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju							+				+				
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej							+				+				
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika Zalewu Pińczowskiego							+				+				
Projekt strategiczny 8 Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej															
Rozwój bazy uzdrowskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Wykonanie odwiertu i ujęcia – solanki w Busku-Zdroju				-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej wraz z infrastrukturą doprowadzającą do strefy uzdrowskiej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie				-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie				-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowskie i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowskie i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
Utworzenie inteligentnego uzdrowskiego portalu sprzedażowo-rezerwacyjnego							+								

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Projekt strategiczny 9 Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska															
Likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców tj. kampanie edukacyjne.							+								
Projekt strategiczny 10 Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców															
Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru poprzez m.in. organizację kursów zawodowych i szkoleń.							+								
Projekt strategiczny 11 Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska															
Budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-
Likwidacja barier architektonicznych			+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-			+				
Oznakowanie obiektów gminnych (wewnętrzne i zewnętrzne) dla potrzeb związanych z dostępnością osób dysfunkcyjnych							+								
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-
Budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Wdrożenie elektronicznego systemu płatności parkingowych w Kazimierzy Wielkiej							+								
Rewitalizacja „górnej” części miasta Kazimierza Wielkiego							+				+		+		
Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-
Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-
Projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-
Zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacja stacji uzdatniania wody)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+		+/-	+/-	+/-
Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
Projekt strategiczny 12 Kompleksowe e-usługi publiczne															

Projekty strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Rozwój e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów, kuracjuszy i przedsiębiorców m.in.: powołanie i budowa uzdrowskiej e-giełdy rolnej, uzdrowskiego portalu internetowego o zdrowiu dla mieszkańców OSI ŚU							+								
Wprowadzenie wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru							+								
Projekt strategiczny 13 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców															
Przygotowanie terenów inwestycyjnych							+								
Utworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora							+								
Utworzenie Społecznej Rady Przedsiębiorców							+								
Opracowanie i wdrożenie oferty inwestycyjnej z pakietem zachęt dla inwestorów na terenie OSI ŚU							+								
Organizacja Uzdrowskich Targów Pracy							+								
Utworzenie Strefy Ekonomicznej Busko-Zdrój „SEB”							+								
Projekt strategiczny 14 Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowskich															
Powstanie i rozwój instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Lokalizacja ustaleń Strategii

Dane uzyskane od samorządów OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, jak również informacje zebrane podczas warsztatów i zebrań konsultacyjnych, pozwoliły na określenie charakteru oraz wstępnej lokalizacji projektów inwestycyjnych.

Spośród wszystkich działań Strategii wyodrębniono zadania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne bądź negatywne skutki. Potencjalny wpływ na środowisko inwestycji zaplanowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* zestawiono w tabeli 6, określono ich zakres i charakter oraz dla poszczególnych zadań podano lokalizację. Na mapach 10–13 przedstawiono lokalizację zadań inwestycyjnych w odniesieniu do form ochrony przyrody oraz uwarunkowań wodnych.

W związku z długookresowym i strategicznym charakterem dokumentu Strategii, na chwilę sporządzania dokumentu Prognozy nie jest znana lokalizacja części zadań lub lokalizacja wszystkich obiektów/działań w ramach poszczególnego zadania. Brak powyższych danych uniemożliwia przedstawienie prognozowanych oddziaływań skutków wdrażania zadań w sposób graficzny. Analizę prognozowanego oddziaływania przedstawiono w podrozdziale 4.3 w formie opisowej.

Tabela 6 Wpływ na środowisko inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających ze Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
<i>Projekt strategiczny nr 1 Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>					
Rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu	Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleb. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac budowlanych powierzchnia ziem przyległa do nowych obiektów zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzeniu zieleni towarzyszącej. Oddziaływanie to dotyczyć będzie tylko obszaru objętego przedsięwzięciem, a po zakończeniu prac ustąpi. Tereny zostaną zagospodarowane w sposób umożliwiający atrakcyjny wypoczynek i rekreację. Działanie to wpłynie również korzystnie na krajobraz obszaru zwiększając jego atrakcyjność, estetykę i funkcjonalność. Realizacja zadania spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności wokół obiektów oraz na zagospodarowanych terenach, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach będzie polegało m.in. na ustawieniu odpowiedniej ilości koszy na śmieci. Wpływ na środowisko może wystąpić w przypadku budowy obiektów związanych z kulturą. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne krótkoterminowe. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Gmina Busko-Zdrój posiada dokumentację projektową i pozwolenie na budowę.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ze względu na konieczność odpowiedniego posadowienia budynku oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny.
Centrum Nauki o Wodzie i Siarce z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu	Biorąc pod uwagę ogólne założenia inwestycji, nie przewiduje się na tym etapie wystąpienia negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, obszary chronione, korytarze migracyjne oraz rośliny i zwierzęta chronione. Realizacja zadania nie prowadzi do istotnej zmiany zagospodarowania przestrzennego i nie wiąże się z likwidacją znacznej powierzchni biologicznie czynnej, pogorszeniem warunków klimatycznych. Zadania inwestycyjne związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ziemnych na obszarach niezabudowanych mogą stanowić źródło potencjalnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. W ramach zadania przewidziano potencjalną budowę nowych obiektów kubaturowych na terenach już zurbanizowanych i wcześniej przekształconych, w nawiązaniu do istniejącej zabudowy. Realizacja inwestycji będzie miała pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się również do ogólnej aktywizacji społeczeństwa.	Pozytywny	Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające ze szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Wieża widokowa w Kikowie	Solec-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, około 200 m od obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka	Na obecnym etapie nie jest znany zakres planowanych prac, w związku z tym nie jest możliwe jednoznaczne określenie siły i charakteru oddziaływań. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych będzie miał pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Zakłada się, że prace będą prowadzone		Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające ze szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Prace budowlane należy

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			z uwzględnieniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego, pod nadzorem przyrodnika.		prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Bulwary nad Nidą w Pińczowie	Pińczów	Obszar Natura 2000 Dolina Nidy, obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska, Nadnidziański Park Krajobrazowy, Korytarz ekologiczny Dolina Nidy	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działanie organizacyjne, nieinwestycyjne, nie oddziałujące na żaden z komponentów. Zadanie dotyczy opracowania dokumentacji technicznej (przetarg na opracowanie dokumentacji technicznej ogłoszono w styczniu 2023) oraz dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko w celu określenia szczegółowych parametrów i zakresu prac związanych z ingerencją w koryto rzeczne oraz dolinę rzeczną, w tym siedliska gatunków podlegające ochronie (zadanie przeszło pozytywne uzgodnienia na etapie procedury planistycznej związanej ze zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania oraz zmianą mpzp).		Nie dotyczy.
Uzdrowskie Ogrody Deszczowe w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie będzie miało olbrzymi wpływ na wzrost różnorodności na obszarze, a także spowoduje przywrócenie walorów przyrodniczych, turystycznych i rekreacyjnych, będzie pozytywnie oddziaływać na krajobraz. Realizacja zadania będzie miała na celu ochronę różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime roślin i zwierząt. Zadanie nie będzie powodowało negatywnych oddziaływań na cenne przyrodniczo obszary, a wręcz przeciwnie. Powstaną nowe siedliska wielu gatunków roślin, ekosystem zostanie wzbogacony. Zadanie może powodować intensyfikację funkcji turystyczno-wypoczynkowej opartej na wykorzystaniu walorów przyrodniczych. Obecnie trwają prace nad dokumentacją projektową małej retencji z wykorzystaniem zielono-niebieskiej infrastruktury.		Proces konkretyzowania i planowania poszczególnych projektów należy poprzedzić szczegółową analizą możliwych lokalizacji, zakresu i skali inwestycji, rozwiązań technologicznych, w tym chroniących środowisko, w celu zminimalizowania ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z rozwojem i intensyfikacją turystyki.
Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie	Pińczów	Nadnidziański Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska, projektowana strefa A obszaru ochrony uzdrowskiej	Planuje się zlokalizować Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie w projektowanej strefie A ochrony uzdrowskiej. Ewentualne prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych będzie miał pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Zakłada się, że prace będą prowadzone z uwzględnieniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego. Działania, które zostaną podjęte w ramach realizacji zadania nie będą w sposób znaczący ingerować w stan środowiska naturalnego. Tereny zostaną zagospodarowane w sposób umożliwiający atrakcyjny wypoczynek i rekreację zarówno mieszkańcom, jak i turystom oraz kuracjom. Szczegółowa prognoza oddziaływania powinna być sporządzona na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Na ten moment Gmina Pińczów nie podjęła jeszcze konkretnych działań ani prac związanych z powstaniem Parku Zdrojowego Leśnego. Przed przystąpieniem do opracowania dokumentacji należy przeprowadzić postępowanie w sprawie uzyskania decyzji zgody na realizację przedsięwzięcia. W tym celu należy dla przeprowadzić szczegółową ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w której należy wykazać czy realizacja obiektu w tym terenie będzie w ogóle możliwa. Realizacja przedsięwzięcia będzie możliwa, wówczas gdy nie pogorszy stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na wyznaczonym dla nich obszarach NATURA 2000.		Należy zaprojektować i wykonać obiekt z dbałością o lokalne zagospodarowanie, tak aby nie zaburzyć ładu przestrzennego. Nowe obiekty będą tak zaprojektowane, aby komponowały się z otoczeniem i były dostosowane architektonicznie do pozostałych obiektów, nie powodując dysharmonii krajobrazu.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Park Miejski w Kazimierzy Wielkiej	Kazimierza Wielka	Poza obszarami chronionymi	Dokładna lokalizacja zadania nie jest znana, jednak tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny. Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać z powstawaniem odpadów. Na obszarze Gminy Kazimierza Wielka nie występują żadne formy ochrony przyrody, w związku z tym nie prognozuje się negatywnego wpływu na środowisko.		Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Park Zdrojowy w Solcu-Zdroju	Solec-Zdrój	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu, około 600 m od obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka	Inwestycja może wiązać się z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny. Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać z powstawaniem odpadów. Gmina posiada prawomocne pozwolenie na budowę, decyzja środowiskowa nie była wymagana.		Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Projekt strategiczny nr 2 Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO					
Etap I: Budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek: odcinek SPA VELO na terenie miasta Busko-Zdrój, odcinek Busko-Zdrój – Solec-Zdrój. Po przekroczeniu granicy miasta ścieżka SPA VELO będzie prowadziła przez Zbludowice wzdłuż ul. Korczyńskiej, gdzie kolejno nastąpi rozwidlenie na ul. Rekreacyjną w stronę Solca-Zdroju oraz w stronę Wiślicy. W stronę Gminy Solec-Zdrój ścieżka rowerowa będzie prowadziła przez: Skotniki, Baranów, następnie przez Piasek Mały aż do centrum Solca-Zdroju. Odcinek w Kazimierzy Wielkiej wokół zbiornika wodnego na rzece Małoszówce	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko- Solecka, Solecko- Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy	Dla przedsięwzięcia dotyczącego budowy ścieżek rowerowych łączących gminy uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach wydał decyzję nr WOO-I.420.49.2018.SM/KW.31 o środowiskowych uwarunkowaniach, w której stwierdzono brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko i jednocześnie określono warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczania uciążliwości dla terenów sąsiednich. Inwestycja ta została zaliczona do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Stwierdzono ponadto, na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, iż planowana inwestycja zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji nie powinna w sposób znaczący oddziaływać na środowisko. Prace, które zostaną przeprowadzone będą się wiązać z przeprowadzeniem robót ziemnych – utwardzenie gruntu pod ciągi rowerowe. Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziemi i naruszenie struktury gleb. Oddziaływanie to będzie występować liniowo – wzdłuż inwestycji, a po zakończeniu prac budowlanych zostanie przywrócony ład przestrzenny. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzaniu zieleni towarzyszącej. Po zakończeniu prac teren zostanie uprzątnięty, zostanie przywrócony ład przestrzenny. W wyniku realizacji prac uprzątnięty zostanie teren wokół inwestycji, w tym zieleń istniejąca. Poprawie ulegnie jej stan, gdyż schorowane rośliny zostaną usunięte, a w ich miejscu posadzone będą nowe. Ze względu na skalę zadania oraz przebieg przez zmieniony antropogenicznie teren, nie będzie ono powodowało zakłóceń w przebiegającym korytarzu ekologicznym oraz nie będzie wpływać na trasę migracji zwierząt. W zależności od przebiegu wyznaczonej trasy, niewielkie negatywne oddziaływania związane ze wzrostem antropopresji mogą wystąpić na różnorodność biologiczną oraz chronione gatunki roślin i zwierząt.	Pozytywny	Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Ścieżki rowerowe nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niemniej przed ich budową należy szczegółowo rozpoznać teren, przez który drogi rowerowe mają przebiegać. Drogi rowerowe należy projektować w sposób minimalizujący m.in. konieczność wycinki drzew czy krzewów, a jeśli nie będzie to możliwe – wycinkę prowadzić poza okresem lęgowym.
Etap II: odcinek SPA VELO na trasie Pińczów – Busko-Zdrój przez: Bogucice Drugie, Grochowiska w kierunku Kameduń, odcinek SPA VELO Kawczyce – Wiślica: od Kawczyc ścieżka prowadzić będzie przez: Hołudzę, Gluzy, Chotel Czerwony, Goryslawice aż do centrum Wiślicy	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska				
Projekt strategiczny nr 3 Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrowisk”					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Poprawa i/lub zbudowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrowisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnych OSI ŚU	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Nie dotyczy	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działania organizacyjne. Rezultatem realizacji projektu będzie wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru oraz powstanie marki Świętokrzyskich Uzdrowisk, która będzie rozpoznawalna w skali kraju i na poziomie międzynarodowym.	Pozytywny	Nie dotyczy
Budowanie mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrowisk					
Kształtowanie spójnego wizerunku poszczególnych miejscowości uzdrowiskowych					
Tworzenie spójnych projektów promocyjnych dla całego obszaru					
Opracowywanie koncepcji graficznych, projektowanie i aktualizacja materiałów promocyjnych					
Organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk 2023–2027 jako imprezy rozpoznawczej i kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrowiskami					
Projekt strategiczny nr 4 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska					
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzaniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynek. Ponadto nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Jedynym oddziaływaniem na krajobraz, jakie można założyć, to oddziaływanie pozytywne związane z likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym na obszarach zurbanizowanych jest nieprzyjemnie zauważalna, oraz z ograniczeniem wyżej wspomnianej ingerencji w środowisko naturalne w celu pozyskiwania surowców (np. brak konieczności budowy nowych kopalni). Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska. Modernizacja oraz budowa oświetlenia ulicznego będą zlokalizowane już w miejscu przekształconym antropogenicznie. Prace będą polegać na wymianie przestarzałych technologicznie urządzeń na urządzenia energooszczędne nowej generacji.	Słaby negatywny	Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.
Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne					
Budowa / rozbudowa / modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych, w tym modernizacja ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej oraz Pińczowie					
Działania podnoszące ogólną wiedzę w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię oraz prowadzących do jej oszczędzania					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			Rezultatem wymiany oświetlenia jest obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia dróg i chodników. Wykonanie powyższych prac pozwoli na obniżenie energochłonności systemu oraz wprowadzi korzyści eksploatacyjno-konserwatorskie. Wynikiem zmniejszenia energochłonności systemu oświetlenia będzie znacząca poprawa efektów ekonomicznych, czyli zmniejszenie opłat za eksploatację systemu oświetlenia, a także ekologicznych oraz mniejszy pobór energii elektrycznej z sieci, co zmniejszy zapotrzebowanie na wydobycie paliw kopalnych. Ponadto ulepszenie systemu oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych wpłynie na wzrost bezpieczeństwa zarówno ludzi, jak i zwierząt.		
Projekt strategiczny nr 5 Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska					
Budowa lub rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Projekt zakłada realizację inwestycji dotyczących montażu paneli fotowoltaicznych na dachach obiektów publicznych oraz ewentualną rozbudowę istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła. Nie przewiduje się realizacji „przemysłowych” i wielkopowierzchniowych rozwiązań z zakresu OZE, np. farm wiatrowych, farm fotowoltaicznych. MPZP regulują ściśle, gdzie mogą zostać zainstalowane OZE. Produkcja energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii słonecznej jest ekologiczna i przyjazna środowisku. Do najważniejszych korzyści ekologicznych wynikających z korzystania z energii słonecznej jest poprawa jakości powietrza – technologia bezemisyjna. Przedsięwzięcia poprzez wykorzystanie odnawialnego źródła energii przyczynią się do ograniczenia źródeł konwencjonalnych, które wiążą się z emisją zanieczyszczeń powietrza – wpisują się w działania łagodzące zmiany klimatu. Przedsięwzięcia takie zaliczają się do kategorii mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, mogących wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zakłada się pozytywny wpływ inwestycji na klimat, ponieważ ma ona wpływ na łagodzenie zmian klimatycznych, w tym ograniczenia niskiej emisji. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Przewiduje się również możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, związanych z rozmieszczeniem poszczególnych instalacji. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Długoterminowo zadanie wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w regionie.	Długoterminowy pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed przystąpieniem do prac należy uzyskać specjalistyczną opinię ornitologiczną i chiropterologiczną co do możliwości wystąpienia tych zwierząt, a następnie zapewnić ich ochronę zgodnie z zaleceniami opinii. Ewentualnie konieczne będzie wystąpienie do RDOŚ o odstępstwa od nakazów i zakazów czy niszczenia gatunków. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych, prace będą prowadzone w okresie poza lęgowo-rozrodczym. Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki lub nietoperze, będą stworzone możliwości dalszego ich bytowania lub zapewnione będą siedliska zastępcze.
Budowa lub rozbudowa instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii, głównie słonecznej wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE					
Rozbudowa istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła					
Projekt strategiczny 6 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska					
Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działanie to ma na celu zdiagnozowanie zagrożeń klimatycznych, podatności na poszczególne czynniki środowiskowe oraz możliwości adaptacyjnych do zjawisk atmosferycznych. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo na rośliny, ludzi oraz zwierzęta.	Pozytywny	Nie dotyczy

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury		w stosunku do form ochrony przyrody	Zadania związane z konserwacją urządzeń i budowli wodnych, regulacją cieków, itp. również mogą wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień) oraz przemieszczania mas ziemnych. Są to typowe prace melioracyjne, prowadzone zarówno w strefie brzegowej, jak i w samym korycie cieków oraz rowu. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieków/rowu objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udroźnienia wybranego odcinka, nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Zadania dot. prac związanych z zagospodarowaniem wód w zlewniach miejskich oraz działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy mogą być realizowane na terenach objętych ochroną prawną, w tym obszarów Natura 2000, jednak nie przewiduje się niszczenia siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin w tych obszarach po wdrożeniu działań minimalizujących i przy respektowaniu zapisów wynikających z Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000. Warto zaznaczyć, że utrzymanie budowli przeciwpowodziowych pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo zabytków oraz zasobów naturalnych. Prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym będą miały pozytywny wpływ na życie ludzi, zwierząt a także rośliny w momencie nadmiernych opadów deszczu. Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji przedsięwzięć, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. Prace powinny być wykonywane zgodnie z prawem budowlanym, przy jak najmniejszym zajęciu terenu – w pasie modernizowanego oraz przebudowywanego wału. Działanie nie będzie powodować zmiany stosunków gruntowo-wodnych, należy uznać, że planowane działania, w trakcie realizacji nie będą wykazywać znaczącego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz środowisko gruntowo-wodne. Prace realizacyjne oraz transport niezbędnych do wykonania prac elementów, będą wiązały się z krótkotrwałą emisją spalin, pyłu oraz hałasu, jednakże odbędą się w sposób możliwie najmniej inwazyjny. Ze względu na skalę oraz czasowe oddziaływanie prac, nie przewiduje się znaczącego pogorszenia warunków aerosanitarnych w rejonie i otoczeniu przedsięwzięcia. Realizacja zadań nie stanowi znaczącego zagrożenia dla roślinności, w tym roślinności chronionej występującej na terenie obszaru. Jeżeli niezbędne jest umacnianie brzegów, należy również dążyć do ograniczenia zniszczeń w siedliskach ptaków gnieźdzących się w pasie roślinności przybrzeżnej. Podobnie jak w przypadku oddziaływania inwestycji na florę, oddziaływanie przedsięwzięcia będzie miało miejsce jedynie na etapie inwestycyjnym. Emisja hałasu i drgań związana z prowadzeniem prac będzie powodować płoszenie zarówno gatunków awifauny, jak również fauny wodnej. Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie pozytywnie wpływać na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie		Istotne jest, aby prace były zaplanowane w taki sposób, aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieków/rowu poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieków, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieków poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Aby zminimalizować wpływ hałasu na faunę w otoczeniu przedsięwzięcia, termin realizacji prac zostanie zaplanowany etapowo, a także poza okresami lęgowymi ptaków (1 marca – 15 sierpnia, chyba że potwierdzony będzie brak lęgów) oraz tarła ryb (1 marca – 30 czerwca).
Rozwój retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe					
Niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy					
Rozwój potencjału służb publicznych, w tym monitoringu i doposażenia służb ratunkowych					
Zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi)					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet. Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu.		
Projekt strategiczny 7 Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okolo-turystycznej					
Budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	Słonowice	Poza obszarami chronionymi	Dokładna lokalizacja zadania nie jest znana, jednak tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ze względu na konieczność odpowiedniego posadowienia budynku oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny. Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać z powstawaniem odpadów. Efektem realizacji projektu będzie stworzenie warunków do efektywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.	Pozytywny	Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji należy ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac.
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Radzanowie	Radzanów	Szaniecki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka	Przekształcenia środowiska rozpoczynają się w momencie rozpoczęcia prac budowlanych, a skutki odczuwalne mogą być nawet po wielu latach. Ewentualne prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe.	Pozytywny	
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju	Solec-Zdrój	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu, 20 m od obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka	Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych będzie miał pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Zakłada się, że prace będą prowadzone z uwzględnieniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego.		
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej	Kazimierza Wielka	Poza obszarami chronionymi	Projekt zakłada uzupełnienie istniejącego zagospodarowania terenu wokół zbiorników wodnych. Ewentualne prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe.		
Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika Zalewu Pińczowskiego	Pińczów	Korytarz ekologiczny Dolina Nidy, obszar Natura 2000 – Dolina Nidy, obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska, Nadnidziański Park Krajobrazowy	Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych będzie miał pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Zagospodarowanie terenów przy zbiornikach wodnych posłuży dla celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki. Zakłada się, że prace będą prowadzone z uwzględnieniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego. Dla inwestycji dotyczącej zagospodarowania terenu wokół zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju uzyskano prawomocne pozwolenie na budowę, decyzja środowiskowa nie była wymagana. Dla inwestycji dotyczącej zagospodarowania terenu wokół zbiornika Zalewu Pińczowskiego został opracowany program funkcjonalno-użytkowy „zagospodarowanie terenu wokół zalewu pińczowskiego oraz terenu Aeroklubu”. Obecnie trwają prace nad wykonaniem dokumentacji technicznej. Zadanie dotyczące zagospodarowania terenu wokół zalewu pińczowskiego będzie realizowane na terenach objętych ochroną prawną, w tym Obszarów Natura 2000, jednak nie przewiduje się niszczenia siedlisk i stanowisk		

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin w tych obszarach po wdrożeniu działań minimalizujących i przy respektowaniu zapisów wynikających z Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000. Ponadto zadanie dotyczące zagospodarowania terenu wokół zbiornika Zalewu Pińczowskiego wynika z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (załącznik II do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ Obszary realizacji projektów i przedsięwzięcia strategiczne – Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap I). Celem inwestycji jest zwiększenie naturalnej retencji zlewniowej i dolinowej rzeki Nidy, poprawa zakłóconych stosunków wodnych, osiągnięcie i zachowanie dobrego stanu/potencjału ekologicznego wód oraz osiągnięcie i zachowanie dobrego stanu chemicznego wód ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 i innych form ochrony przyrody. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik 1 do projektu Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ Delimitacja i ocena projektów strategicznych) oceniono ww. przedsięwzięcie. Jak oceniono ww. Prognozie przedsięwzięcie wynika z dokumentu Założenia do Programu rozwoju retencji na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030. Biorąc pod uwagę ogólne założenia projektu nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta chronione. W wyniku realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się także wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na obszary chronione: Ostoja Nidziańska PLH260003, Dolina Nidy PLB260001. Planowane w ramach przedsięwzięcia osiągnięcie i zachowanie dobrego stanu wód wpłynie pośrednio pozytywnie na zdrowie ludzi. Projekt ma charakter prośrodowiskowy o znaczącym oddziaływaniu pozytywnym na wody zlewni Nidy JCW RW200010216531 o złym stanie i zagrożonych celach środowiskowych. Na tym etapie nie przewiduje się wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań, jednak skala i charakter przedsięwzięcia wykluczają ryzyko istotnego oddziaływania na powietrze, powierzchnię ziemi. Dla inwestycji dotyczącej zagospodarowania terenu przy zbiorniku retencyjnym na rzece Małoszówce został sporządzony projekt na budowę ścieżki rowerowej wokół zbiornika oraz placu zabaw. Gmina Kazimierza Wielka posiada projekt oraz pozwolenie na budowę ścieżki wokół Zbiornika Retencyjnego na rzece Małoszówce. Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji przedsięwzięcia, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. Prace powinny być wykonywane zgodnie ze sztuką budowlaną, przy jak najmniejszym zajęciu terenu – w pasie modernizowanego oraz przebudowywanego wału. Działanie nie będzie powodować zmiany stosunków gruntowo-wodnych, należy uznać, że planowane działania, w trakcie realizacji nie będą wykazywać znaczącego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz środowisko gruntowo – wodne. Prace realizacyjne oraz transport niezbędnych do wykonania prac elementów, będą		

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			więzały się z krótkotrwałą emisją spalin, pyłu oraz hałasu, jednakże odbędą się w sposób możliwie najmniej inwazyjny. Szczegółowa prognoza oddziaływania powinna być sporządzona na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Na ten moment gminy nie podjęły konkretnych działań ani prac nad zagospodarowaniem zbiorników. Przed przystąpieniem do opracowania dokumentacji należy przeprowadzić postępowania w sprawie uzyskania decyzji zgody na realizację przedsięwzięcia. W tym celu należy przeprowadzić szczegółową ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Realizacja przedsięwzięcia będzie możliwa wówczas, gdy nie pogorszy stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na wyznaczonych dla nich obszarach Natura 2000.		
Projekt strategiczny 8 Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej					
Rozwój bazy uzdrowiskowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Powstanie infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej długotrwale pozytywnie wpłynie na ludzi. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Wiadomo natomiast, iż trwają prace nad uzbrojeniem terenu pod przyszłe Uzdrowisko w Kazimierzy Wielkiej. Gmina uzyskała wszelkie niezbędne pozwolenia na realizację inwestycji. Wykonanie odwiertów w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami i normami może nieść ze sobą negatywne skutki środowiskowe. Eksploatacja energii geotermalnej powoduje poważne problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalniających się z geopłynu. W skali lokalnej instalacje geotermalne oddziałują na środowisko poprzez obniżenie temperatury ośrodka, z którego jest czerpane ciepło. Ryzyko zanieczyszczenia środowiska wiąże się również z nieszczelnością otworów geotermalnych i dotyczy szczególnie wód wysokozmineralizowanych, które w przypadku wycieku do wód gruntowych mogą powodować ich zanieczyszczenie. Realizacja projektu nie będzie skutkować oddziaływaniem na zasoby naturalne i dobra materialne. Nie spowoduje eliminacji udokumentowanych zasobów naturalnych dopuszczonych do eksploatacji na zasadach określonych prawem. Dotyczy to także dóbr materialnych.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska. Przedsięwzięcia mogą wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.
Wykonanie odwiertu i ujęcia – solanki w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój				
Budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój				
Rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju	Solec-Zdrój				
Wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej wraz z infrastrukturą doprowadzającą do strefy uzdrowiskowej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie	Pińczów				
Wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie	Pińczów				
Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów	Pińczów				
Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej	Kazimierza Wielka				
Utworzenie inteligentnego uzdrowiskowego portalu sprzedażowo-rezerwacyjnego	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska				
Projekt strategiczny 9 Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska					
Likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Realizacja zadań może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Warto jednakże zaznaczyć, iż największe negatywne oddziaływanie wystąpi na etapie budowy. W trakcie eksploatacji sieci gazowej czy pompy ciepła – nie będzie miała ona istotnego wpływu na rozwój flory oraz życie fauny, gdyż sieć gazowa zostanie poprowadzona pod powierzchnią terenu. W efekcie rozbudowy powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię oraz wzrośnie efektywność energetyczna	Pozytywny	W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.		
Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców tj. kampanie edukacyjne			Działania w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.	Długotrwale pozytywny	Nie dotyczy
Projekt strategiczny 10 Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców					
Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru poprzez m.in. organizację kursów zawodowych i szkoleń	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Nie dotyczy	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działania organizacyjne. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia kwalifikacji i zwiększenia zakresu kompetencji mieszkańców obszaru.	Pozytywny	Nie dotyczy
Projekt strategiczny 11 Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska					
Budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie ma na celu usprawnienie ruchu na terenie OSI ŚU. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przy zastosowaniu znaków ostrzegawczych przy drogach, głównie leśnych, działanie to nie będzie znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwale i odwracalne. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku, przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Rozbudowa dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania	Pozytywny	W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych, powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			terenu. Wyzwaniem pozostaje takie zabezpieczenie środowiska, by wpływ antropopresji był możliwie najmniejszy, a także wprowadzanie działań adaptacyjnych adekwatnych do zmian środowiska. Należy zauważyć, iż inwestycje związane z rozbudową dróg, z uwagi na swój charakter, podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów. Rozbudowa dróg wpłynie na zmniejszenie gęstości samochodów. Rozłożenie w przestrzeni ilości pojazdów skutkować będzie upłynnieniem ruchu i minimalizacją ryzyka wystąpienia zatorów drogowych, podczas których samochody nie przemieszczają się, a generują znaczne ilości spalin do powietrza. Ponadto rozbudowa ścieżek rowerowych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego.		
Likwidacja barier architektonicznych	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Strategia nie określa dokładnej lokalizacji ani zadań związanych z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi.	Pozytywny	Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt.
Oznakowanie obiektów gminnych (wewnętrzne i zewnętrzne) dla potrzeb związanych z dostępnością osób dysfunkcyjnych	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Działanie organizacyjne nie mające wpływu negatywnego na środowisko i jego komponenty.	Pozytywny	Nie dotyczy
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój	Solec-Zdrój	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Rozbudowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i modernizacją ujęć wód i oczyszczalni ścieków przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. Wzrosnąć może także zanieczyszczenie powietrza i hałas (związane z użytkowaniem maszyn). Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.	Pozytywny	Na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej
Budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody			
Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią)	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania			

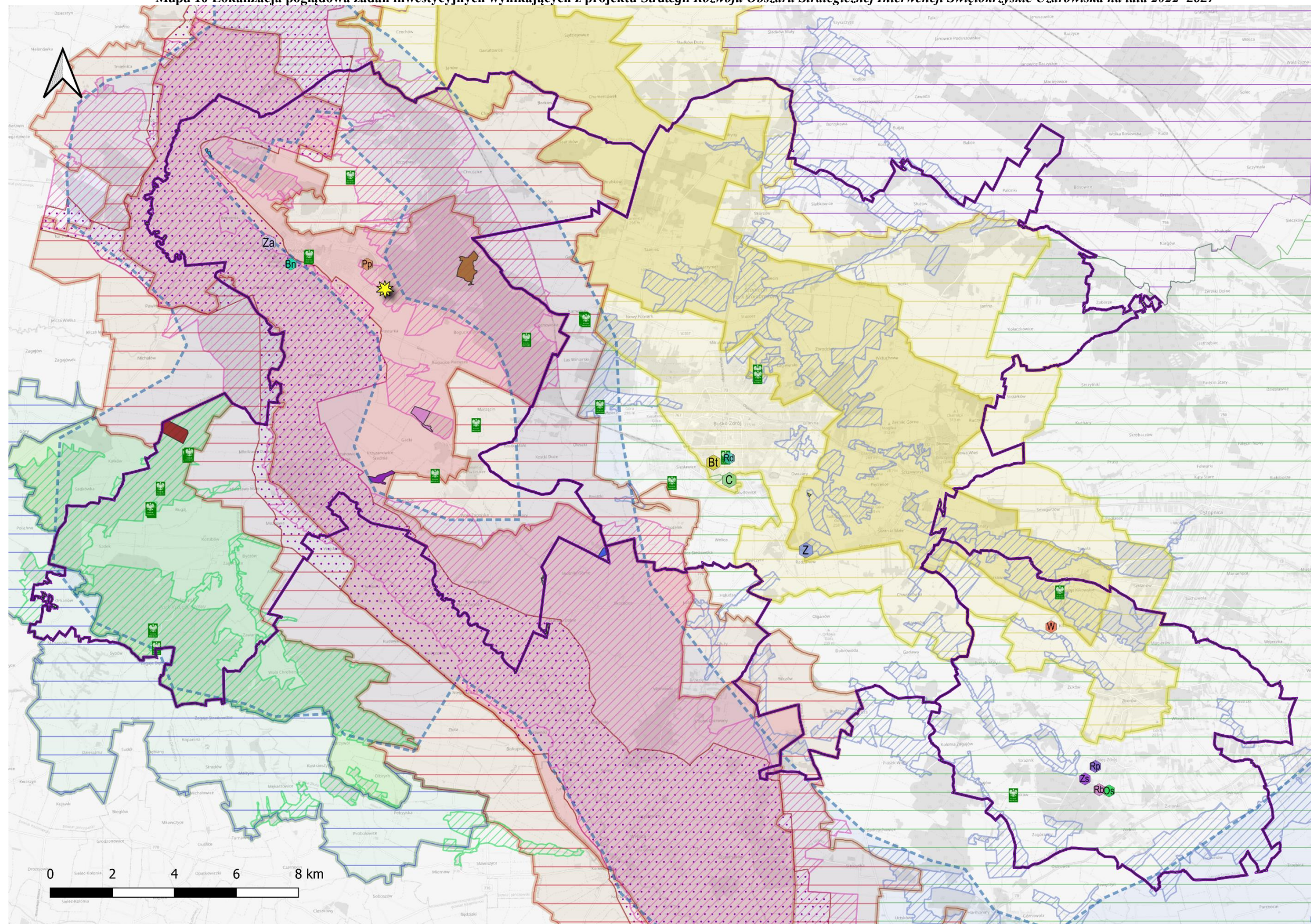
Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
		projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Znaczące pozytywne oddziaływanie na jakość i ilość wód będzie mieć budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych, ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Zadania związane z budową, rozbudową i modernizacją urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych obiektów związanych z gospodarką ściekową przyczynią się do ogólnego zmniejszenia przyrostu zanieczyszczeń w wodach odbiornika, co będzie konsekwencją przyłączenia dodatkowych dostawców ścieków do oczyszczalni. Wpłynie to znacząco na poprawę parametrów jakościowych wód w odbiorniku na odcinku narażonym na sumę obecnych wpływów w obrębie jednolitej części wód. Realizacja zadań pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego i pomniejszy negatywny wpływ nieuregulowanej gospodarki ściekami na środowisko. Stan wód JCWP określony jest jako zły. Właściwa eksploatacja urządzeń oczyszczalni, z wykluczeniem sytuacji awaryjnych, gwarantująca oczyszczanie ścieków do wymaganych parametrów, powinna zapewnić poprawę stanu wód odbiornika. Oddziaływanie oczyszczalni na stan wód podziemnych związane jest głównie z zagrożeniem pochodzącym z punkтового zanieczyszczenia wód podziemnych i może zaistnieć jedynie w przypadku wystąpienia nieszczelności w instalacji, rozlania ścieków nieoczyszczonych na powierzchni terenu lub nieodpowiedniego magazynowania osadów ściekowych. Ponadto zanieczyszczenie może wynikać z dopływu zanieczyszczeń z posadzek, obiektów lub dróg wraz z infiltrującymi wodami opadowymi do gruntu z terenu całego zakładu. Podczas eksploatacji oczyszczalni należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wód podziemnych przed skażeniem. Prawidłowe funkcjonowanie instalacji, wraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na utrzymanie porządku, eliminuje ewentualność wycieku substancji niebezpiecznych, czy też ścieków nieoczyszczonych bądź odcieków do gruntu, który stanowi potencjalne zagrożenie dla wód gruntowych i podziemnych. Stosując odpowiednie rozwiązania chroniące środowisko i przy właściwej eksploatacji oczyszczalni można odrzucić prawdopodobieństwo negatywnego wpływu oczyszczalni na wody powierzchniowe i podziemne. Na etapie eksploatacji oczyszczalni ścieków nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na florę, faunę oraz obszary chronione.		Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W celu ochrony oraz poprawy wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami, wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych nie może wpływać na elementy stanu fizykochemicznego i biologicznego wód w żadnej jednolitej części wód powierzchniowych, w stopniu pogarszającym klasyfikację jednolitej części wód powierzchniowych, przeprowadzoną zgodnie z obowiązującymi przepisami. Korzystanie z wód nie może powodować nowego i zwiększać istniejącego zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Korzystanie z wód powinno uwzględniać obowiązek osiągnięcia dobrego stanu oraz zapobieganie pogorszenia stanu części wód.
Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni)	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody			
Projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych)	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody			
Zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacja stacji uzdatniania wody)	OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody			
Rewitalizacja „górznej” części miasta Kazimierza Wielka	Kazimierza Wielka	Poza obszarami chronionymi	Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych będzie miała długoterminowy pozytywny wpływ. Niewielki wpływ będzie miała zwiększona emisja spalin i hałasu ze sprzętu budowlanego, która będzie przemijająca. Gmina Kazimierza Wielka jest na początkowym etapie tworzenia dokumentu Programu Rewitalizacji.	Pozytywny	Na etapie prac rewitalizacyjnych zaleca się utworzenie stref ekotonowych ograniczających antropopresję w obrębie obszarów, minimalizację oddziaływań na te obszary poprzez organizację zapleczy budowy z dala od tych miejsc, minimalną wycinkę drzew i krzewów, wykonaną poza okresem gniazdowania ptaków, zabezpieczenie drzewostanów w sąsiedztwie inwestycji, wykonanie przejść dla zwierząt, wyposażonych w elementy naprowadzające dla płazów, prowadzenie monitoringu przyrodniczego,

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
					nasadzenia drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków charakterystycznych dla siedlisk. Aby zminimalizować zagrożenie dla ptaków, proponuje się wszelkie prace związane z wycinką drzew prowadzić poza okresem lęgowym ptaków przypadającym w terminie od 1 lutego do końca sierpnia. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach.
Wdrożenie elektronicznego systemu płatności parkingowych w Kazimierzy Wielkiej	Kazimierza Wielka	Nie dotyczy	Działanie organizacyjne nie mające wpływu negatywnego na środowisko i jego komponenty. Inwestycja została już zrealizowana, system parkingowy został wykonany. W najbliższym czasie zostanie wdrożony na parkingu mieszczącym się na Rynku Miejskim w Kazimierzy Wielkiej.	Pozytywny	Nie dotyczy
Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju	Solec-Zdrój	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Projekt <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> nie określa skali oraz charakteru podejmowanych w ramach działania prac. Zakłada się głównie działania organizacyjno-inwestycyjne (małe przebudowy, remonty obiektów już istniejących, zakupy inwestycyjne sprzętu i urządzeń). Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe.	Pozytywny	Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające ze szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.
Projekt strategiczny 12 Kompleksowe e-usługi publiczne					
Rozwój e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów, kuracjuszy i przedsiębiorców m.in.: powołanie i budowa uzdrowskiej e-giędzy rolnej, uzdrowskiego portalu internetowego o zdrowiu dla mieszkańców OSI ŚU	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Nie dotyczy	Zadania nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działania organizacyjne. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji ludności i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego.	Pozytywny	Nie dotyczy
Wprowadzenie wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru					
Projekt strategiczny 13 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców					
Przygotowanie terenów inwestycyjnych	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie ma charakter głównie organizacyjny. Strategia nie określa dokładnej lokalizacji ani zadań związanych z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi.	Pozytywny	Nie dotyczy
Utworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora					
Utworzenie Społecznej Rady Przedsiębiorców					
Opracowanie i wdrożenie oferty inwestycyjnej z pakietem zachęt dla inwestorów na terenie OSI ŚU					
Organizacja Uzdrowskich Targów Pracy					
Utworzenie Strefy Ekonomicznej Busko-Zdrój „SEB”					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
<i>Projekt strategiczny 14 Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowiskowych</i>					
Powstanie i rozwój instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu	OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Projekt <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027</i> nie określa dokładnych prac związanych z lokalizacją planowanego instytutu badawczego oraz nie wskazuje budynków, które będzie obejmować zadanie. Niemniej jednak działanie może mieć charakter oddziaływań zarówno pozytywny jak i negatywny, o różnej długości trwania. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. W przypadku powstania nowego budynku należy zaprojektować i wykonać obiekt z dbałością o lokalne zagospodarowanie, tak aby nie zaburzyć ładu przestrzennego. Nowe obiekty będą tak zaprojektowane, aby komponowały się z otoczeniem i były dostosowane architektonicznie do pozostałych obiektów, nie powodując dysharmonii krajobrazu. Dokładna lokalizacja zadania nie jest znana, jednak tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ze względu na konieczność odpowiedniego posadowienia budynku oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny. Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać z powstawaniem odpadów.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy dokonać oględzin budynku pod kątem gniazd ptaków i schronień nietoperzy. W przypadku stwierdzenia występowania ptaków lub nietoperzy w obrębie budynku, dalsze prace należy uzgadniać z RDOŚ.

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 10 Lokalizacja poglądowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*

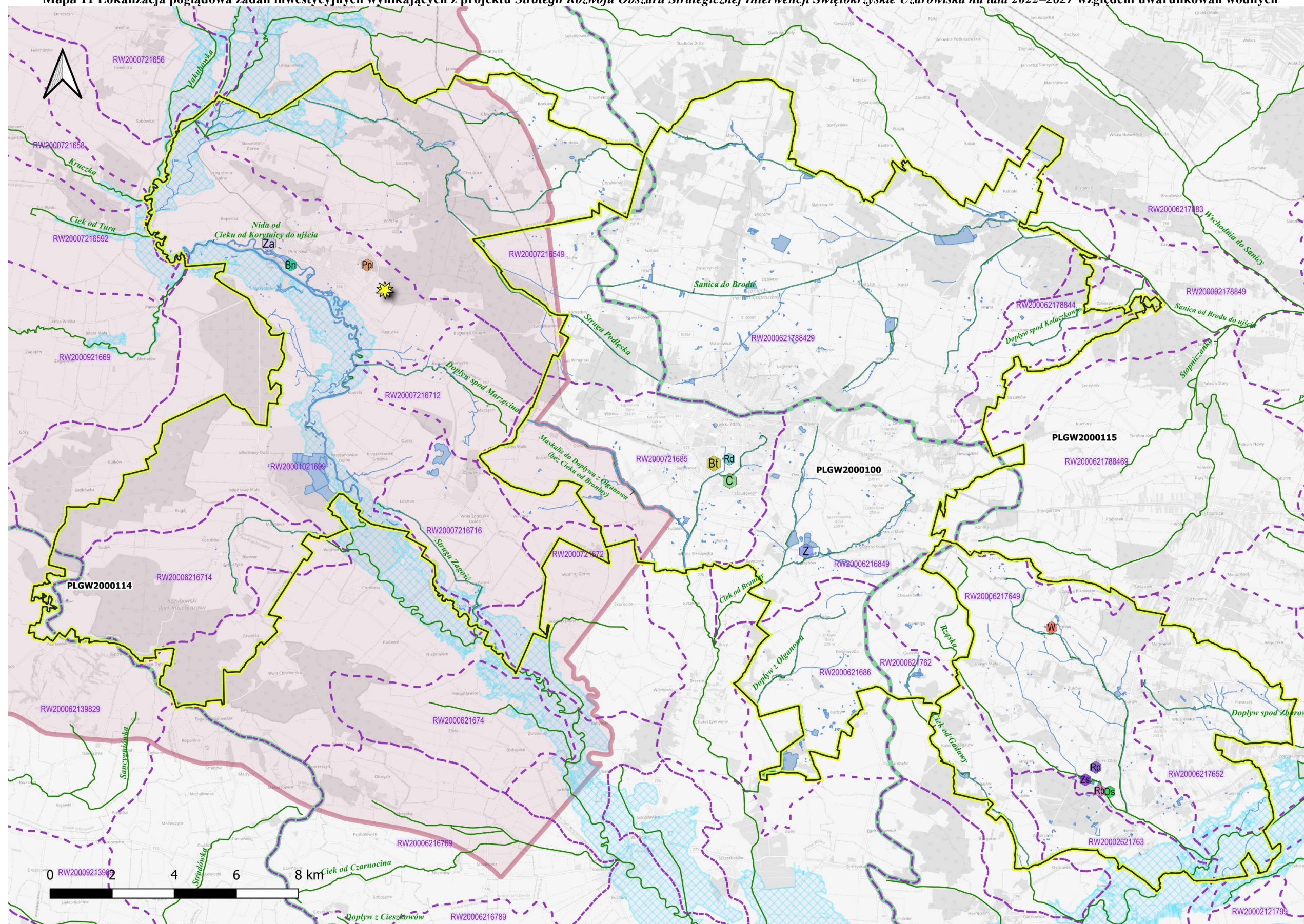
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 9 Legenda do mapy 10: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 względem form ochrony przyrody

LEGENDA		
 OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska		
Wybrane elementy projektów strategicznych - lokalizacja pogładowa		
 Bt	Budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju	 Bn Stworzenie miejsca rekreacji - Bulwary nad Nidą
 C	Centrum Nauk o Wodzie i Siarce	 Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe
 Rb	Rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju	Formy ochrony przyrody
 Rd	Rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju	 Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dolina Nidy
 Rp	Rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju	 Korytarz ekologiczny - Dolina Nidy
 Os	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Solcu-Zdroju	 Pomniki przyrody
 Pp	Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie	<i>Parki Krajobrazowe</i>
 W	Budowa wieży widokowej w Kikowie	 Kozubowski Park Krajobrazowy
 Zs	Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju	 Kozubowski Park Krajobrazowy - otulina
 Z	Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Radzanowie	 Nadnidziański Park Krajobrazowy
 Za	Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą Zalewu Pińczowskiego	 Nadnidziański Park Krajobrazowy - otulina
		 Szaniecki Park Krajobrazowy
		 Szaniecki Park Krajobrazowy - otulina
		<i>Obszary chronionego krajobrazu</i>
		 Chmielnicko-Szydłowski
		 Kozubowski
		 Nadnidziański
		 Solecko-Pacanowski
		 Szaniecki
		<i>Specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000</i>
		 Ostoja Kozubowska
		 Ostoja Nidziańska
		 Ostoja Szaniecko-Solecka
		<i>Rezerwaty przyrody</i>
		 Grabowiec
		 Krzyżanowice
		 Owczary
		 Pieczyska
		 Polana Polichno
		 Skotniki Górne
		 Skowronno
		 Winiary Zagojskie

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 11 Lokalizacja poglądowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 względem uwarunkowań wodnych

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 10 Legenda do mapy 11: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* względem uwarunkowań wodnych

LEGENDA

 OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska

Wybrane elementy projektów strategicznych - lokalizacja pogładowa

 Bt Budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju

 Pk Budowa Parku Zdrojowego w Kazimierzy Wielkiej

 C Centrum Nauk o Wodzie i Siarce

 M Muzeum Kazimierskie w Słonowicach

 Rb Rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju

 Rd Rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju

 Rp Rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju

 Os Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Solcu-Zdroju

 Pp Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie

 W Budowa wieży widokowej w Kikowie

 Zr Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej

 Zs Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju

 Z Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika wodnego w Radzanowie

 Bn Stworzenie miejsca rekreacji - Bulwary nad Nidą

 Za Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiornika Zalewu Pińczowskiego

 Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe

Uwarunkowania wodne

 Główny zbiornik wód podziemnych - Niecka Miechowska (część SE)

 Jednolite części wód podziemnych

 Zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych

 Obszar szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym Q1%

 Wody powierzchniowe

 Jednolite części wód powierzchniowych

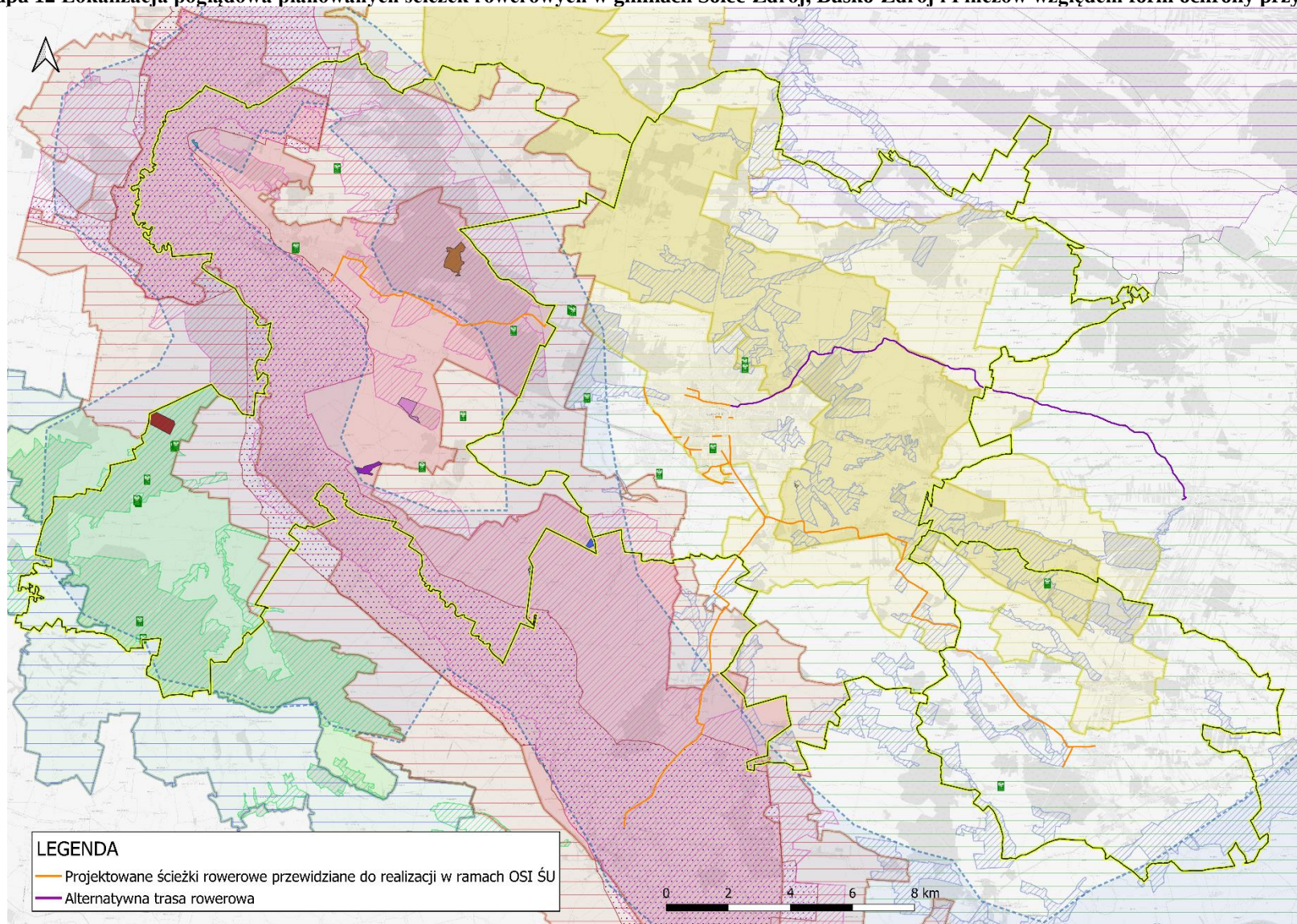
Cieki wodne

 Rzeka

 Strumień, potok lub struga

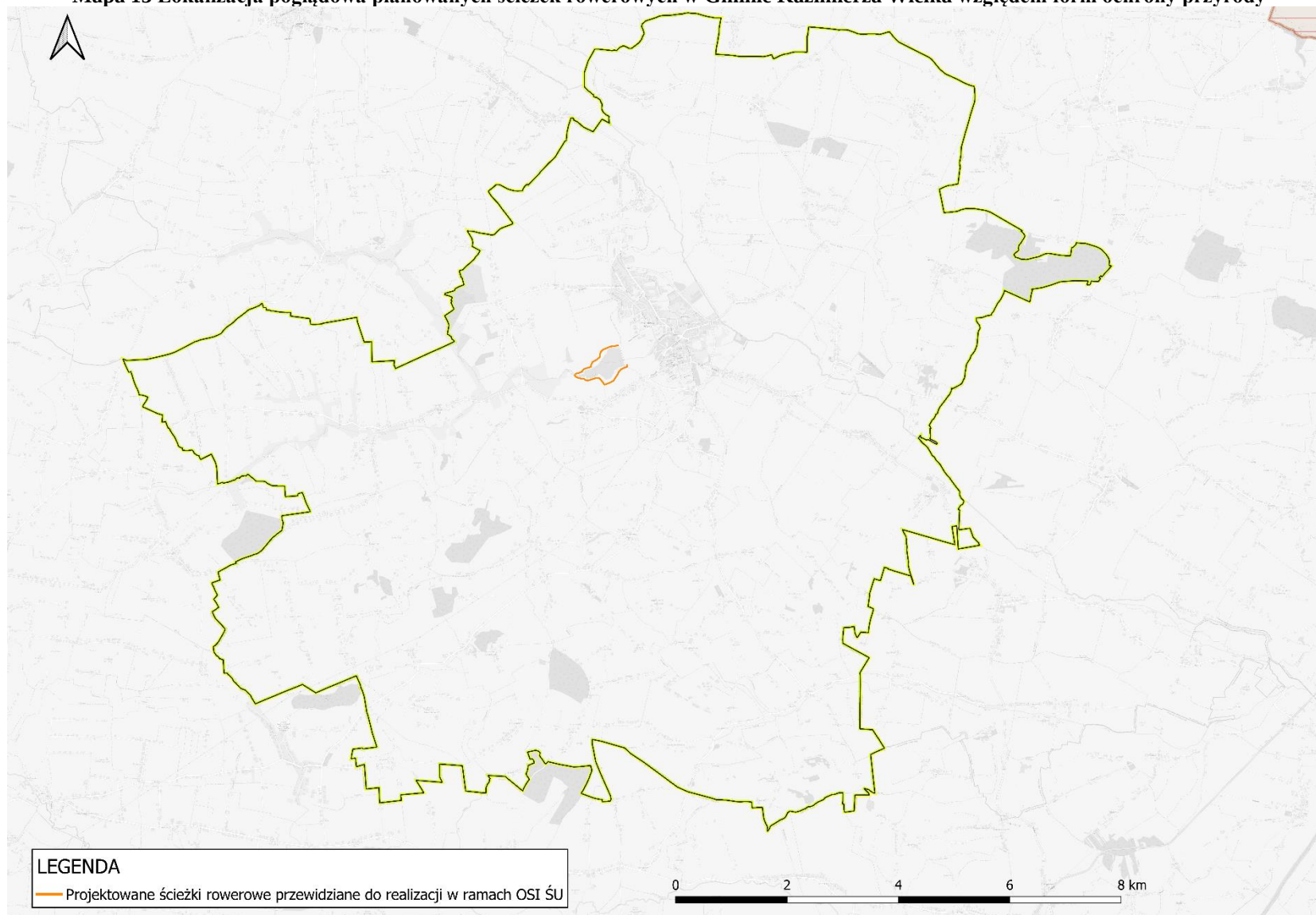
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 12 Lokalizacja pogładowa planowanych ścieżek rowerowych w gminach Solec-Zdrój, Busko-Zdrój i Pińczów względem form ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 13 Lokalizacja poglądowa planowanych ścieżek rowerowych w Gminie Kazimierza Wielka względem form ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* na środowisko, odniesiono się do poszczególnych zadań realizowanych w ramach projektów strategicznych. W stosunku do każdego projektu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na środowisko (wody, powietrze atmosferyczne, klimat, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, bioróżnorodność, zasoby naturalne, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe i dobra materialne.

Realizacja zaproponowanych w projekcie Strategii celów wpłynie korzystnie na stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości. Można uznać, że żadne z wymienionych w Strategii zadań nie będzie zaliczało się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.).

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko mogą zostać zaliczone głównie przedsięwzięcia polegające na budowie nowych obiektów, jeśli zostaną przekroczone progi określone w tym rozporządzeniu. Niemniej w trakcie trwania prac budowlanych zmierzających do wykonania poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wystąpić czasowo ograniczone negatywne oddziaływania na środowisko, które mogą mieć różne natężenie. Będą to jednak oddziaływania przejściowe, a ich ewentualny krótkotrwały wpływ będzie rekompensowany przez uzyskanie wymiernych pozytywnych efektów społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych. Niekorzystne skutki dla niektórych elementów środowiska będą związane przede wszystkim z działaniami inwestycyjnymi z zakresu infrastruktury techniczno-inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie występować zarówno w fazie budowy, jak i eksploatacji.

Zaznaczyć należy, że ujemne skutki dla środowiska w fazie realizacji będą miały charakter przejściowy, krótkoterminowy, a w fazie eksploatacji mogą potencjalnie wywołać trwałe zmiany w środowisku, w tym m.in. przekształcenie krajobrazu – są to inwestycje w infrastrukturę okołodrogową i drogową, rozbudowę lub przebudowę obiektów, zagospodarowanie terenu wokół budynków itp.

Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji mogą wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

4.3.1. Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

W ramach Strategii planowane są działania, które będą wiązać się z ingerencją w bioróżnorodność. Część działań naruszy ją tylko w czasie realizacji Strategii, część przyczyni się do jej całkowitego zaniku w miejscu realizacji zadania. Będzie to związane z rozbudową lub budową nowych obiektów. Na zakres tych prac będzie składać się także uzbrojenie terenów inwestycyjnych. W miejscu na to przeznaczonym bioróżnorodność jest nieliczna i uboga, podobnie jak nieliczne są występujące tam gatunki roślin i zwierząt.

Większość zadań wiążących się z wybudowaniem obiektów przyczyni się do zaniku w miejscu realizacji zadania powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności. W przypadku tych zadań będzie to oddziaływanie miejscowe o niewielkim zasięgu i będzie się odbywać na terenach, gdzie obecnie bioróżnorodność jest bardzo uboga. W przypadku części zadań dotyczących budowy obiektów, zostanie zerwana żyzna warstwa humusu, jednakże będzie ona wywieziona w inne miejsce, wskazane przez gminę. W ramach minimalizacji zadań przyczyniających się do zaniku powierzchni biologicznie czynnej, zostanie urządzona i nasadzona nowa zieleń, krzewy i drzewa wokół tych obiektów. Na etapie realizacji większości z zadań w ramach Strategii, bioróżnorodność zostanie naruszona, jednakże po zakończeniu robót teren zostanie przywrócony do stanu pierwotnego.

Ważnym aspektem mogącym stwarzać problem w fazie eksploatacji budynków, które w ramach Strategii mają zostać przebudowane, może być tzw. efekt lustra wynikający z powstawania w ww. obiektach przeszklonej zabudowy. Jest to niezwykle niebezpieczne zjawisko, w wyniku którego giną tysiące osobników gatunków ptaków występujących w pobliżu miejsca zamieszkania przez człowieka. W celu uniknięcia kolizji ptaków ze szklanymi elementami należy zmniejszać udział przeszkleń w fasadzie, ograniczać liczbę szczelin i otworów, szklane powierzchnie powinny zostać wyposażone we wzory i markery, które sprawiają, że szkło staje się widoczne dla ptaków.

Tereny poddane strategii rozwoju znajdują się poza Specjalnymi Obszarami Ochrony (SOO), wyznaczonymi na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory) oraz

Obszarami Specjalnej Ochrony (OSO), dla których podstawę prawną stanowi Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków), wchodzącymi w skład sieci obszarów Natura 2000.

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej (załącznik 1),
- objęte ochroną częściową (załącznik 2),
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania (załącznik 3),
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (załącznik 4).

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.).

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa:

- gatunki grzybów:
 - objęte ochroną ścisłą;
 - objęte ochroną częściową;
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania;
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w Strategii należy przestrzegać zasad i zaleceń w ww. rozporządzeniu, jak również zasad określonych w art. 51 i 52 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 poz. 916 z późn. zm.), przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących

spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku.

Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska.

Działania wynikające z realizacji projektów strategicznych Strategii OSI ŚU wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną obszaru. Zaliczyć tu można budowę nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek czy liczne zadania związane z poprawą efektywności energetycznej i redukcją gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, które wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną w fazie użytkowania. Wymienione zadania przyczynią się do zminimalizowania produkcji gazów cieplarnianych, co może bezpośrednio wpłynąć m.in. na występowanie gatunków porostów, które są popularnymi bioindykatorami, a tym samym zwiększyć różnorodność biologiczną na terenie OSI ŚU.

Zadania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń nie wpłyną bezpośrednio na funkcjonowanie bioróżnorodności, zwierząt i roślin, jednakże poprawa jakości powietrza atmosferycznego pośrednio będzie pozytywnie oddziaływać na rośliny i zwierzęta.

Zadania dotyczące termomodernizacji również wpłyną na poprawę jakości powietrza na terenie OSI ŚU oraz przyczynią się do zniwelowania efektu cieplarnianego, a tym samym do stworzenia bardziej korzystnych warunków do życia dla licznych gatunków zwierząt, roślin czy grzybów.

Realizacja zadań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków powinna w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Nietoperze są bardziej zagrożone działaniami wynikającymi z planowanych prac budowlanych niż ptaki. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Prace remontowe powinny być prowadzone w czasie bezpiecznym dla ww. zwierząt. Planując wcześniej prace remontowe można w odpowiedniej porze roku (w okresie rozrodu ptaków i nietoperzy czy w okresie zimowania

nietoperzy) dokonać tzw. inwentaryzacji przyrodniczej. Powinna być ona wykonana przez osobę z wiedzą z zakresu biologii i ekologii gatunków, które mogą zamieszkiwać budynki. Wykonanie inwentaryzacji może pomóc zaplanować terminy prac tak, aby zostały przeprowadzone sprawnie i nie były szkodliwe dla zwierząt. Zminimalizuje to także koszty, ponieważ nie będzie ryzyka wstrzymania prac prowadzonych bez zezwolenia czy zapłacenia grzywny z tytułu popełnienia wykroczenia. Zdarzają się też przypadki, że mimo obecności ptaków i nietoperzy wokół budynku, nie jest on przez nie wykorzystywany. Dotyczy to głównie gatunków bytujących na drzewach. Warto więc robić ekspertyzy. Jeśli przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza wykaże obecność miejsc, które mogą zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze (w szczególności szczeliny w elewacji i przestrzeń stropodachu), należy je we właściwym czasie (np. po zakończeniu okresu rozrodu ptaków, po okresie zimowania nietoperzy) zabezpieczyć przed możliwością ich zajęcia w kolejnym sezonie (np. przez zamknięcie wlotu kratką). Jeśli inwentaryzacja potwierdziła obecność zwierząt (fakt odbycia rozrodu ptaków lub nietoperzy bądź zimowania nietoperzy), miejsca takie są siedliskami gatunków, a więc podlegają ochronie prawnej i na ich zabezpieczenie, a docelowo często zniszczenie poprzez trwałe zamknięcie, należy uzyskać zgodę właściwego miejscowo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Po zakończonym remoncie – korzystając z rozstawionych rusztowań – warto zastanowić się nad zawieszeniem kilku skrzynek lęgowych dla jerzyków, wróbli czy nietoperzy. Zwierzęta te są niezwykle pożyteczne w walce z uciążliwymi gatunkami owadów, np. komarów. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

W odniesieniu do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, projekt dokumentu wskazuje zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszenia ubóstwa energetycznego oraz modernizację systemów ciepłowniczych i chłodniczych, co przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania budynków na ciepło, a w efekcie doprowadzi do oszczędności energii i paliw. Ponadto w projekcie dokumentu wymieniono również instalacje OZE. Produkcja energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii słonecznej jest ekologiczna i przyjazna środowisku.

Odnawialne Źródła Energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Przedsięwzięcia poprzez wykorzystanie odnawialnego źródła energii przyczynią się do ograniczenia źródeł konwencjonalnych, które wiążą się z emisją zanieczyszczeń powietrza – wpisują się w działania łagodzące zmiany klimatu.

Należy jednak zaznaczyć, że inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii mogą mieć negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Instalacje fotowoltaiczne mogą potencjalnie zaburzać migrację zwierząt, powodować efekt lustra wody, olśnienia i efekt termiczny. Farmy fotowoltaiczne mają istotny wpływ na wartości wizualne krajobrazu, które wynikają głównie z zajmowania przez te instalacje dużych obszarów w przypadku instalacji naziemnych.

Strategia zakłada likwidację źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi takimi jak m.in. pompy ciepła, budowa instalacji OZE itp. Na obecnym etapie brak jest szczegółowych informacji dotyczących skali przedsięwzięć. Z tego powodu nie jest możliwa ocena oddziaływania tego zadania, gdyż nie są znane kierunki działań i rodzaj technologii, który zostanie wybrany.

Pozostałe zadania wymienione w Strategii to głównie tzw. „zadania miękkie”, które polegają na doksztalcaniu mieszkańców OSI ŚU, rozwoju przedsiębiorczości, budowaniu wizerunku uzdrowskiego i turystycznego itd. Nie będą one wywierały bezpośredniego wpływu na różnorodność biologiczną.

Należy zaznaczyć, iż konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o określone dane projektowe i lokalizacyjne na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych (konkretnych) inwestycji. Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w jak najmniejszym stopniu pogorszyło ono stan środowiska (lub żeby negatywne oddziaływania w ogóle nie wystąpiły).

W ostateczności w sytuacji, gdy niemożliwe jest przeprowadzenie inwestycji w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na gatunki chronione, konieczne jest uzyskanie i przestrzeganie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną.

W celu wyeliminowania potencjalnie negatywnych oddziaływań na środowisko zadań zawartych w projekcie Strategii, należy zastosować następujące działania minimalizujące:

- przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających etap realizacji inwestycji;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;

- w przypadku konieczności przecięcia inwestycją doliny, terenu wodno-błotnego lub korytarza ekologicznego – preferowanie lokalizacji w największym miejscu lub estakadą;
- na etapie budowy stosowanie odpowiednich zabezpieczeń koron, pni i systemów korzeniowych drzew.

4.3.2. Klimat, powietrze atmosferyczne

Spośród działań zawartych w Strategii można odnaleźć zarówno takie, które wpłyną pozytywnie na powietrze i klimat, jak również takie, których realizacja przyczyni się do pogorszenia tych komponentów środowiska.

Działania, które wpłyną pozytywnie na panujący klimat i powietrze to:

- budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek;
- działania związane z budową lub rozbudową instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepła z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii;
- działania związane ze wspieraniem efektywności energetycznej i redukcji gazów cieplarnianych;
- działania związane ze wspieraniem przystosowania się do zmian klimatycznych i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi, np. adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury;
- likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.;
- działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, tj. kampanie edukacyjne.

Dzięki termomodernizacji budynków zmniejszy się zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych i mniejszymi emisjami dymów (głównie CO₂) do atmosfery. Modernizacja kotłowni i systemów grzewczych znacznie podwyższy sprawność tych urządzeń, co również będzie miało odzwierciedlenie w mniejszym zużyciu energii. Mniejsze zapotrzebowanie na ciepło wiąże się z mniejszym spalaniem paliw, a co za tym idzie – zmniejszą się emisje gazów i pyłów do atmosfery, powodujące zmiany panującego klimatu. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania energii słonecznej pozwoli spotęgować efekt.

W dokumencie znajdują się zadania, których realizacja może mieć negatywny wpływ na jakość powietrza na terenie OSI, jednak jedynie w fazie prac budowlanych, a po ich realizacji negatywne oddziaływania na środowisko nie będą wyczuwalne. Będzie to emisja pyłów powstałych w wyniku pracy maszyn budowlanych. Do tej grupy działań należą m.in.: budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek, wszelkiego rodzaju rozbudowy/ budowy budynków i parków zdrojowych, zagospodarowanie na cele turystyczne przyległych terenów wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych. Należy podkreślić, że budowa sieci tras rowerowych to zadanie, które w fazie eksploatacji wpłynie w znacznym stopniu na poprawę jakości powietrza, ponieważ zachęci wielu mieszkańców, turystów i kuracjuszy OSI ŚU do poruszania się za pomocą roweru zamiast samochodu, który jest jednym z głównych źródeł niskiej emisji do atmosfery. Zmiana środka transportu na ekologiczny wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie OSI ŚU, co w dalszej konsekwencji spowoduje poprawę jakości pozostałych komponentów środowiska.

W ramach Strategii planuje się takie zadania, które mogą wiązać się z dodatkową emisją. Działania te są związane z budową nowych budynków. Istnieje ryzyko, że jeśli budynki będą ogrzewane w sposób tradycyjny, czyli za pomocą spalania paliw energetycznych, będą emitowane dymy do atmosfery. Obecnie na tym etapie nie są znane szczegółowe rozwiązania technologiczne, w związku z tym trudno jest ocenić skalę uciążliwości tych zadań.

W przypadku budowy obwodnicy miasta Busko-Zdrój można wymienić skutki zarówno pozytywne, jak i negatywne. Pewne jest, że budowa obwodnicy przesunie emisję gazów z terenów miasta poza jego obręb, jednak fakt, że płynność ruchu pojazdów ulegnie poprawie zmniejszając emisję, a także to, że przedsięwzięcie będzie oddziaływać na mniejszy procent ludności, daje podstawę do zakwalifikowania przedsięwzięcia do działań pozytywnie oddziałujących na powietrze.

Według pomiarów ujętych w raporcie *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021*, na terenie OSI ŚU zanotowano na niewielkim obszarze przekroczenie poziomu pyłu PM₁₀ oraz PM_{2,5}. Planując realizację działań ujętych w Strategii należy stosować się do *Uchwały nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”*. W Programie znajduje się Plan działań krótkoterminowych (PDK), które posłużą do polepszenia jakości powietrza na terenie OSI ŚU.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta

wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Część działań ujętych w Strategii OSI ŚU będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące budowę dróg i ścieżek rowerowych, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Z uwagi na charakter uzdrowiskowy gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój oraz potencjał rozwojowy w zakresie uzdrowiskowym gmin Kazimierza Wielka i Pińczów należy dążyć do tego, by realizowanie nowych zadań nie wiązało się ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń, w tym niskiej emisji do powietrza. Jednocześnie należy skrupulatnie eliminować obecne problemy na terenie gminy, takie jak:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej;
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców;
- eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy;
- duże straty energii cieplnej spowodowane złym stanem technicznym budynków;

- emisja pochodząca z zanieczyszczenia drogi oraz jej okolicy;
- emisja powstająca w trakcie prac budowlanych;
- niedostosowanie instalacji i urządzeń przemysłowych i energetycznego spalania paliw do obowiązujących standardów emisyjnych i imisyjnych;
- niski poziom życia ludności;
- niski poziom wiedzy ekologicznej.

Pozostałe z zadań w ramach Strategii nie powinny wiązać się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, mogącymi powodować zmiany lokalnego klimatu.

4.3.3. Ludność

Realizacja przewidzianych w Strategii projektów i działań wpływa również na ludzi – ich zdrowie lub jakość życia. Człowiek jest częścią środowiska, silnie na nie oddziałuje, ale również jest od niego w wysokim stopniu uzależniony. W większości wypadków, gdy presja na inne komponenty środowiska maleje, również pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Natomiast, gdy rośnie presja na środowisko, pojawia się również negatywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w różnym stopniu uzależniony jest od poszczególnych komponentów środowiska. Odporność ludzi na zaburzenia w środowisku ma charakter osobniczy, zależny od komponentu środowiska i często ma charakter subiektywny. Zwykle najsilniej odczuwane są zmiany jakości powietrza oraz wody. W zależności od tempa zmian (pogarszania stanu), oddziaływanie to jest zauważalne szybko lub jest odroczone w czasie. Może powodować zaburzenia funkcjonowania organizmu lub wywoływać choroby. Możliwe jest również, że presja wywierana na środowisko powoduje mniej zauważalne oddziaływanie na ludzi – wywołuje stres, którego podłożem może być np. przybywanie w hałasie, odczuwanie wibracji, zaburzenia przestrzeni, brak dostępności do terenów rekreacyjnych i wiele innych. W związku z powyższym oddziaływanie na człowieka jest sumą ważoną oddziaływań na inne komponenty środowiska.

W ramach Strategii OSI ŚU będą prowadzone zadania ukierunkowane głównie na rozwój lecznictwa uzdrowiskowego, turystyczny, jak również gospodarczy i społeczny. Wszelkie działania w tych sferach wpłyną pozytywnie na ludność.

Realizacja przedsięwzięć Strategii wpłynie na aktywizację mieszkańców oraz ułatwi im rewitalizację społeczną. Umożliwi przyjemne spędzanie czasu wolnego nie tylko mieszkańcom, ale również osobom odwiedzającym gminę w ramach leczniczych bądź turystycznie. Realizacja działań w sferze przestrzeni i gospodarki wpłynie bezpośrednio na wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców, kuracjuszy i turystów, natomiast konkretne

działania społeczne dotyczyć będą rozwoju zasobów ludzkich, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Realizacja projektu wpłynie na pobudzenie wzrostu społeczno-gospodarczego. Powstaną nowe przedsiębiorstwa oraz nowe miejsca pracy, co wpłynie na zmniejszenie się bezrobocia, poprawie ulegną warunki ekonomiczne mieszkańców obszaru. Realizacja zadań w sektorze przestrzennym wpłynie na poprawę wizerunku OSI ŚU w oczach kuracjuszy, turystów i mieszkańców.

Wszystkie projekty i działania zawarte w Strategii wpłyną pozytywnie na jakość życia mieszkańców OSI ŚU. Warto wspomnieć o projektach: *Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców*, *Kompleksowe e-usługi publiczne* oraz *Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców*, które są skierowane bezpośrednio na ludność OSI ŚU. Zawierają one m.in. zadania: *Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru poprzez m.in. organizację kursów zawodowych i szkoleń*, *Rozwój e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy i przedsiębiorców m.in. powołanie i budowa uzdrowskiej e-giędzy rolnej, uzdrowskiego portalu internetowego o zdrowiu dla mieszkańców OSI ŚU, wprowadzenie wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru, utworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora oraz organizacja Uzdrowskich Targów Pracy*. Wymienione zadania przyczynią się do rozwoju ludności, a tym samym rozkwitu gmin OSI ŚU.

Zadania związane z komunikacją również będą wpływać pozytywnie na ludność OSI ŚU. Należy tu wymienić m.in.: *budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowę obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury oraz budowę nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek*. Zwiększenie udziału transportu rowerowego wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie OSI ŚU, co może prowadzić do zmniejszenia udziału chorób płuc czy układu krążenia wśród mieszkańców terenu OSI. Dodatkowo budowa sieci tras rowerowych będzie ułatwiać korzystanie z alternatywnego transportu oraz stanie się ciekawą opcją spędzania czasu wolnego. Każda aktywność fizyczna w ciągu dnia ma dla człowieka olbrzymie znaczenie oraz usprawnia pracę układu krążenia, układu ruchu, poprawia stan psychiczny oraz ogólną sprawność fizyczną, w związku z czym wymienione zadania przyniosą jedynie pozytywne skutki dla ludności OSI ŚU.

Strategia zawiera wiele zadań związanych z budową, rozbudową czy modernizacją ważnych obiektów i przestrzeni publicznych na terenie OSI ŚU. Są to m.in. *rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju, rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju, budowa Muzeum*

Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu, zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych, likwidacja barier architektonicznych, oznakowanie obiektów gminnych (wewnętrzne i zewnętrzne) dla potrzeb związanych z dostępnością Osób dysfunkcyjnych. Zadania te będą się wiązały z chwilowymi niedogodnościami/ uciążliwościami. tj.:

- uciążliwości ze strony klimatu akustycznego od transportu i dostawy materiałów stosowanych głównie w pracach remontowych;
- pylenia i wibracje od pojazdów budowy (koparki, spychacze, cementowozy, samochody ciężarowe i dostawcze);
- zwiększone zagrożenia wypadkami od ruchu pojazdów, na drodze dojazdowej do placu budowy;
- uciążliwości zapachowe.

Wszystkie wymienione uciążliwości będą miały charakter pośredni, krótkotrwały i odwracalny. Ważnym aspektem jest to, że po zakończeniu prac remontowych oddziaływania na ludność spowodowane realizacją tego zadania będą jedynie korzystne. Można tu wymienić:

- uzyskanie ciekawego miejsca z nowoczesną infrastrukturą do spędzania czasu wolnego;
- ułatwienie osobom starszym i niepełnosprawnym dostępności.

Zadanie polegające na wymianie oświetlenia ulicznego będzie wiązało się z uciążliwościami akustycznymi jedynie podczas trwania prac. Po ich zakończeniu uciążliwości ustąpią, a pozytywnym wpływem realizacji tego zadania na mieszkańców OSI ŚU będzie redukcja niskiej emisji, a tym samym poprawa jakości powietrza na terenie OSI ŚU wpływająca na wyższą jakość życia.

Zadania tj.: *działania podnoszące ogólną wiedzę w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię oraz prowadzących do jej oszczędzania oraz działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców tj. kampanie edukacyjne* wywra pośredni pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska. Lokalna społeczność poprzez właściwą edukację nauczy się racjonalnie postępować, aby nie dopuścić do zanieczyszczenia środowiska, co przyczyni się do poprawy jego jakości oraz zdrowia mieszkańców i osób odwiedzających OSI ŚU. Ludność będzie żyła przyjemniej i bezpieczniej w czystym otoczeniu, bez ryzyka zachorowania poprzez skażenie środowiska. Oddziaływania te będą długoterminowe i stałe.

W związku z powyższym stwierdza się, że działania w ramach Strategii wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności i jakość życia mieszkańców.

4.3.4. Wody

Zgodnie z ustawą OOS, negatywny wpływ na możliwość osiągnięcia przez jednolite części wód celu środowiskowego jest przesłanką do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a tym samym zgody na realizację przedsięwzięcia. Wydaje się zatem, że prawidłowo przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko skutecznie eliminuje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na cele ochrony wód.

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii OSI ŚU nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych, gdyż są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Projekt Strategii OSI ŚU zawiera liczne działania wynikające z projektów strategicznych, które wpłyną pozytywnie na stan wód podziemnych i powierzchniowych. Są to: *działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców tj. kampanie edukacyjne, adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury, rozwój retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy systemowe, niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszaniu skutków powodzi i suszy, zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi), rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój, budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych, rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią), rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni), projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych), zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz*

z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacją stacji uzdatniania wody).

Wprowadzenie ekologicznego przemieszczania się związanego ze zwiększeniem ilości odcinków ścieżek rowerowych oraz wszystkie działania związane z edukacją społeczeństwa w temacie wykorzystania ekologicznych środków transportu spowodują zmniejszenie niskiej emisji, a tym samym wzrost jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie OSI ŚU. Wszystkie działania, które będą mieć pozytywny wpływ na wody, będą mieć charakter długoterminowy. Bezpośrednio największe korzyści dla wód powierzchniowych i podziemnych przyniesie realizacja działań polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji, przebudowie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz rozwoju infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych. Podobne oddziaływanie niosą ze sobą działania związane z monitoringiem i minimalizacją strat wody. Pozytywnie oddziaływać na wody będą działania związane z przeciwdziałaniem występowania powodzi. Jednym z wielu skutków powodzi jest zanieczyszczenie wód, m.in. zawiesinami, substancjami biogennymi, ściekami, metalami ciężkimi i szkodliwymi substancjami organicznymi.

Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej będą prowadziły do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbraniami prowadzącymi do powodzi.

Zadania związane z rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w fazie realizacji mogą wywierać negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz rośliny – jest to związane z prowadzeniem prac budowlanych. Jednak oddziaływanie bezpośrednie będzie krótkoterminowe, a realizacja zadania będzie miała bardzo korzystny, bezpośredni i długoterminowy wpływ na wody, jak również będzie wpływać pośrednio w sposób pozytywny na ludzi i bioróżnorodność poprzez poprawę jakości środowiska.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest sektor energetyczny. Co za tym idzie, projekty poprawiające wydajność ciepłą oraz promujące oszczędzanie energii i zwiększenie udziału energii odnawialnej będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez ingerencje w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. Ponadto do wód podziemnych mogą przedostawać się różnego rodzaju zanieczyszczenia, jednak nie powinny wpłynąć znacząco na ich jakość. Podczas użytkowania dróg zanieczyszczenia przedostają się do wód w wyniku infiltracji z wodami opadowymi i roztopowymi. Podstawą ochrony przed

tego typu zanieczyszczeniami jest zastosowanie systemów odwodnień, które umożliwiają, w normalnych warunkach eksploatacji, absorpcję węglowodorów ropopochodnych. Chemizm wód ulega zmianom głównie za sprawą rozpuszczalnych w wodzie soli, które migrują do ekosystemów wodnych. Oddziaływania te będą pośrednie i długotrwałe. Realizacja działań infrastrukturalnych może pociągać za sobą szereg negatywnych oddziaływań na etapie budowy konkretnych inwestycji, takich jak odwadnianie wykopów, skutkujące obniżeniem zwierciadła wody podziemnej oraz infiltracją zanieczyszczeń z terenu budowy do ziemi i wód gruntowych. Oddziaływania te jednak będą mieć charakter lokalny i krótkotrwały.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisuje się w cele środowiskowe wskazane w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*. Dokument ten został przyjęty *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911)⁸⁵. Zgodnie z *Aktualizacją Programu wodno-środowiskowego kraju* wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując, realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia

⁸⁵ Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r.

nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników na ścieki w obszarze OSI ŚU.

W projekcie Strategii OSI ŚU zaplanowane zostało zadanie dotyczące rozwoju retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza o naturalne mechanizmy ekosystemowe. Biorąc pod uwagę, że zadanie ma charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej, dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych może bezpośrednio, ale krótkotrwale, wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na wody. Zachowanie naturalnego stanu wód oraz renaturyzacja wód zmienionych przez działalność człowieka wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania. Efektem zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód.

Reasumując, realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

Działania tj.: *zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobiegać podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi)* oraz *niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszaniu skutków powodzi i suszy* – nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na wody. Realizacja tych działań będzie wpływać na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Pewne negatywne oddziaływanie może wystąpić, ale będzie ono związane jedynie z fazą realizacji poszczególnych inwestycji. Po zakończeniu tych projektów należy spodziewać się pośrednio poprawy jakości wód poprzez ograniczenie niekontrolowanych spływów w trakcie wezbrań. Oddziaływania negatywne na środowisko wodne mogą się wiązać z przywracaniem drożności oraz rewitalizacją cieków. Działania te powodować mogą nienaturalny reżim hydrologiczny poprzez zmianę rytmu stanów wód

w rzekach oraz mogą powodować zmiany prędkości nurtu cieków. Prędkość nurtu wpływa z kolei na intensyfikację erozji i pogłębianie dna. Wycinka drzew i krzewów wzdłuż cieków i rowów powoduje, że wody szybciej się nagrzewają, co prowadzi do spadku zawartości tlenu, a to z kolei może doprowadzić do wycofywania się z rzeki szeregu organizmów. Ograniczenie lub brak obudowy biologicznej cieków sprzyja intensywniejszym wpływom powierzchniowym z pól ornych wraz z chemicznymi środkami ochrony roślin, co niekorzystnie wpływa na jakość wód i gatunki w nich bytujące.

W granicach Gminy Busko-Zdrój, w jej zachodniej części, znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 409 Niecka Miechowska (SE) i jego strefy ochronnej, który uznawany jest za zbiornik o zmiennej wydajności, jednak posiada wody stosunkowo dobrej jakości.

Żadne z planowanych zadań w ramach Strategii nie znajduje się w pobliżu ani bliskim sąsiedztwie GZWP, ujęć wody i ich stref ochronnych.

Zadania planowane do realizacji w ramach Strategii nie wpłyną na wody powierzchniowe oraz podziemne, gdyż żadne z nich nie wiążą się z dodatkowym wytwarzaniem i wprowadzaniem zanieczyszczeń (ścieków, odpadów) do wód i gruntu, które mogłyby pogorszyć stan czystości cieków naturalnych i wód podziemnych.

Biorąc pod uwagę z jednej strony rodzaj i zakres zadań przewidzianych do realizacji w projekcie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, a z drugiej – ww. potencjalne zagrożenia dla stanu wód zlewni, w których położony jest obszar, należy stwierdzić, iż brak jest podstaw, by planowane działania zaliczyć do kategorii inwestycji, które mogą w sposób trwały i nieodwracalny wpłynąć na pogorszenie stanu ilościowo-jakościowego ekosystemów wodnych na przedmiotowym obszarze.

Dodatkowo zadania określone w analizowanym dokumencie, których lokalizację da się określić czy przybliżyć, nie będą realizowane w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych. W związku z tym nie są sprzeczne z przepisami dotyczącymi stref ochronnych, ze szczególnym uwzględnieniem nakazów obowiązujących na terenach ochrony bezpośredniej oraz zakazów, ograniczeń i nakazów obowiązujących na terenach ochrony pośredniej.

Analiza ustaleń ocenianego dokumentu pozwala na stwierdzenie, że nie będzie on generować negatywnego oddziaływania na środowisko wód powierzchniowych i podziemnych oraz nie będzie kolidować z polityką ochrony wód. Nie stwierdzono ryzyka kolizji ocenianego dokumentu z celami środowiskowymi wynikającymi z *Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego*

działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej). Cele te wskazują m.in. na nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę, poprawę i przywrócenie dobrego stanu wód, a także na promowanie zrównoważonego korzystania z wód opartego na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych. Oceniany projekt Strategii nie zawiera ustaleń, które mogłyby zagrozić realizacji tych celów.

Przedstawione w niniejszym podrozdziale tezy oparte są na założeniu, że na etapie planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć zostanie zapewniony wysoki stopień dbałości o wymagania ochrony środowiska. Może to być zweryfikowane przede wszystkim na etapie postępowań administracyjnych (w tym w szczególności w ramach tych postępowań, którym towarzyszy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko) powiązanych z merytoryczną środowiskową oceną konkretnego działania lub przedsięwzięcia. Natomiast ustalenia *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* nie kolidują z koniecznością zachowania odpowiedniego poziomu ochrony wód powierzchniowych.

4.3.5. Powierzchnia ziemi, krajobraz

Znaczna część działań ujęta w Strategii wpłynie w mniejszym bądź większym stopniu na powierzchnię ziemi i krajobraz. Następstwami tego będą zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne.

Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać z zadań związanych z poprawą estetyki przestrzeni publicznej, a także działań dotyczących, m.in. termomodernizacji budynków, rewitalizacji „górną” części miasta Kazimierza Wielka, innowacyjnych rozwiązań w zakresie poprawy klimatu (np. adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury).

Wśród działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Do zadań takich można zaliczyć m.in. budowę dróg i ścieżek rowerowych, budowę lub modernizację sieci wodnych i kanalizacyjnych, budowę lub rozbudowę budynków.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (*Zalecenie CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej*): „Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić

jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany”⁸⁶.

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowie ścieżek rowerowych powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany obiekt w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak, z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Budowa obwodnicy może powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na jej rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej/wiejskiej.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii OSI ŚU zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

W projekcie Strategii OSI ŚU zaplanowane zostały zadania dotyczące rozwoju retencjonowania wody. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej, dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale, wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny

⁸⁶ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 6 lutego 2008 roku.

wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

Realizacja zadań w ramach Strategii powinna wiązać się z racjonalnym gospodarowaniem odpadów. Należy na etapie projektowania podjąć takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia. Należy dążyć do realizacji celów i zadań zawartych w projekcie *Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2022–2028*. Cele w zakresie gospodarki odpadami, a także kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami są uwzględnione w ww. planie odpowiednio w 5. i 6. rozdziale.

W Strategii nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji, ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym należy zachować szczególne środki ostrożności. Zgodnie z *Ustawą z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) nie przewiduje się wprowadzenia do gruntu lub wód żadnych ścieków, bez uprzedniego ich oczyszczenia.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi należą:

- stosowanie odpowiedniego systemu odwodnienia, uniemożliwiającego przedostanie się szkodliwych substancji do gleb;
- nasadzenia wzdłuż dróg pasów zieleni izolacyjnej wielopiętrowej, składającej się z odpowiednich gatunków krzewów i drzew liściastych i iglastych zimozielonych;
- ograniczenie do minimum zasilania środkami zimowego utrzymania dróg;
- zastosowanie materiałów, które umożliwią chociaż częściowe przesiąkanie wody do gruntu (w przypadku chodników, ścieżek rowerowych, torowisk itp.);
- rozsądne wykorzystywanie materiałów budowlanych;
- powtórne wykorzystanie odpadów np. destruktu;
- unikanie zbędnego przekształcenia rzeźby terenu.

4.3.6. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze OSI ŚU jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego) na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni.

Działania podejmowane w ramach Strategii powinny uwzględniać obowiązujące normy emisji hałasu ujęte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz.U. z 2014 r. poz. 112).

Działania polegające na budowie nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowie obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury przyczynią się do obniżenia emisji hałasu. Przekonując mieszkańców do rowerów i transportu publicznego zmniejszy się przyrost ilości samochodów. Budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój przyczyni się do zmniejszenia poziomu hałasu na terenie miasta, odciążając je z ruchu samochodowego, przenosząc go poza jego granice. Ponadto ekrany ochronne oraz nowe drzewostany w pobliżu dróg będą stanowiły barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny.

Znaczące grupy przedsięwzięć zawartych w Strategii tworzą inwestycje polegające głównie na zadaniach budowy lub rozbudowy obiektów. Prace w ramach realizacji tych zadań będą źródłem hałasu związanego z pracą ludzi i maszyn. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, występujące tylko w porze dziennej i odwracalne. Aby ograniczyć emisję hałasu do środowiska, w miarę możliwości będą stosowane maszyny o najlepszych parametrach w tym zakresie.

Działanie polegające na organizacji imprez oraz wzbogacenie repertuaru imprez kulturalnych może na etapie eksploatacji być źródłem hałasu. Będzie to związane z nagromadzeniem dużej ilości ludności oraz zastosowaniem sprzętu nagłaśniającego. Oddziaływanie to będzie występować tylko w trakcie organizowanych imprez masowych.

W zadaniach przewidzianych do realizacji w ramach Strategii nie przewiduje się żadnych działań, które będą powodować promieniowanie elektromagnetyczne (nie będą montowane linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe itp.). Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że realizacja celów Strategii nie wpłynie w żaden sposób na środowisko w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

4.3.7. Zasoby naturalne

Zasoby naturalne są to wszelkie występujące na Ziemi naturalne dobra możliwe do wykorzystania przez człowieka. Dzieli się je na:

- zasoby odnawialne – uzupełniane w sposób ciągły lub sezonowo, np. roślinność, zwierzęta;
- zasoby nieodnawialne – ich ilość jest ograniczona, przez co mogą one ulec wyczerpaniu, np. węgiel kamienny, ropa naftowa;
- zasoby częściowo odnawialne – np. gleby, woda.

W Strategii planowane są działania przyczyniające się do zwiększenia wykorzystania zasobów naturalnych. Działania te są związane z poszerzeniem zakresu funkcji uzdrowskich gmin OSI ŚU poprzez budowę nowych oraz rozbudowę istniejących obiektów leczniczych opartych na lecznictwie naturalnym.

Zadania polegające na wykonaniu odwiertów i budowie otwartych basenów termalnych i mineralnych wykonane w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami i normami może nieść ze sobą negatywne skutki środowiskowe. Eksploatacja energii geotermalnej powoduje poważne problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalniających się z geopłynu.

W skali lokalnej instalacje geotermalne oddziałują na środowisko poprzez obniżenie temperatury ośrodka, z którego jest czerpane ciepło. Spadek temperatury przypowierzchniowych warstw gruntu, w wyniku niektórych systemów bazujących na niskotemperaturowej energii tych gruntów, może powodować szkody w środowisku glebowym, związane ze skróceniem okresu wegetacyjnego lub nawet niszczeniem szaty roślinnej.

Ryzyko zanieczyszczenia środowiska wiąże się również z nieszczelnością otworów geotermalnych i dotyczy szczególnie wód wysokozmineralizowanych, które w przypadku wycieku do wód gruntowych mogą powodować ich zanieczyszczenie.

Chęć kreowanie i promowania OSI ŚU na szczeblu nie tylko krajowym, ale również międzynarodowym, wymaga podjęcia powyższych działań opierających się na poszerzeniu oferty uzdrowskiej.

Pozytywne oddziaływanie na środowisko glebowe będzie realizowane poprzez zadania związane z ochroną walorów przyrodniczych oraz zwiększaniem zdolności retencyjnych. Działania powinny przynieść pozytywny efekt także w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych oraz wpłyną pozytywnie na klimat. Pozytywny wpływ na

powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do głęb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce. Zdecydowanie wpłyną one pozytywnie na powierzchnię ziemi i pozwolą niwelować negatywne zjawiska także w innych elementach środowiska (np. wody, zasoby przyrodnicze).

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będzie termomodernizacja budynków, zmiana sposobu ogrzewania budynków oraz zwiększenie udziału rowerów w komunikacji na terenie OSI ŚU.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii OSI ŚU możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobycia surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

Wszystkie użyte do budowy surowce, minerały, woda, paliwa i energia będą wykorzystywane zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami.

Szereg działań ujętych w Strategii wpłynie w pozytywnym lub negatywnym stopniu na zasoby naturalne. Planowane są zadania, które przyczynią się do ochrony zasobów, jak np.:

- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności;
- opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu;
- adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury;
- niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej, służących zmniejszaniu skutków powodzi i suszy;
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi);
- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią).

Wszystkie z powyższych działań wpłyną pozytywnie na jakość i wielkość zasobów naturalnych, przyniosą pozytywne skutki oraz ograniczą eksploatację.

Realizacja ustaleń Strategii nie będzie skutkować oddziaływaniem na zasoby naturalne i dobra materialne. Nie spowoduje eliminacji udokumentowanych zasobów naturalnych dopuszczonych do eksploatacji na zasadach określonych prawem. Dotyczy to także dóbr materialnych.

4.3.8. Dobra materialne, zabytki

W Strategii planuje się takie przedsięwzięcia, które będą się wiązały z ingerencją w obiekty materialne i zabytkowe, są to:

- rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju;
- rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju;
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego;

- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych, w tym modernizacja ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej oraz Pińczowie;
- rozwój bazy uzdrowskiej wraz z infrastrukturą;
- rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju;
- likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.;
- rewitalizacja „górnej” części miasta Kazimierza Wielka;
- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią);
- rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju;
- opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu;
- adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury;
- rozwój potencjału służb publicznych, w tym monitoring i wyposażenie służb ratunkowych;
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi).

Działania wyznaczone w projekcie Strategii OSI ŚU mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Znaczna grupa działań ujęta w Strategii przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora transportowego oraz komunalno-bytowego. Mniejsze stężenie zanieczyszczeń w powietrzu spowolni proces niszczenia elewacji budynków. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia

z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Większość działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii wpłynie pozytywnie na dobra materialne, między innymi poprzez podniesienie atrakcyjności turystycznej OSI ŚU, wygospodarowanie i urządzenie miejsc przeznaczonych do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, budowę obiektów infrastruktury turystycznej, uzdrowskiej i rekreacyjnej.

4.3.9. Obszary chronione, Natura 2000

OSI ŚU położony jest w obrębie obszarów chronionego krajobrazu. Na obszarze znajdują się także obszary szczególnej ochrony tj. rezerwaty, pomniki, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla celów i przedmiotów ochrony obszarów chronionych, w tym sieci Natura 2000, oraz ich integralności są działania prowadzone bezpośrednio na ich terenie. Część inwestycji planowanych w ramach Strategii będzie realizowana na terenach chronionych. Przy wykonywaniu tych inwestycji zostaną uwzględnione zakazy wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.):

- dla rezerwatów przyrody wymienionych w art. 15, ust. 1;
- dla parków krajobrazowych wymienionych w art. 17, ust. 1;
- dla obszarów chronionego krajobrazu wymienionych w art. 24, ust. 1;
- dla pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wymienionych w art. 45, ust. 1;
- w stosunku do stref ochrony – art. 60 ust. 6.

Duża część OSI ŚU jest pokryta przez obszary chronionego krajobrazu. Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.). Wśród zadań ujętych w Strategii, do inwestycji celu publicznego należą następujące zadania:

- rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju;
- Centrum Nauki o Wodzie i Siarce z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju;
- Wieża Widokowa w Kikowie;
- Uzdrowskie Ogrody Deszczowe w Busku-Zdroju;
- Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie;

- Park Zdrojowy w Kazimierzy Wielkiej;
- rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju;
- budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek;
- budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu;
- zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych w Radzanowie, Solcu-Zdroju oraz na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej, a także przy Zalewie Pińczowskim;
- rozwój bazy uzdrowskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju;
- rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju;
- wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie;
- przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowskie i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów;
- przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowskie i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej;
- budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalnictwa położone na obszarze chronionego krajobrazu. Powyższe inwestycje nie będą dotyczyć zakazów określonych dla ww. form ochrony przyrody. Jednakże należy ograniczyć do minimum ingerencję działań Strategii na obszary chronione.

Zadania ze znaną lokalizacją realizowane będą na obszarach przekształconych antropogenicznie, w większości na terenach gęsto zaludnionych w centralnych częściach miejscowości. Zadania charakteryzuje niewielka skala oddziaływania pośredniego, a ich wpływ będzie mieć charakter lokalny.

W związku z powyższym, wyżej wymienione zadania nie podlegają zakazom obszarów chronionych, więc jeżeli trasa planowanej ścieżki rowerowej miałaby przebiegać przez obszar chronionego krajobrazu, to realizacja takiego zadania jest możliwa i zgodna z prawem.

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko wymagają przeprowadzenia oddzielnej procedury środowiskowej, która będzie miała na celu dokładne

przeanalizowanie ww. oddziaływań przedsięwzięć na środowisko. Na obecnym etapie można jedynie stwierdzić prawdopodobne oddziaływania ww. projektów na cenne przyrodniczo obszary. W przypadku budowy ścieżek rowerowych, w fazie realizacji projektu mogą pojawić się niedogodności związane z wycinką drzew, krzewów czy roślin zielnych występujących na trasie instalacji, natomiast w fazie użytkowania projekt przyniesie korzyści m.in. poprzez zniwelowanie niskiej emisji dzięki zwiększeniu ruchu rowerowego na rzecz samochodowego, a tym samym wzrost różnorodności biologicznej na terenie OSI ŚU.

Analiza lokalizacji planowanych działań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury społecznej, edukacyjnej, uzdrowskiej i ogólnie budynków użyteczności publicznej wskazuje, że żadna inwestycja nie będzie realizowana na obszarze Natura 2000. Natomiast wszystkie przedsięwzięcia znajdują się na obszarze parku krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu. Ponadto żadna inwestycja nie będzie realizowana na obszarze innych form ochrony przyrody, takich jak: pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy rezerваты przyrody.

Ponadto w chwili przygotowania Strategii nie jest znana dokładna lokalizacja przedsięwzięć związanych z budową sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłowniczej. Dlatego też po ustaleniu lokalizacji i skali przedsięwzięcia możliwa będzie ocena oddziaływania tego zadania. Jednakże przy projektowaniu ww. inwestycji, zaleca się ich lokalizowanie poza obszarem Natura 2000. W przypadku, kiedy sieć będzie musiała przebiegać przez obszar specjalnej ochrony siedlisk lub ptaków, należy niezbędne prace prowadzić w sposób jak najmniej oddziałujący na chronione tereny. Wówczas położenie inwestycji nie wpłynie na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Ponadto ze względu na zasięg oraz skalę przedsięwzięcia, konieczne będzie przeprowadzenie odrębnego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem ewentualnego oddziaływania inwestycji na obszar Natura 2000.

Zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zalewie Pińczowskim to zadanie planowane do realizacji przez Gminę Pińczów. Odbudowa zbiornika wodnego została przyjęta do Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego. Określono w nim funkcje zbiornika na cele stworzenia warunków do rozwoju agroturystyki.

Prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół zbiorników wodnych w czasie prac budowlanych mogą powodować lokalny krótkotrwały negatywny wpływ na stan wód. Może

on powstać na skutek awarii maszyn budowlanych i niekontrolowanego wycieku zanieczyszczeń bezpośrednio do ziem i wód. Jednakże są to sytuacje awaryjne, występujące sporadycznie. Po zakończeniu prac budowlanych i uporządkowaniu terenu nie będą mieć żadnego wpływu na wody, zarówno powierzchniowe, jak i podziemne. Zaplanowane inwestycje wokół zbiornika pozwolą na ukierunkowanie ruchu turystycznego i rekreacyjnego na tych terenach. W czasie eksploatacji obiekty związane z zagospodarowaniem terenu nie będą negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe jak i podziemne. Również nie przyczyni się to w żaden sposób do pogorszenia stanu i ilości wód.

W zakresie i harmonogramie robót zostaną uwzględnione wszelkie aspekty dotyczące ochrony środowiska. Przed przystąpieniem do realizacji zadania lecz po ustaleniu stopnia i zakresu prac inwestor uzyska wszelkiego rodzaju pozwolenia, umożliwiające realizację projektu w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko. Należy dostosować rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu. Przed przystąpieniem do opracowania dokumentacji należy przeprowadzić postępowanie w sprawie uzyskania decyzji zgody na realizację przedsięwzięcia. W tym celu należy dla tych obiektów przeprowadzić szczegółową ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w której należy wykazać czy realizacja obiektu w tym terenie będzie w ogóle możliwa. Realizacja przedsięwzięcia będzie możliwa, wówczas gdy nie pogorszy stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na wyznaczonym dla nich obszarach NATURA 2000.

Realizacja zadania polegającego na zagospodarowaniu na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych w Radzanowie, Solcu-Zdroju oraz na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej, a także przy Zalewie Pińczowskim podniesie walory estetyczne oraz krajobrazowe OSI ŚU oraz pozwoli na uruchomienie dodatkowych terenów rekreacyjno-sportowych, które zwiększą potencjał turystyczny OSI ŚU, a co za tym idzie, pozwoli to na rozwój społeczno-gospodarczy całego regionu. Szczegółowa ocena wpływu planowanych zamierzeń, może mieć miejsce dopiero wówczas, gdy dostępna będzie informacja m.in. o dokładnym zasięgu i technologii wykonania inwestycji. Możliwość i zasady realizacji inwestycji pod kątem obszarów chronionych występujących na terenie OSI ŚU zostaną ponadto sprecyzowane na etapie opracowywania projektów, w ramach których zostaną przeprowadzone stosownie do potrzeb, postępowania w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Rodzaj oddziaływania na środowisko będzie uzależniony od rzeczywistego zagospodarowania

obszaru, wprowadzonych w dokumencie zasad ochrony środowiska oraz dopuszczonego zagospodarowania.

Tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz miejsc wypoczynkowych i rekreacyjnych obejmujących obszar gminy, będzie miało pozytywny wpływ na obszary chronionego krajobrazu, ze względu na zwiększenie powierzchni terenów zielonych, które przyczynią się do powstania nowych siedlisk zwierząt i roślin – wzrostu bioróżnorodności. Negatywne krótkotrwałe oddziaływanie nastąpi na skutek tworzenia terenów rekreacyjnych oraz zagospodarowania zdegradowanych terenów, w czasie których zostanie naruszona struktura gruntu. Po zakończeniu prac, obszary objęte inwestycją zostaną uporządkowane i zostanie przywrócony ład przestrzenny.

Powstanie obiektów związanych z Uzdrawiskiem w Pińczowie tj. wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie, przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrawiskowe i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów oraz powstanie Parku Zdrojowego Leśnego w Pińczowie planowane są na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego oraz w sąsiedztwie Korytarza ekologicznego Dolina Nidy i Obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Nidy. Prace związane z powstaniem ww. obiektów będą wiązały się ze zwiększonym hałasem czy emisją zanieczyszczeń. W fazie realizacji na obszarze może pojawić się zwiększona ilość odpadów. W celu ochrony siedlisk gatunków występujących na obszarach chronionych oraz zachowania drożności korytarza ekologicznego Dolina Nidy, podczas tworzenia bazy sanatoryjnej zostaną zastosowane następujące rozwiązania:

- prowadzenie ciągów komunikacyjnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne, w sposób ograniczający ilość ich przecięć przez dany ciąg;
- unikanie lokalizacji ciągów komunikacyjnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- ograniczenie do minimum wycinki drzew i krzewów oraz stosowanie odpowiednich zabezpieczeń drzew i krzewów podczas prowadzenia prac;
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków;

- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej (pod kątem gniazdowania ptaków i nietoperzy);
- tworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy) jeśli zachodzi taka potrzeba;
- prowadzenie ręcznych wykopów w obrębie systemu korzeniowego drzew, unikanie usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczenie środkami grzybobójczymi ran po odciętych korzeniach, przycięcie korony proporcjonalnie do usuniętych korzeni, stosowanie zabezpieczeń pnia włókninami i obudowaniami z drewna;
- instalowanie specjalnych urządzeń ostrzegających zwierzęta przed niebezpieczeństwem poprzez zwiększenie czujności i gotowości.

Na obecnym etapie nie przewiduje się aby realizacja zadań związanych z Uzdrawiskiem Pińczów-Zdrój znacząco negatywnie oddziaływała na obszary takie jak: Nadnidziański Parku Krajobrazowy oraz sąsiadujący ze strefą uzdrowiskową „A” korytarz ekologiczny Dolina Nidy i obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Nidy. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.

Na obszarze Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 przewiduje się realizację zadań takich jak: Bulwary nad Nidą w Pińczowie, zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zalewie Pińczowskim. W zależności od terminu prowadzenia prac i stosowanych technologii planowane przedsięwzięcia mogą oddziaływać na stanowiska przedmiotów ochrony w obszarze. Jednak ze względu na to, że prace będą prowadzone w śladzie już istniejących dróg i linii kolejowych oraz na stosunkowo niewielkich fragmentach obszaru Natura 2000 Doliny Nidy nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na przedmioty jego ochrony. Ponadto rozwój infrastruktury rekreacyjnej czy turystycznej nie są wymieniane jako zagrożenie dla obszaru w aktualnym Planie Zadań Ochronnych. Jednym z zagrożeń wymienionym w Planach Zadań Ochronnych jest nadmierna wycinak drzew m.in. wzdłuż dróg. Z tego względu w podrozdziale 4.5 przedstawiono odpowiednie zalecenia minimalizujące.

Na obszarze Ostoja Nidziańska PLH260003 przewiduje się realizację zadań takich jak: Park Zdrojowy Leśny w Pińczowie, Bulwary Nad Nidą w Pińczowie oraz zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zalewie Pińczowskim.

Potencjalnymi zagrożeniami wynikającymi z Planu Zadań Ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony są⁸⁷:

- D01.01.Ścieżki, szlaki piesze i szlaki rowerowe;
- D01.02 Drogi, autostrady;
- G01 Sporty i inne formy czynnego wypoczynku/rekreacji uprawiane w plenerze;
- G02 infrastruktura sportowa i rekreacyjna G02.08;
- Kempingi i karawaningi;
- G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie;
- G05.04 Wandalizm.

W związku z powyższym istnieje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszar Natura 2000 i przedmioty ochrony. Najistotniejszymi oddziaływaniami dla obszaru są oddziaływania związane ze wzrostem presji turystycznej na siedliska gatunków chronionych oraz siedliska chronione. W przypadku rozbudowy infrastruktury kolejowej oraz drogowej najistotniejszy jest wzrost efektu bariery, kolizje ze zwierzętami oraz ewentualne niszczenie fragmentów siedlisk chronionych. Zapisy Strategii dotyczące realizacji ww. zadań w obszarze Natura 2000 Ostoja Nidziańska nie podają dokładnych informacji dotyczących zakresu prac związanych z ich realizacją. Na etapie planowania inwestycji zostaną wybrane takie rozwiązania, które w trakcie ich realizacji oraz eksploatacji będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko. Realizacja planowanych zadań nie powinna spowodować znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska. Zadania inwestycyjne będą realizowane w obszarze przekształconym antropogenicznie. Realizacja zadań nie pogorszy również integralności obszarów natura 2000 oraz nie wpłynie negatywnie na powiązania z innymi obszarami Natura 2000.

Na obszarze Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034 oraz w jego pobliżu przewiduję się realizację zadań takich jak: zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą zbiorników wodnych w Radzanowie i Solcu-Zdroju, budowę wieży widokowej w Kirkowie oraz powstanie Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju. W zależności od terminu prowadzenia prac i stosowanych technologii planowane przedsięwzięcia mogą oddziaływać na stanowiska przedmiotów ochrony w obszarze. W ramach Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych dla w/w obszaru Natura 2000.

⁸⁷ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260003 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego, poz. 1449 z późn. zm.)

Zarządzenie to zostało zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 5 listopada 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2014 r. poz. 3280 z dn. 02.12.2014 r.).

Potencjalnymi zagrożeniami wynikającymi z Planu Zadań Ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony są:

- K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);
- J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;
- B01.01 zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime);
- J03.02 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych;
- C01 górnictwo w kopalniach i kamieniołomach;
- G01.03 pojazdy zmotoryzowane;
- B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji

W związku z powyższym istnieje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszar Natura 2000 i przedmioty ochrony. Najistotniejszymi oddziaływaniami dla obszaru są oddziaływania związane ze wzrostem presji turystycznej na siedliska gatunków chronionych oraz siedliska chronione. Zapisy Strategii dotyczące realizacji ww. zadań w obszarze Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka nie podają dokładnych informacji dotyczących zakresu prac związanych z ich realizacją. Na etapie planowania inwestycji zostaną wybrane takie rozwiązania, które w trakcie ich realizacji oraz eksploatacji będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko. Realizacja planowanych zadań nie powinna spowodować znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska. Zadania inwestycyjne będą realizowane w obszarze przekształconym antropogenicznie. Realizacja zadań nie pogorszy również integralności obszarów Natura 2000 oraz nie wpłynie negatywnie na powiązania z innymi obszarami Natura 2000.

Dla obszarów Natura 2000 Ostoja Kozubowska oraz Natura 2000 Ostoja Stawiany i przedmiotów ochrony obszarów również nie przewiduje się znaczącego oddziaływania. Żadne z zadań zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii nie będzie zlokalizowane na ww. obszarach.

W podrozdziale 3.1.10. przedstawiono analizę zakazów i celów ochrony dla wskazanych form ochrony przyrody. Żadna z zaplanowanych inwestycji nie będzie wpływać negatywnie na analizowane obszary cenne przyrodniczo, jak również nie będzie sprzeczna z zakazami, wszystkie działania będą prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami

ochronnymi, w tym będą respektowane wyznaczone cele ochronne. Nie planuje się prowadzenia czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych. Natomiast w sytuacji inwestycji, dla których wystąpiłaby potrzeba naruszenia takiego zakazu, zostanie uzyskane odpowiednie zezwolenie.

Prace budowlane dotyczące inwestycji tj.: rozbudowa Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju, rozbudowa Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju, rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju, rozbudowa oczyszczalni ścieków Solcu-Zdroju, rewitalizacja „górnej” części miasta Kazimierza Wielka – będą prowadzone wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków już istniejących oraz będą dotyczyć rozbudowy, przebudowy, modernizacji czy unowocześnienia tych obiektów – czyli obszarów zmienionych antropogenicznie, tym samym nie spowodują fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo. Podobnie będzie w przypadku inwestycji związanych z budową nowych obiektów – w tym kubaturowych czy infrastruktury, stanowiącej zagospodarowanie terenów przy już istniejących obiektach. Przewiduje się, że oddziaływanie danej inwestycji będzie ograniczało się wyłącznie do granic działek, na których będą one zlokalizowane.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalne. Należy zwrócić uwagę, iż każda inwestycja będzie wymagała odpowiedniej dokumentacji, a w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków – oceny wpływu danej inwestycji na tę formę ochrony przyrody. W przypadku wystąpienia chronionych gatunków w danej lokalizacji i gdy nie będzie możliwe obranie innego wariantu lokalizacyjnego, niezbędne będą do podjęcia działania kompensacyjne (np. odpowiednie zabezpieczenie siedlisk zwierząt, budowa przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, w przypadku gatunków roślin – przenoszenie okazów w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym). Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji (np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji).

Przez teren OSI ŚU przebiegają korytarze ekologiczne: Południowo-Centralny oraz Dolina Nidy. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą, nieprzekraczalną barierą infrastrukturalną, a do takich należą bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka. Planowane w Strategii działania wiążą się z ingerencją w tereny zamieszkałe przez ludność oraz przekształcone antropogenicznie, które nie obejmują obszarów korytarzy ekologicznych. W przypadku projektowania inwestycji w ramach zadań Strategii, na przestrzeni kolejnych lat należy odpowiednio dobierać lokalizację, aby nie zakłócić podstawowych funkcji korytarzy

ekologicznych. Szczególną uwagę należy zwrócić podczas inwestycji z zakresu OZE. W ramach planowanych do realizacji przedsięwzięć, żadna z inwestycji nie będzie prowadzona na obszarze korytarzy ekologicznych. Przedsięwzięcia związane z infrastrukturą kubaturową, w tym również te z budową nowych obiektów, nie będą oddziaływały na korytarze ekologiczne, gdyż będą dotyczyły terenów głównie zabudowanych (głównie obszary miejskie, w mniejszym stopniu tereny wiejskie) oraz istniejących już obiektów, a budowa nowych obiektów została zaplanowana głównie w zakresie infrastruktury żłobkowej oraz infrastruktury komunikacyjnej – ścieżki rowerowe, parkingi, centra komunikacyjne – zlokalizowane na obszarze miejskim, przekształconym. Niemniej, inwestycje nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na warunki migracji zwierząt. Planowane inwestycje będą odbywały się w granicach obszarów zabudowanych. Przewiduje się, że inwestycje te nie będą powodowały nowej bariery w przemieszczaniu się zwierząt.

Realizacja działań zawartych w Strategii nie wpłynie na nieosiągnięcie celów ochrony rezerwatów przyrody występujących na terenie OSI ŚU oraz na niedotrzymanie zakazów wymienionych w art. 15 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* ze względu na to, że na terenie rezerwatów oraz w ich sąsiedztwie nie będzie realizowane żadne z zadań zawartych w Strategii. W związku z tym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego na rezerваты przyrody znajdujące się na terenie OSI ŚU.

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na terenie gminy, istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony, ponieważ inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, ilekroć w ustawie jest mowa o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ilekroć w ustawie jest mowa o oddziaływaniu na środowisko, rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Analizując wszystkie informacje zawarte powyżej – nie stwierdza się oddziaływania zadań zawartych w Strategii na obszary cenne przyrodniczo, w tym przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, cele ochrony parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody. Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, negatywnego wpływu na gatunki chronione, czy pogorszenia integralności obszarów Natura 2000. Ponadto w myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, przez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi, a z analizy wynika, że realizacja zadań zawartych w Strategii przyczyni się do polepszenia stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie pod kątem jakości powietrza, co będzie mieć bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi.

Zadania inwestycyjne ujęte w Strategii, których lokalizacja jest znana w chwili przygotowania Prognozy, znajdują się poza obszarami szczególnej ochrony. Zadania te nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Realizacja założeń Strategii nie spowoduje pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

Analiza oddziaływań projektów strategicznych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000). Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Część z działań będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko. Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych

oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna proponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu.

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego).

W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Podkreślić należy fakt, iż w obrębie żadnego z komponentów środowiska, dla żadnego z działań wyznaczonych w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* nie zidentyfikowano znaczącego oddziaływania o charakterze negatywnym niemożliwym do zminimalizowania, które wykluczałoby możliwość przyjęcia Strategii.

4.4. Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W Prognozie nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jest obligatoryjnym elementem analiz przeprowadzanych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest to wymóg przewidziany w prawie krajowym, wynikający z przepisów prawa międzynarodowego – Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., zwanej dalej „Konwencją” oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001, str. 30, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157, z późn. zm.) tzw. „dyrektywy SEA”. Z treści art. 2 ust. 3 Konwencji wynika, że procedurze oceny oddziaływań transgranicznych poddaje się przede wszystkim konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym transport. Ponadto Konwencja, a w ślad za nią prawo unijne wymagają, aby procedurze oceny poddawać również projekty planów i programów, których realizacja może wywoływać znaczące skutki środowiskowe na terenie państwa sąsiedniego. W załącznikach I i III do Konwencji podano listę typowych przedsięwzięć wymagających takiej oceny, a także wskazano kryteria kwalifikujące te działania do przeprowadzania oceny, do których w szczególności zalicza się wielkość, lokalizację oraz poziom narażenia.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

4.5. Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu

Projekt Strategii został opracowany, aby możliwe było przeprowadzenie inwestycji oraz wdrożenie programów mających na celu m.in. poprawę jakości życia mieszkańców OSI ŚU oraz uatrakcyjnienie go dla turystów i kuracjuszy. Z jednej strony realizowane zadania będą odpowiedzią na problemy i potrzeby mieszkańców OSI. Z drugiej zaś realizacja projektów powinna przyczynić się do rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska, po części w województwie świętokrzyskim oraz na terenie OSI ŚU.

Przy realizacji *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* należy stosować wszystkie dostępne technologie i rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska, takie jak racjonalnie gospodarowanie zasobami przyrody, poprzez:

- stosowanie energii ze źródeł odnawialnych i wybór rozwiązań proekologicznych: budowa budynków energooszczędnych, wykorzystanie kolektorów słonecznych i pomp ciepła;
- minimalizację wytwarzanych odpadów i zwiększanie stopnia ich recyklingu;
- preferowanie i wspieranie transportu rowerowego;
- stosowanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych zmniejszających emisję hałasu oraz minimalizujących wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, gleb i powierzchni ziemi;
- ograniczenie do minimum wszelkich przejawów antropopresji na terenach chronionych i w ich sąsiedztwie.

W ramach Strategii nie planuje się zadań, które w znaczący sposób negatywnie oddziaływałyby na środowisko. Mając na uwadze powyższe rozdziały, w których oceniono wpływ planowanych inwestycji na środowisko, stwierdza się, że część zadań będzie miała pozytywny, a pozostała neutralny wpływ na środowisko. Tylko nieliczne elementy planowanych przedsięwzięć mogą w nieznacznym stopniu wpływać negatywnie na niektóre komponenty środowiska.

Faza realizacji projektu, tj. prowadzenie prac budowlanych, może wiązać się z niekorzystnymi uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Na etapie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na środowisko. Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji. Proponowane środki zapobiegawcze dla zminimalizowania lub wykluczenia wpływu realizacji Strategii to:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie prac do harmonogramu robót;
- stosownie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;
- ograniczanie i oszczędzanie podczas budowy surowców, takich jak: woda, piasek i energia;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- ograniczenie do minimum miejsca robót budowlanych i remontowych;
- utworzenie szlaków komunikacyjnych dla pojazdów i maszyn budowlanych;
- zabezpieczanie w miarę możliwości drzew, krzewów i zieleni niskiej w pobliżu robót;
- prowadzenie nowych nasadzeń w zamian za rośliny wycięte;
- w miarę możliwości stosowanie rodzimego gruntu;
- zabezpieczenie i późniejsze wykorzystanie żyznej wierzchniej warstwy humusowej;
- zabezpieczenie placu budowy;
- zastosowanie maszyn i pojazdów o niskiej emisji hałasu i spalin do otoczenia;
- w czasie działań związanych ze wzmożonym pyleniem stosowanie odpowiedniej siatki zabezpieczającej i zwilżającej pyłące powierzchnie.

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Strategii będzie się nakładało w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań musi więc być tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca posiadał środki chemiczne powodujące neutralizację ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych w sytuacji wystąpienia awarii urządzeń pracujących na terenie budowy, tak aby nie powodować emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zaleca się organizację placu budowy w ten sposób, aby uniemożliwić wystąpienie niekontrolowanych skażeń gleby. Miejsca gromadzenia materiałów do budowy, bazy sprzętu i zaplecze budowlane powinny zostać wyznaczone i przygotowane

w sposób zabezpieczający wody płynące, ujęcia wód oraz grunt przed skażeniem. Sprzęt budowlany poruszający się po placu budowy i na drogach dojazdowych powinien mieć ustalone trasy przejazdu i organizację ruchu.

W fazie budowy będą powstawać odpady socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej. Zaleca się, aby wykonawca robót budowlanych, na 30 dni przed rozpoczęciem działalności złożył zgodnie z art. 24 ust. 1 *Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.) informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania tymi odpadami, a także zapewnił prawidłowy sposób gospodarowania wytworzonymi odpadami na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z postanowieniami ww. ustawy. Odpady powinny być segregowane, gromadzone w szczelnych oznakowanych pojemnikach i wywiezione na składowisko.

Ścieki socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej będą odprowadzane do istniejącej kanalizacji lub magazynowane w szczelnym zbiorniku bezodpływowym, a następnie wozem asenizacyjnym wywiezione na oczyszczalnię ścieków.

Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne, proponuje się podjęcie działań łagodzących, które wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 7 Możliwe rozwiązania zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko, mogące być rezultatem realizacji działań opisanych w projekcie dokumentu

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap budowy		
Ludzie i ich zdrowie, powietrze,	• negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji, wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji;	• prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; • zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; • odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; • stosowanie urządzeń do ochrony środowiska .in.. przejścia dla zwierząt, ekrany akustyczne; • podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; • dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; • odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; • rozwiązania lokalizacyjne pozwalające na dotrzymanie celów środowiskowych.
Zabytki	• potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływanie stałe;	• prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; • w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy i Urzędem Gminy/Urzędem Miejskim lub konserwatorem zabytków.

Krajobraz	• przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); – oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac;	• prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; • prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	• potencjalne ujemne oddziaływania na gatunki i siedliska zwierząt oraz rośliny, związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz termomodernizacyjnych budynków w fazie realizacji poszczególnych inwestycji; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne;	• ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; • ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; • dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; • lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; • uwzględnianie zapisów zawartych w Ustawie o ochronie przyrody, Planach zadań ochronnych/Planach ochrony oraz aktach prawa miejscowego, dotyczących obszarów chronionych podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach objętych ochroną; • stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych; • zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; • umożliwienie migracji zwierząt przy prowadzeniu inwestycji liniowych; • wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zielenią wokół nowych obszarów inwestycyjnych.
Powierzchnia ziemi, gleby	• możliwy negatywny wpływ na jakość gleb w fazie realizacji inwestycji budowlanych; • negatywny wpływ związany z naruszeniem istniejącej struktury powierzchni ziemi i gleb, wynikający z konieczności wykonania prac ziemnych;	• stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi; • odpowiednia gospodarka odpadami na placu budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych.

	– oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji;	
Wody	• negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach;	• prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; • posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody, powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych.
Zasoby naturalne	• budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych; – oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce;	• racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów jak największej ilości surowców z odzysku.
Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap eksploatacji		
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	• wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; – oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego;	• uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej – nie należy planować obciążającej środowisko infrastruktury turystycznej na obszarach ochrony ścisłej (rezerwaty); • lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; • ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję; • tworzenie stref ochronnych siedlisk zwierząt i roślin.
Krajobraz	• zajmowanie nowych powierzchni pod ścieżki rowerowe;	• analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłócą istotnie aktualnych

	– oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji;	walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogów ochrony krajobrazu; • wkomponowywanie nowych elementów z poszanowaniem walorów krajobrazowych inwestowanych terenów; • stosowanie zieleni izolującej, np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne; • utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych; • prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów.
Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat	• potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych i zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem, np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania; – oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu.	• intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego; • stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu; • nasadzenia zieleni przy drogach; • transport odpadów poza terenami zabudowanymi.

Źródło: Opracowanie własne

W sytuacji braku możliwości całkowitego uniknięcia danego oddziaływania i gdy istnieje niebezpieczeństwo nieodwracanego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska, kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”. Większość z planowanych do realizacji działań inwestycyjnych dotyczy istniejącej już infrastruktury i terenów przekształconych. W związku z tym, nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Jednak w przypadku zaistnienia takiej konieczności, należy podjąć szereg działań prowadzących do przywrócenia równowagi w przyrodzie na danym terenie, naprawy szkód dokonanych w środowisku oraz odtworzenia walorów krajobrazowych. Do takich działań należą m.in.:

- rekultywacja gleb,
- rekultywacja wód, w tym odnowa obiegu wody,
- odtwarzanie naturalnych warunków siedliskowych, urozmaicanie siedlisk,

- introdukcja gatunków,
- odtwarzanie terenów zielonych,
- tworzenie sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, co umożliwi migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska.

Przeprowadzona analiza oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego planowanych postanowień projektowanego dokumentu, w tym szczególnie działań inwestycyjnych, nie wykazała istotnego negatywnego wpływu na środowisko naturalne, które wymagałoby prowadzenia działań kompensujących. Na etapie projektowania poszczególnych przedsięwzięć, etapie budowy i późniejszej eksploatacji, niezbędne jest stosowanie działań minimalizujących, ograniczających wpływ. W trakcie prowadzonych analiz nie zidentyfikowano również istotnego wpływu na cele obszarów Natura 2000, nie wskazuje się również konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej dla zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania obszarów Natura 2000.

5. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 stanowi uporządkowany zbiór działań zmierzających do rozwoju obszaru w kierunku stworzenia kompleksowej oferty uzdrowiskowej, a tym samym ma przyczynić się do pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców i podniesienia jakości życia mieszkańców – opracowany pod kątem osiągnięcia celów głównych i oparty na dostępnej wiedzy i istniejących obecnie uwarunkowaniach.

Dokument Strategii charakteryzuje się wysokim stopniem ogólności, często nie zawierając propozycji konkretnych działań i nie mając odniesienia w wytycznych lokalizacyjnych. Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza Prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów Strategii, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Strategii miało miejsce w toku opracowywania dokumentu i obejmowało m.in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje w ramach zespołu projektowego z przedstawicielami różnych środowisk oraz ankietowania mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Strategii.

Należy również podkreślić, że większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Zdefiniowane w Strategii zadania, będące narzędziem służącym do spełnienia celów dokumentu, nie mają charakteru tzw. twardych założeń, a wskazują raczej kierunek aktywności, pozwalający na elastyczny dobór formy ich realizacji.

Pewne natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* wpłynie negatywnie na wiele ważnych komponentów środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej Prognozie – zadania zaplanowane do realizacji w ramach Strategii oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie OSI ŚU).

Na obecnym etapie da się przedstawić jedynie ogólne rozwiązania, które można by było zastosować, jeśli w trakcie uzyskiwania decyzji środowiskowych po wyznaczeniu konkretnych lokalizacji realizacji zadań okazałoby się, że mogą one znacząco wpłynąć na środowisko.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczaniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

6. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Zgodnie z art. 55 ust. 5 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest *Komitet Sterujący OSI ŚU*, którego Przewodniczącym winien być reprezentant Lidera Partnerstwa, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Przedstawiciele *Komitetu Sterującego OSI ŚU* (przedstawiciele organów wykonawczych gmin/powiatów wchodzących w skład Partnerstwa) wyznaczą w poszczególnych gminach/powiatach po jednym *Koordynatorze ds. Strategii OSI ŚU*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny OSI ŚU* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach trzyletnich.

Za monitoring jakości środowiska przyrodniczego w całym województwie świętokrzyskim odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). W ramach monitoringu środowiska prowadzony jest monitoring:

- jakości powietrza,
- wód powierzchniowych i podziemnych,
- hałasu i wibracji,
- pól elektromagnetycznych,
- gleb.

Do instytucji, które wspomagają monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz mogą wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym projektem Strategii na terenie gmin: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów, należą m.in.: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach i Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Kielcach. Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu mają Urzędy: Miasta i Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój, Miasta i Gminy Pińczów oraz Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, które mogą reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując *Strategię Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* do aktualnych potrzeb.

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników odbywa się raz na 3 lata i jest realizowany do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2023–2024, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca czerwca 2025 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom obszaru, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem stron internetowych członków Partnerstwa, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą trzyletnich zmian wskaźników. W Strategii w tabeli 23 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 24 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z właściwymi organami (Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach).

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem Strategii oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

Wyznaczone w projektowanym dokumencie cele i kierunki działań wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, ustalone na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym. W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki w przypadku braku realizacji celów zawartych w Strategii.

Kolejny etap Prognozy poświęcono analizie przewidywanych oddziaływań na środowisko, związanych z realizacją projektów strategicznych. Omówiono wpływ tych działań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz obszary chronione. Przeprowadzona analiza wykazała, że przewidywane w ramach projektu działania oddziaływać będą pozytywnie bądź neutralnie na analizowane aspekty. Tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji dostrzega się możliwość wystąpienia negatywnych skutków środowiskowych. Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku obszaru;
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- mieszkańców, turystów i kuracjuszy – ze względu na realizację szeregu działań przyczyniających się do wzrostu jakości ich życia;

- dobra materialne – ze względu na zagospodarowanie terenów i estetyzację przestrzeni.

Należy jednak pamiętać, że realizacja wielu zadań Strategii wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska. W pojedynczych przypadkach zmiany w środowisku będą trwałe, na przykład zanik bioróżnorodności w miejscach budowy nowych obiektów budowlanych. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

Mając na uwadze potrzebę minimalizacji negatywnych oddziaływań niektórych przedsięwzięć i wynikających z nich projektów inwestycyjnych, przedstawiono najważniejsze propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, który może być wywołany ich realizacją. Należą do nich głównie zadania przyczyniające się do ograniczenia skutków inwestycji na etapie jego realizacji.

Z uwagi na położenie geograficzne OSI ŚU oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

W Prognozie przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji Strategii, którą będzie monitoring wdrażania Strategii. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest *Komitet Sterujący OSI ŚU*, którego Przewodniczącym winien być reprezentant Lidera Partnerstwa, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Przedstawiciele *Komitetu Sterującego OSI ŚU* (przedstawiciele organów wykonawczych gmin/powiatów wchodzących w skład Partnerstwa) wyznaczą w poszczególnych gminach/powiatach po jednym *Koordynatorze ds. Strategii OSI ŚU*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny OSI ŚU* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach trzyletnich. Podsumowując można stwierdzić, iż *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* zarówno w kontekście oddziaływań bezpośrednich, jak i pośrednich – nie wpłynie negatywnie na środowisko.

Spis map

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego..	47
Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM ₁₀ ..	51
Mapa 3 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM _{2,5} określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku.....	51
Mapa 4 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego	69
Mapa 5 Klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych.....	71
Mapa 6 Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną.....	72
Mapa 7 Mapa klas zagrożenia suszą hydrogeologiczną w JCWPd	73
Mapa 8 Formy ochrony przyrody na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	88
Mapa 9 Planowana strefa „A” ochrony uzdrawiskowej w Pińczowie	123
Mapa 10 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>	162
Mapa 11 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> względem uwarunkowań wodnych	164
Mapa 12 Lokalizacja pogładowa planowanych ścieżek rowerowych w gminach Solec-Zdrój, Busko-Zdrój i Pińczów względem form ochrony przyrody	166
Mapa 13 Lokalizacja pogładowa planowanych ścieżek rowerowych w Gminie Kazimierza Wielka względem form ochrony przyrody.....	167

Spis rysunków

Rysunek 1 Granica Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną.....	91
Rysunek 2 Granica Szanieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną	92
Rysunek 3 Granica Kozubowskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną.....	93
Rysunek 4 Strefy uzdrawiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na dzień 12.03.2019 roku ...	114
Rysunek 5 Strefa „A” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju w skali 1:5 000.....	116
Rysunek 6 Strefa „B” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju w skali 1: 10 000.....	117
Rysunek 7 Strefa „C” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju w skali 1: 25 000.....	118

Rysunek 8 Strefy Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierzy Wielkiej w skali 1:25 000	120
Rysunek 10 Legenda do mapy 10: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027</i> względem form ochrony przyrody	163
Rysunek 11 Legenda do mapy 11: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027</i> względem uwarunkowań wodnych	165

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu	18
Tabela 2 Ilość zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie OSI ŚU w latach 2020–2021	74
Tabela 3 Charakterystyka aglomeracji	77
Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie OSI ŚU	111
Tabela 5 Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko poszczególnych projektów strategicznych i zadań zwartych w Strategii	139
Tabela 6 Wpływ na środowisko inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających ze <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027</i>	148
Tabela 7 Możliwe rozwiązania zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko, mogące być rezultatem realizacji działań opisanych w projekcie dokumentu	209

OŚWIADCZENIE
AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU
WYMAGAŃ O KTÓRYCH MOWA W ART. 74a UST. 2

Oświadczam, iż jako Autor prognozy oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* **spełniam wymagania**, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. (tj. Dz. U. 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w zakresie nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscypliny: inżynieria środowiska.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Klaudia Guzy

(podpis autora prognozy)